

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

Diplomová práce

INFORMACE O INTERNETU
A MOŽNOSTECH JEHO VYUŽITÍ
VE VOLNÉM ČASE ZVEŘEJNĚNÉ
V LIDOVÝCH NOVINÁCH
V LETECH 2003 - 2011

Vedoucí práce: Ing. Dr. Alois Křišťan, Th.D.

Autor práce: Bc. Kateřina Obselková
Studijní obor: Pedagogika volného času - Navazující
Ročník: 2.
Forma studia: prezenční

2013

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

20. března 2013

.....
Bc. Kateřina Obselková

Děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Dr. Aloisi Křišťanovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Také děkuji zaměstnancům Krajské knihovny Vysočina v Havlíčkově Brodě za ochotu a vstřícné jednání při zapůjčování výtisků Lidových novin.

OBSAH

ÚVOD	7
1 STANOVENÍ KRITÉRIÍ	9
1.1 VOLNÝ ČAS.....	9
1.2 MÉDIA A VOLNÝ ČAS.....	12
1.2.1 Funkce médií	13
1.3 TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU.....	14
2 DĚLENÍ DLE TÉMATU	20
2.1 PRÁCE S INTERNETEM.....	20
2.1.1 Připojení k internetu	20
2.1.2 Poskytovatelé	22
2.1.3 Prohlížeče	23
2.1.4 Vlastní internetové stránky	24
2.1.5 Domény	24
2.2 ADMINISTRATIVNÍ ÚKONY PŘES INTERNET	25
2.2.1 Úřední úkony	25
2.2.2 Finance	27
2.2.2.1 Bankovníctví.....	27
2.2.2.2 Daně.....	29
2.2.2.3 Internetový obchod	29
2.2.2.4 Aukční síň	32
2.2.2.5 Slevové portály	33
2.3 NELEGÁLNÍ ČINNOST	33
2.3.1 Hackeři	35
2.3.2 Spamy	36
2.3.3 Piráti	37
2.3.4 Pornografie	37
2.3.5 Sázky	38
2.4 INFORMACE	39
2.4.1 Cenzura	40
2.4.2 Vyhledávače	41
2.4.3 ...na síti	42
2.4.4 Kurzy	43

2.4.5	Zpravodajství	44
2.4.6	Cestování.....	45
2.4.7	Studium.....	46
2.4.8	Zdravotnictví.....	48
2.4.9	Zaměstnání	49
2.4.10	Bydlení	50
2.4.11	Reklama	50
2.5	ZÁBAVA.....	51
2.5.1	Sociální sítě	52
2.5.2	Televize a videozáznamy	54
2.5.3	Hudba.....	56
2.5.4	Literatura	57
2.5.5	Blog.....	58
2.5.6	E-mail.....	59
2.5.7	Počítačové hry	60
2.5.8	Volání přes internet	61
3	DĚLENÍ DLE RUBRIKY	63
3.1	BYZNYS	63
3.1.1	Byznys – hi-tech	65
3.1.2	Byznys – média.....	65
3.1.3	Byznys – reklama	66
3.1.4	Byznys – více peněz.....	67
3.1.5	Byznys – svět.....	67
3.1.6	Byznys – domov.....	67
3.2	EKONOMIKA.....	68
3.3	DOMOV	69
3.3.1	Domov – svět.....	70
3.4	GENERACE ON-LINE	71
3.5	TÉMA	72
3.6	VÍCE PENĚŽ.....	73
3.7	ZAJÍMAVOSTI.....	74
3.8	SVĚT	76
3.9	TITULNÍ STRANA.....	76
3.10	OSTATNÍ RUBRIKY	78

4	POUŽITÉ ŽÁNRY	81
4.1	ZPRÁVA	81
4.2	ČLÁNEK	82
4.3	TÉMA	83
4.4	REKLAMNÍ ČLÁNEK, PR ČLÁNEK.....	83
4.5	KOMENTÁŘ.....	83
4.6	ANOTACE A RECENZE	83
4.7	ROZHOVOR NEBOLI INTERVIEW	84
4.8	REPORTÁŽ.....	84
4.9	FEJETON.....	84
4.10	POZNÁMKA.....	85
4.11	ESEJ.....	85
4.12	REFERÁT.....	85
4.13	SLOUPEK	85
	ZÁVĚR	86
	POUŽITÉ ZDROJE	88
	ABSTRAKT.....	90
	ABSTRACT.....	91

ÚVOD

Tato práce zkoumá, jaké informace podávají Lidové noviny o internetu a možnostech jeho využití ve volném čase. Zda je výběr informací nějak ovlivněn závislostí na periodicitě médií, ve které vychází. *„Týdeník se musí zajímat o to, co publikují deníky. V honbě za aktualitou se deníky zase srovnávají a vymezují vůči televizi, rozhlasu a internetu. Nic není tak staré jako včerejší noviny, zní jedna ze starých známých pravd. Ale i ta je hodna přezkoumání. Vždyť ve srovnání s aktuálností konkurenčních médií vypadají už dnešní noviny zastarale. Proto nám dobře dělané noviny nabízejí stále méně klasického zpravodajství. Přiklánějí se k jiným formám podávání informací a stále více se tak tlačí do teritoria týdeníků, zpravodajských týdeníků a zábavných magazínů.“*¹ I proto je časový úsek, ve kterém jsou informace hledány, delší, aby mohly být patrné změny s posunem moderních technologií. Začátek je stanoven na rok 2003, kdy 24% ze všech domácností v České republice vlastnilo osobní počítač, 15% všech domácností pak bylo připojeno na internet a pouhé 2% měly internet vysokorychlostní.² Což jsou optimální procenta pro veřejnou informovanost. Konec výzkumného období je dán termínem psaní práce s ohledem na ucelenost a zakončení roku. Poslední je tedy rok 2011.

Původním záměrem této práce bylo pokusit se zjistit, jak se populární téma internet, které v současnosti velice ovlivňuje náš volný čas, vyskytuje v českých celorepublikových denících. Po úvodní pilotáži všech českých celorepublikových deníků jsem došla ke zjištění, že deníky Sport, Aha! a Blesk, neobsahují potřebné informace o internetu ve volném čase. Ze zbylých deníků (Mladá fronta Dnes, Právo, Lidové noviny a Hospodářské noviny) jsem metodou losu vybrala jeden, ze kterého jsem začala shromažďovat informace. V něm se v daném období od roku 2003 do roku 2011 podařilo získat dostatečné množství materiálů, potřebné pro šetření této práce. Proto ostatní deníky již nebyly použity a práce se zúžila pouze na Lidové noviny.

Práce se snaží pomocí empirického výzkumu podloženého obsahovou analýzou zjistit, zda se v Lidových novinách nachází texty o internetu a možnostech jeho využití ve volném čase. V případě, že se zde takové texty objevují, se následně zaměří na to, o jaké texty se jedná. Jednotlivé texty budou mezi sebou srovnávány a řazeny podle

¹ BAKIČOVÁ, H.; Ruß-MOHL, S. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. s. 48.

² Srov. MANA, M. *Informační a komunikační technologie v domácnostech a jejich využívání v ČR v roce 2006*. Graf č.1.

předem stanovených kritérií. Po získání všech potřebných textů budou řazeny dle tématu, o kterém píší. Všechny texty rozdělíme do několika oblastí, které se následně budou ještě dělit. Těmi hlavními oblastmi jsou práce s internetem, administrativní úkony, nelegální činnost, informace a zábava. V jednotlivých kapitolách se pokusíme texty nastínit i s ohledem na časový vývoj jednotlivých témat. Časový náhled bude dvou typů, jednak ve vybraném období, tedy mezi lety 2003 až 2011, ale také v průběhu roku, například zda jsou měsíce či období, které se tomuto tématu věnují více než ostatní. Nakonec všechny texty také roztrídíme dle žurnalistického žánru, kterým jsou psány, a především si objasníme teorii těchto žánrů. Všem těmto typům řazení odpovídají také jednotlivé kapitoly práce.

Nejdůležitějším zdrojem celé práce jsou vybrané tematické texty z Lidových novin, na kterých je celá práce stavěna. Texty jsou vybírány dle svých titulků, které nějakým způsobem jasně či alespoň náznaky nasvědčují, že text bude hovořit o informacích z oblasti internetu, které by nám mohly být prospěšné ve volném čase. Co vše je zařazeno pod termín „internet ve volném čase“ je ovlivněno různými typy a děleními volného času, což nám blíže specifikuje kapitola 1.1 Volný čas. My si nyní pro úplnost přiblížíme oblasti textů o internetu, které se také v Lidových novinách nacházely, ale jsou pro tuto práci naprosto nepodstatné, jelikož neodpovídají stanoveným kritériím a cíli práce. Jde o texty, které čtenářům přibližují politiku, management, či jinou strukturu týkající se chodu společnosti, která provozuje internet, či se nějak podílí na jeho provozu. Dále se nezabýváme tím, jak se tyto firmy navzájem spojují, vznikají nové, či zanikají ty stávající. Nepotřebné jsou také texty zabývající se závažnou kriminalitou, soudními kauzami, či zpronevěrou a to ani v případě, kdy se jedná o oblast internetu. Dalo by se možná namítnout, že některé vybrané texty nesouvisí pouze s volným časem, ale informace z nich jsou využívány také v zaměstnání. Skutečně tomu tak být může, ovšem málokdy jsou tyto činnosti přímou pracovní náplní. Většinou jsou plněny nad rámec pracovních aktivit. Důležité jsou tedy texty, které nějakým způsobem ovlivňují sebevzdělávání z oblasti internetu, či nám zprostředkovávají informace z tohoto prostředí, které by se nám mohly jakožto běžným počítačovým uživatelům hodit v našem volném čase.

1 STANOVENÍ KRITÉRIÍ

Na začátku práce si představíme několik pojmů, které jsou podstatné pro tuto práci. Na základě těchto pojmů jsou stanovena kritéria výběru textů v Lidových novinách, které budou pro tuto práci primárním zdrojem. Vysvětlíme si tedy pojem volný čas a ukážeme si několik jeho dělení dle různých stanovisek. Dále si představíme souvislosti a funkce médií ve volném čase. Ukážeme si také některé statistiky využívání volného času s ohledem na oblibu internetu.

1.1 VOLNÝ ČAS

Nejprve si vymezíme pojem volný čas. V pedagogickém slovníku se o něm hovoří jako o čase, „s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).“³ Hofbauer ho navíc vymezuje jako čas, „kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.“⁴ Můžeme ho vymezovat také jako činnost, pro kterou jsme se dobrovolně rozhodli a do které vstupujeme s očekáváním uspokojení a příjemného zážitku. Nejčastěji nám volný čas slouží k odpočinku a regeneraci pracovní síly, k zábavě a obnovení duševních sil, ale také k rozvoji osobnosti například spoluúčastí na vytváření kultury.⁵

Následující graf ukazuje, jaký má u nás a v Evropě nejčastěji volný čas smysl a význam, jakou funkci nám nejčastěji plní. Dotazovaní měli k dispozici tři funkce pozitivní a tři negativní. Úplně nejvíc volný čas představuje prostor k odpočinku a relaxaci. Graf jednak znázorňuje to, jak často trávíme svůj volný čas těmito činnostmi (horní část značení), ale také to, jak často je ve svém volném čase naplňujeme (dolní část značení).⁶ Mezi pozitivní funkce médií je řazena relaxace a odpočinek, ale také učení a rozvoj dovedností. Tyto dvě funkce mohou být naplňovány například prostřednictvím novin.

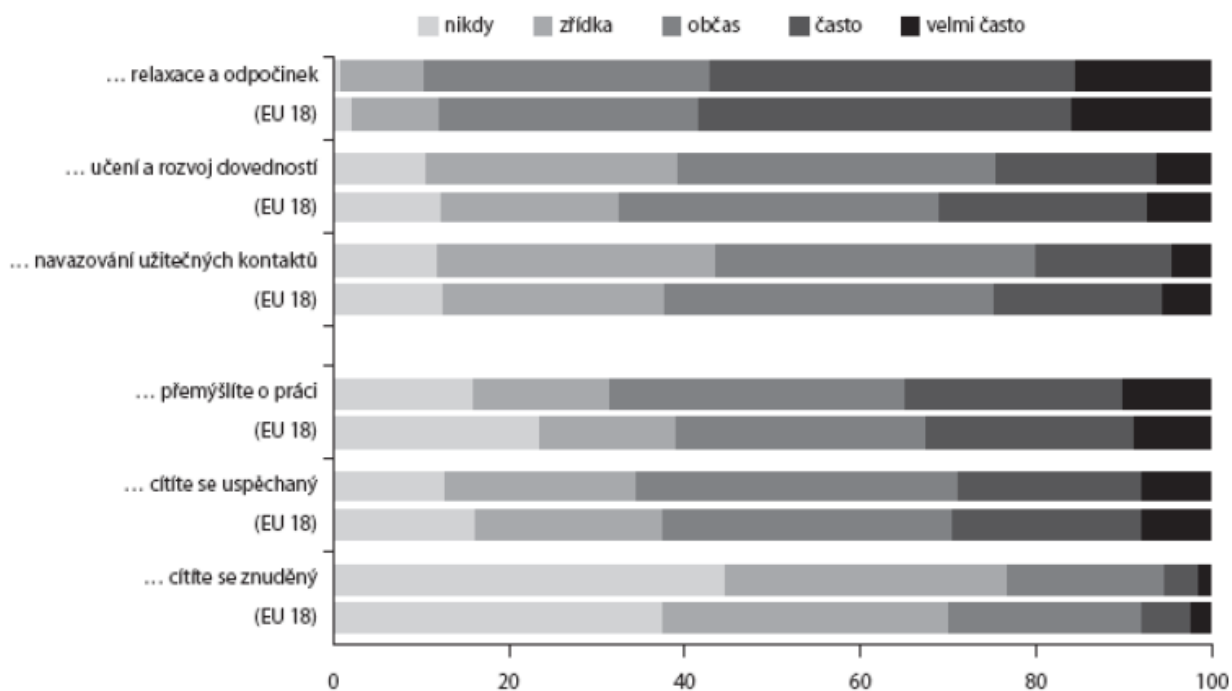
³ PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*, s. 341.

⁴ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 13.

⁵ Srov. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 13.

⁶ Srov. ŠAFR, J.; PATOČKOVÁ, V. *Trávení volného času v České republice ve srovnání s evropskými zeměmi*. Graf 2.

Graf 1. Funkce volného času, odpovědi na otázky: „Jak často trávíme svůj volný čas...“ (horní část grafu) a „Jak často ve volném čase...?“ (dolní část grafu), v ČR a 18 evropských zemích v roce 2007, řádková procenta



Zdroj: ISSP 2007, N pro EU18 = 19272, N pro ČR = 1173.

O funkcích a možnostech volného času podrobněji a komplexně hovoří také Horst W. Opaschowski, vybrané texty pak napomáhají získávat informace a naplňovat všechny tyto základní oblasti využití volného času:⁷

- **Rekreace** (rekreační oblast) – Podstatné je tedy uvolnění a zotavení těla a to jak v tělocvičně, bazénu, fitness klubu tak i na lehátku či u lékaře.
- **Kompenzace** (oblast pro zábavu) – Tato funkce volného času nám pomáhá odstraňovat frustrace a zklamání. Důležité jsou proto prostory pro snížení agresivity s možností řídit. Někomu ale k odstranění negativní energie postačí také klidné, například tvořivé, činnosti. Důležitá jsou také zvuková a filmová studia či fotolaboratoře.
- **Výchova a další vzdělávání** (učební oblast) – Jde o učení o svobodě a ve svobodě, či sociální učení. Nejčastěji učení probíhá ve studovnách, knihovnách, čítárnách, nebo dalších výukových pracovištích.

⁷ Srov. OPASCHOWSKI, H. W. *Pädagogik der freien lebenszeit*, s. 235.

- **Kontemplace** neboli rozjímání (individuální oblast) – Zahrnuje hledání smyslu života a jeho duchovní výstavby. Pro tyto úvahy je nejlepší prostor, kde je člověk sám a má tedy možnost přemýšlet.
- **Komunikace** (oblast setkání) – Tato možnost volného času je zaměřena na sociální kontakt a partnerství. Místa takového kontaktu jsou různá. Setkání může probíhat například v knihovně, v kavárně, na diskotéce, ale také na ulici. Prostory, které jsou k sociálním kontaktům primárně určeny, mají také odpovídající vybavení a atmosféru.
- **Participace** (oblast pro akci) – Jde o možnost angažování se na vývoji společnosti. Podstatné jsou proto prostory umožňující setkání velkých skupin, ale také technické zázemí jako je kopírování či tisk.
- **Integrace** (oblast sociální zkušenosti) – Zaměřuje se především na stabilizaci života rodiny a její vrůstání do společenských organizmů. Je tedy důležité dbát i na veřejná prostranství určená pro skupinová setkávání, ať už k hrám či skupinové práci, ale také místa pro odborné poradenství.
- **Enkulturační** (oblast zaměření) – Převažuje zde kulturní rozvoj sama sebe, kreativita v umění, sportu, ale i dalších činnostech. Důležité jsou tedy prostory pro osobní rozvoj, ať se jedná o vaření, těsnopis, či hygienu.

Důležité je však také výchovné zhodnocování volného času. Můžeme ho rozdělit do tří oblastí. Jednak jde o výchovu **ve volném čase**, která je součástí výchovného působení v době, o které člověk může relativně svobodně rozhodovat, nezahrnujeme sem však čas, který věnujeme realizaci základních biologických potřeb, ani čas určený školním či pracovním povinností. Dále výchova **k volnému času**, ta nám umožňuje utvářet, rozvíjet, ale také kultivovat dovednosti, schopnosti, motivaci i kompetence, které jsou potřebné pro hodnotnou realizaci našeho volného času. Můžeme také říci, že jde o určitou reflexi volného času. Nesmíme ale opomenout výchovu **prostřednictvím volného času**, která napomáhá k utváření rysů účastníka činnosti, ale také k jeho nejlepšímu působení mezi lidmi. Aktivita prováděná ve volném čase nám napomáhají osvojit si nové znalosti, dovednosti a kompetence. Tato oblast výchovy probíhá jednak institucionálně v zařízeních či sdruženích, ale můžeme se s ní setkat také v médiích.⁸ Poslední typ zhodnocování volného času je tedy pro tuto práci stěžejní.

⁸ Srov. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 18.

Dalším důležitým dělením výchovy, které se objevuje v dokumentech Rady Evropy a Evropské unie, je dělení na výchovu formální, neformální a informální. **Formální výchova** se uskutečňuje v institucích, jako jsou školy, či odborná vzdělávací zařízení. Stát tento typ výchovy podporuje, ale často také sám zajišťuje. Tato výchova je také věkově odstupňována od základního po vysokoškolské studium. Po jeho zakončení účastník získá doklad o úspěšném absolvování. Jako **neformální výchovu** chápeme cílené a strukturované aktivity, které se uskutečňují mimo formální výchovný systém. Většinou neprobíhá ve škole či jiném odborném vzdělávacím zařízení, ale i přesto získá účastník po jejím absolvování doklad. Tento typ výchovy se na rozdíl od předchozího nepovažuje za povinnost, ale je ovlivněn pouze rozhodnutím účastníka, jde o jeho dobrovolnou aktivitu. Proto má také nejblíže k výchově ve volném čase. Poslední typ, **informální výchova**, je hodnocen jako učení vyplývající z každodenního života. Zkušenosti získáváme kontaktem s rodinou, přáteli, vrstevníky, v práci, ale i v mnoha dalších životních situacích. Občas může probíhat cíleně, ovšem zpravidla toto působení neprobíhá záměrně, je spíše neorganizované, nesymetrické a nekoordinované.⁹ Dalším zdrojem zkušeností mohou být také média, tedy i námi zkoumané noviny. Tato práce se tedy zabývá tím, co se prostřednictvím informální výchovy můžeme dozvědět o internetu v Lidových novinách. Tento pojem je tedy pro výběr textů využitých v této práci klíčový.

1.2 MÉDIA A VOLNÝ ČAS

V dnešní době jsou média (tradiční i nová elektronická) důležitou součástí běžného života a tedy i aktivit ve volném čase. *Jsou individuálním i hromadným způsobem realizace volného času, který mezi dětmi a mládeží působí bezprostředně i zprostředkovaně, v rámci země i v širokém mezinárodním kontextu. Média přinášejí informace o světě; podněty a inspirace pro praktické jednání; stávají se oblastí zájmové činnosti dětí a mladých lidí, která jim umožňuje novými způsoby se účastnit na mediální tvorbě a životě společnosti.*¹⁰ Média nám však přinášejí také mnohá rizika a nebezpečí, například přílišná závislost vyplývající z jejich přecenění, či přístup k nevhodným stránkám a to již v dětském věku. Pozitivní působení ale převažuje a uplatňujeme ho několika hlavními způsoby. Pro dospělé jsou média zdrojem informací o životě,

⁹ Srov. HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*, s. 15.

¹⁰ HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*, s. 98.

problémech a výchově dětí a mládeže, o jejich životě v rodině, o celé společnosti, ale také o pracovních ve výchově a vzdělávání. Mnohá periodika připravovaná dospělými jsou přímo zaměřena na děti a mládež. Přinášejí jim informace o společnosti a přírodě, jejich vývoji i problémech, o životě mladé generace u nás i ve světě. Masmédia jsou však také významnou oblastí zájmových a veřejně prospěšných aktivit samotných dětí a mládeže pod vedením dospělých. Mladí lidé tak mají prostor vyjádřit se k otázkám svého života, okolí i veškeré společnosti například v místních novinách, časopisech či rozhlase.¹¹

1.2.1 Funkce médií

Média jsou důležitou součástí komunikace a mají také několik funkcí, tou nejdůležitější je asi **formování a posilování identity člověka**. Tato funkce dopomohla k vydělení člověka z přírody. Můžeme říci, že média jsou tedy kulturotvorným jevem a jednou ze složek samotné kultury. Média nám také silně **koncentrují estetické funkce**, mají tedy podstatnou úlohu ve vývoji duchovní kultury a jejích hodnotových ambicích. Zároveň jsou většinou média také důležitým nástrojem **estetizace života** a to nejen formováním estetické kultury, ale také volného času.¹²

Předchozí pohled na funkce médií byl spíše pedagogického rázu s přihlédnutím na komunikaci. Nyní se zaměříme na funkce žurnalistiky dle odborníků na média a masovou komunikaci. Tou nejdůležitější funkcí je **informování**, od všech médií se očekává, že nám budou v potřebné a dostatečné míře přinášet informace, důležité v běžném životě a které nám mohou pomoci při rozhodování. Další zásadní částí je **formulování a zveřejňování**. Média publikují určité věcné obsahy a problémy a dělají z nich věc veřejnou. Ideálně jsou pro společnost také „výstražným systémem“, tedy lidi včas informují před různými riziky a nebezpečím. Média také často soustřeďují pozornost na několik témat a událostí, která zrovna veřejnost zajímají. Odborníci tento zvýšený zájem nazývají **agenda setting**, díky němu je pak zpravidla určován veřejný život. Neodmyslitelnou a hodně důležitou funkcí médií je také možnost **kontroly a kritiky**, to však neplatí po celém světě. V některých zemích nemají dostatečnou tiskovou svobodu. Jelikož kritika a kontrola většinou zahrnuje také témata, na která je uvalena mlčenlivost, jsou proto pro vládu dosti nežádoucí. Svoboda tisku funguje v Evropě, Severní Americe a v Austrálii. V posledních letech získává v mediích

¹¹ Srov. HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*, s. 98- 99.

¹² Srov. SPOUSTA, V.; a kol. *Metody a formy výchovy ve volném čase*, s. 19.

na důležitosti také funkce **zábavná**. Přestože jde pouze o vedlejší efekt, příjemci očekávají, že budou provedeni všedním dnem pomocí nějakého rozptýlení. Média nám dokonce vytvářejí a formují společnost zábavy a zábavního průmyslu, a jsou současně jejich pilířem. Naopak v posledních letech hodně ustupuje do pozadí funkce **vzdělávací a výchovná**. Školy při vyučování příliš nevyužívají média, přesto masová média tvoří podstatnou část všeobecného vzdělávání společnosti. Média také zajišťují **socializaci a „vedení“** společnosti, zároveň také ovlivňují nahlížení lidí na okolí a jejich chování. Poslední funkcí médií je **integrace**, získáváme přehled z různých světů a oblastí života. Také tato funkce se stává stále důležitější.¹³

1.3 TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

To, jak lidé tráví svůj volný čas, je ovlivněno několika faktory. Asi tím nejdůležitějším je věk, svůj význam má také pohlaví, dosažené vzdělání, místo bydliště s ohledem na počet obyvatel, ale také stát a daná kultura a subkultura. Pochopitelně se způsob trávení volného času mění také s postupem doby díky nárůstu nových možností a technologií.

Horst W. Opaschowski ve své knize uvádí pravidelné aktivity ve volném čase v Německu z roku 2004. Jde o činnosti prováděné nejméně jednou týdně s alespoň 20% podílem. Respondenti byli ve věku od 14 let. Nejčastějšími činnostmi bylo sledování televize a poslech rádia. Práce s počítačem, společně s používáním internetu, zde byla poměrně upozaděna.¹⁴

¹³ Srov. BAKIČOVÁ, H.; Ruß-MOHL, S. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*, s. 21-25.

¹⁴ Srov. OPASCHOWSKI, H.W. *Einführung in die Freizeit – wissenschaft*, s. 41.

Graf 2. Co dělají Němci pravidelně ve svém volném čase

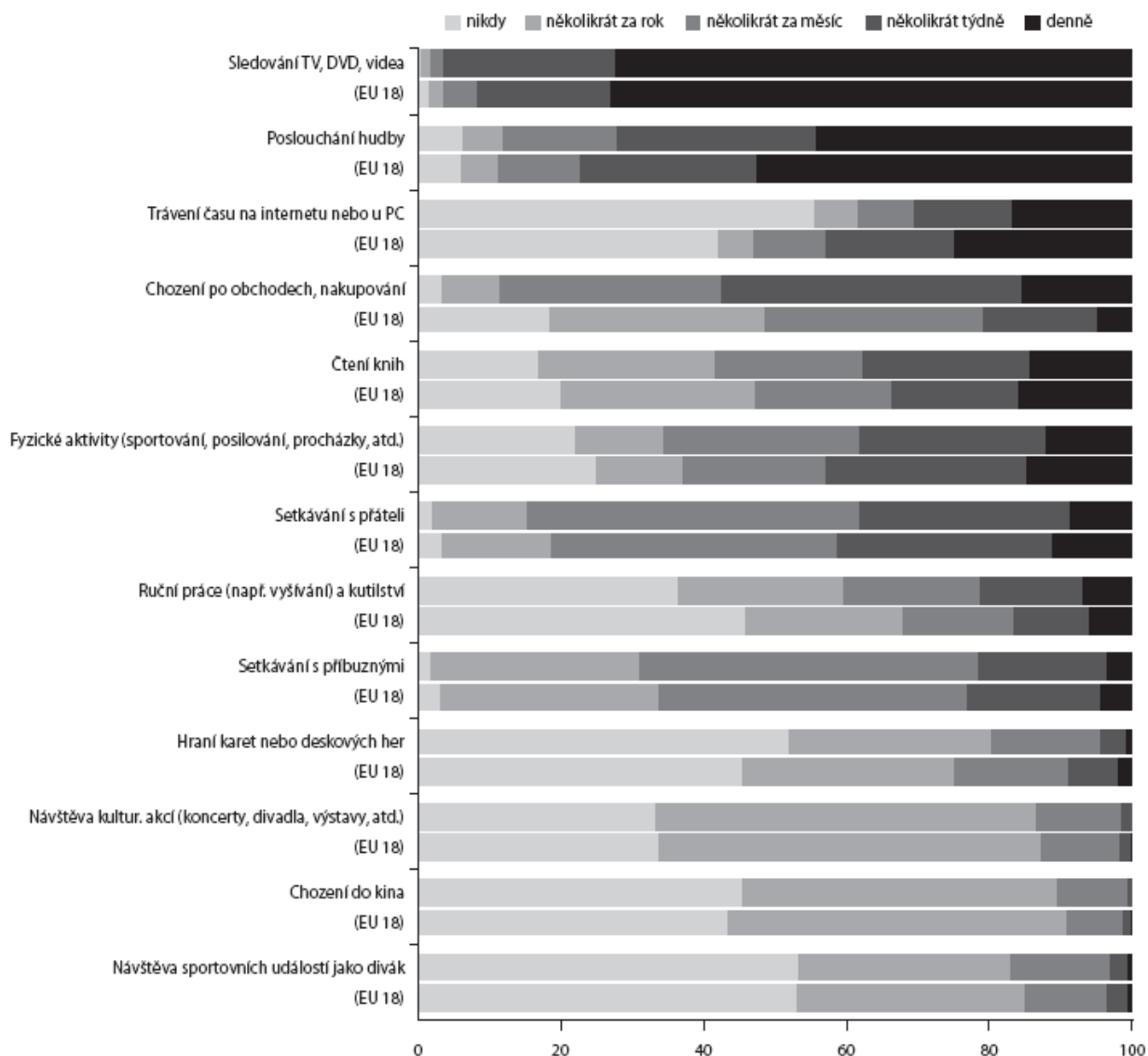


Zdroj: BAT Výzkumný ústav pro volný čas 2004, N = 3000.

Následující graf nám ukazuje, jakým činnostem se nejčastěji věnovali lidé u nás a v Evropě v roce 2007. Výsledky užívání jednotlivých aktivit ve volném čase jsou znázorněné dle jejich časové četnosti. Nejvíce volného času jsme i podle tohoto výzkumu trávili u televize, v České republice si ji denně zapnulo 72% lidí. Také poslech hudby byl velice oblíbenou denní činností, posluchačů bylo u nás 44%. Práci s počítačem, třeba i na internetu, denně provozovalo 17% dotazovaných.¹⁵ V tomto výzkumu již získala činnost na počítači a internetu mnohem více na oblibě proti předchozím výsledkům z Německa.

¹⁵ Srov. ŠAFR, J.; PATOČKOVÁ, V. *Trávení volného času v České republice ve srovnání s evropskými zeměmi*. Graf 1.

Graf 3. Odpovědi na otázku: „Jak často se ve svém volném čase věnujete následujícím činnostem?“ ČR a 18 evropských zemí v roce 2007, řádková procenta

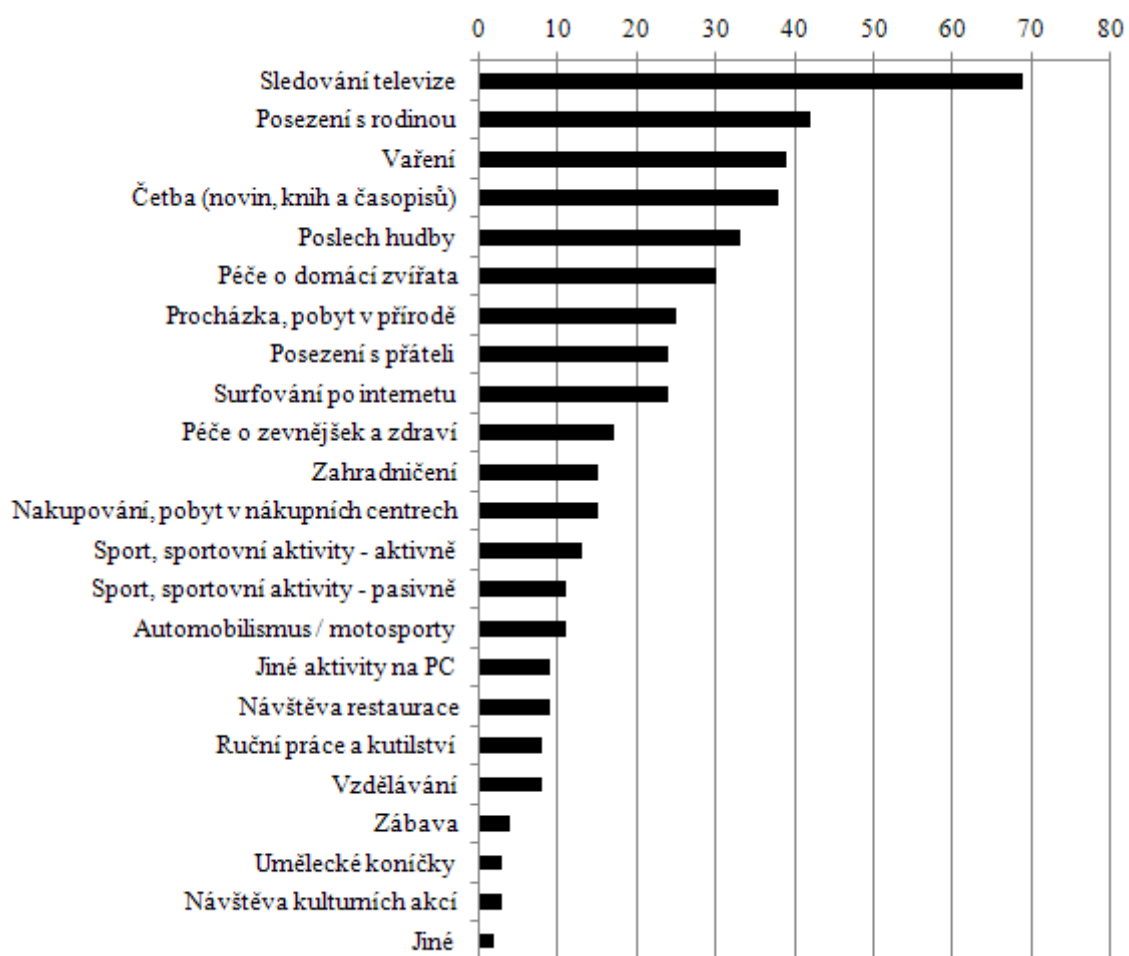


Zdroj: ISSP 2007, N pro EU 18 = 22016, N pro ČR = 1180.

Další graf znázorňuje, jakým nejčastějším způsobem tráví česká populace volný čas v roce 2010. I v tomto období je na prvním místě sledování televize, ovšem poslech hudby je poměrně oslaben a spadl až za posezení s rodinou, vaření a četbu. Převažují však spíše pasivní aktivity. Také uživatelé internetu preferují obdobné aktivity, pouze navíc prvenství získalo surfování na internetu. Paradoxně proti běžné populaci uživatelé internetu mnohem více preferují také aktivní život, větší procento jich sportuje i chodí do přírody.¹⁶

¹⁶ Srov. *Jak trávíme svůj volný čas*. Graf 1.

Graf 4. Nejčastější způsoby trávení volného času obecné populace v roce 2010.



Zdroj: Zpráva o českém internetu 2010.

Nyní si ještě v tabulce ukážeme, jak jednotlivci používají internet k vybraným činnostem mezi lety 2007 a 2011 v České republice. V posledním zkoumaném roce bylo nejpopulárnější vyhledávání informací o zboží a službách, ale také čtení on-line zpráv, časopisů a novin. Četba, společně s návštěvami sociálních sítí, zaznamenala ve vymezeném období největší nárůst pozornosti. Naopak nejmenší navýšení užívání zaznamenal internetový prodej, ale také nákup, nízký vzestup je patrný také u vyhledávání informací o cestování a ubytování.¹⁷

¹⁷ Srov. *Jednotlivci používající internet k vybraným činnostem, vývoj v letech 2007 – 2011.*

Tabulka 1. Používání internetu k vybraným činnostem, vývoj v letech 2007 - 2011.

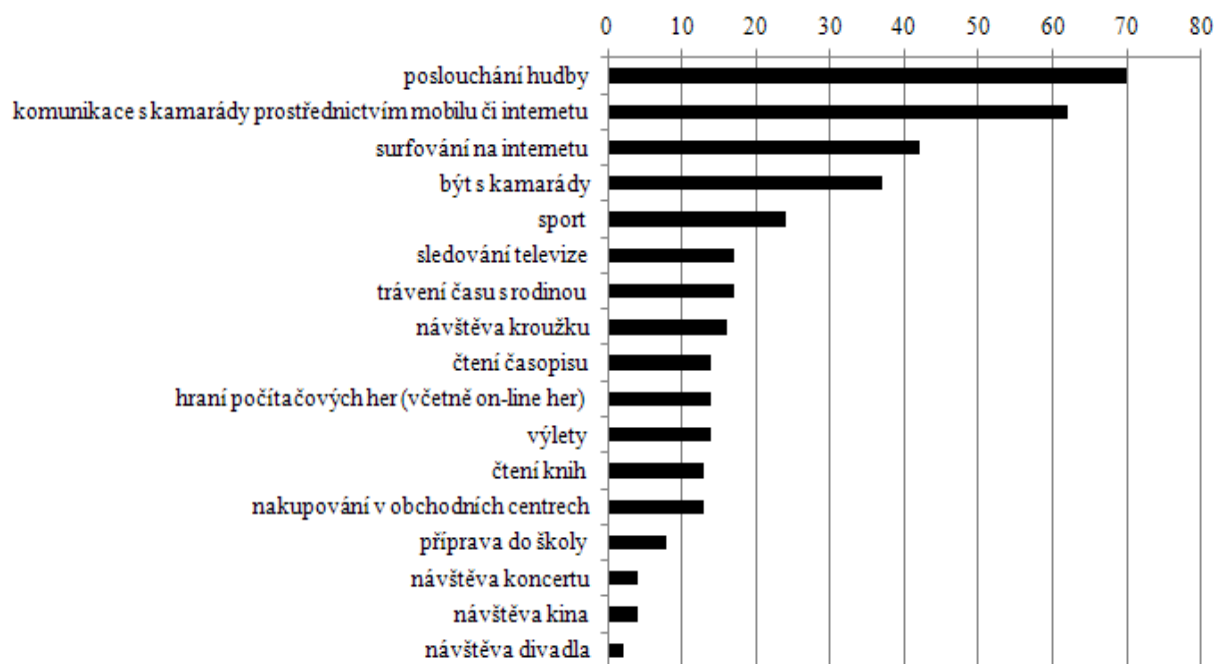
	2007	2008	2009	2010	2011
Komunikace:					
posílání/přijímání elektronické pošty	3 375,0	4 191,6	4 506,3	4 885,3	-
telefonování přes internet	1 300,4	1 759,0	2 073,6	2 240,2	2 799,0
účast v sociálních sítích	-	-	462,8	824,2	2 176,7
Vyhledávání informací o:					
zboží a službách	3 006,8	3 660,7	4 134,2	4 397,1	4 558,6
cestování a ubytování	2 016,3	2 107,5	2 218,8	2 197,9	3 090,9
zdraví	863,9	1 156,4	1 659,9	1 695,1	2 560,9
Zábava a volný čas:					
čtení on-line zpráv, novin a časopisů	1 761,3	2 671,0	3 502,0	3 628,3	4 374,9
přehrávání/stahování filmů, videa	962,6	1 040,9	1 323,6	1 772,4	2 406,4
poslouchání rádia/sledování televize	680,5	1 093,6	1 566,2	1 849,9	2 152,7
Internetové služby:					
nakupování přes internet	1 331,2	1 851,1	1 950,4	2 246,7	2 466,8
internetové bankovníctví	929,5	1 179,9	1 514,6	1 853,3	2 422,9
prodej zboží (např. prostřednictvím aukcí)	-	-	345,2	695,3	895,9

Zdroj: Český statistický úřad, 2012

O tom, jakým činnostem se často české děti věnují, hovoří také jeden článek Lidových novin. V průzkumu odpovídalo tisíc středoškoláků z celé České republiky, dotazovaní měli zároveň možnost vybrat si více činností. Jako nejčastější činnost ve volném čase pak vyšel poslech hudby a dále komunikace s přáteli prostřednictvím mobilu a internetu. Průzkum dále zjišťoval nejčastější zdroj informací pro středoškoláky. Zde jsou jasnými favority televize a internet.¹⁸

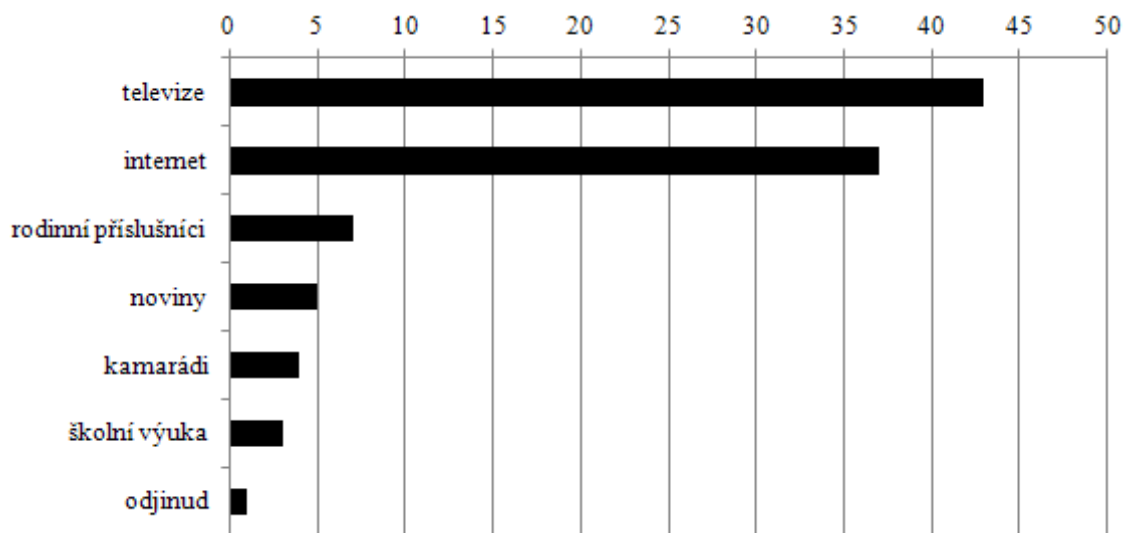
¹⁸ Srov. KUBÁLKOVÁ, P. Informace? Z internetu. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 50, s. 5.

Graf 5. Časté aktivity českých středoškoláků ve volném čase (uváděno v procentech)



Zdroj: Člověk v tísni, 2009.

Graf 6. Nejčastější zdroj informací o společenských a politických tématech českých středoškoláků (uváděno v procentech)



Zdroj: Člověk v tísni, 2009.

2 DĚLENÍ DLE TÉMATU

Předchozí kapitola nám vymezila kritéria výběru textů. V Lidových novinách mezi roky 2003 – 2011 pak na základě těchto kritérií bylo nalezeno 2045 textů. Nyní se na jednotlivé nalezené texty o internetu ve volném čase podíváme a rozdělíme je dle tématu, o kterém hovoří. Tyto kategorie nebylo vůbec jednoduché vytvořit. Mnohé texty se mezi sebou prolínají a jsou mezi nimi pouze nepatrné nuance. Navíc některé texty by mohly být zařazeny zároveň pod více témat, které spolu zdánlivě ani nesouvisí. Kategorie jsou proto rozděleny do pěti kapitol, které texty s podobnými tématy sdružují. Základními kapitolami jsou PRÁCE S INTERNETEM, ADMINISTRATIVNÍ ÚKONY, NELEGÁLNÍ ČINNOST, INFORMACE a ZÁBAVA. Nyní si je rozebereme podrobněji. U jednotlivých témat se také pokusíme nastínit určitý časový vývoj. Ovšem vzhledem k poměrně rovnoměrnému rozvrstvení jednotlivých oblastí nejsou příliš patrná období, kdy by některé téma nad ostatními převyšovalo v četnosti výskytu.

2.1 PRÁCE S INTERNETEM

Do této kapitoly jsou zařazeny texty se základními úkony na internetu. Abychom mohli pracovat s internetem je zapotřebí mít sjednané PŘIPOJENÍ K INTERNETU od nějakého POSKYTOVATELE. Dále je zapotřebí mít kvalitní INTERNETOVÝ PROHLÍŽEČ. Nyní si můžeme vytvořit i VLASTNÍ INTERNETOVÉ STRÁNKY. Zaměříme se také na jednotlivé INTERNETOVÉ DOMÉNY a možnost jejich snadného zneužití.

2.1.1 Připojení k internetu

Do této části jsou zařazeny články, které nás informují o možnostech typu připojení k internetu. Nejčastěji jsou zde řešené typy připojení k internetu kabelové, převážně pak ADSL, následně se hodně objevují také informace o mobilním internetu, ale také o bezdrátovém wifi připojení. Jednotlivé typy jsou v některých textech přímo porovnávány, aby si čtenář mohl udělat představu, co pro něho bude nejvýhodnější. Jsou mu zde představovány výhody a nevýhody všech možností.¹⁹ S postupem doby nám přibývají různé další rychlejší typy připojení a některé pak ztrácí na své popularitě. Například již v roce 2005 byl zaznamenán menší zájem o internet přes klasickou

¹⁹ Srov. Jak vybrat připojení k internetu. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 55, s. I.

pevnou linku. I v následujících letech vytáčené připojení zaznamenávalo stále větší propad zájemců. Mezi roky 2003 a 2007 se počet uživatelů snížil osmkrát.²⁰ Naopak možnosti bezdrátového připojení k internetu slaví úspěchy. Proto také vznikají stále nové technologie. V roce 2009 zahájil provoz v několika prvních městech bezdrátový vysokorychlostní internet WiMAX, který svůj signál zvládne šířit na větší vzdálenost a jeho signál je tedy i stabilnější. Tato technologie bývá také někdy označována jako pevná linka vzduchem.²¹ Nové inovativní technologie vznikají také u mobilního připojení k internetu. To získává na své popularitě, například v roce 2011 využívalo připojení přes mobilní telefon 2,5 milionu lidí.²²

Důležitými aspekty pro to, jaký typ připojení k internetu si vybereme, je jeho cena a rychlost. To se pochopitelně také postupem času mění, velký vliv na to má narůstající konkurence, snaha udržet si stávající zákazníky a zároveň nalákat nové. Proto je dobré tyto informace o pohybech sledovat a přizpůsobovat se jim. Lidové noviny svým čtenářům tyto informace dodávají v hojném počtu. Snaží se jim trochu usnadnit výběr, jelikož zorientovat se v tolika možnostech je leckdy obtížné. Můžeme si zde tedy porovnat jednotlivé tarify poskytovatelů u různých typů připojení.²³ Tato srovnání se objevují poměrně často, jelikož nabídky jsou každou chvíli nějaké nové a lepší. V roce 2006 nám v testu byly představeny jednotlivé typy připojení a u nich také poskytovatelé se svými tarify. Zohledněna byla jak cena, tak rychlost internetu.²⁴ Jiný přehled zas bere v potaz to, jak často internet využíváme, ale i za jakým účelem. To rovněž hodně ovlivňuje, jaký typ připojení, za jakou cenu a jak rychlý, bychom si měli zvolit.²⁵ V roce 2004 se objevila možnost pořídit si internet za pevnou měsíční paušální cenu. Připojení k internetu pak není nijak vázáno a je naprosto neomezené.²⁶ Tohoto nápadu se chytla většina poskytovatelů a v dnešní době je to nejrozšířenější způsob platby. Cenu připojení k internetu nám může také snížit fakt, že si od daného poskytovatele pořídíme více služeb a tím se nám internet zlevní. Možnost balíčků, které na trh přišly v roce 2008, rovněž vydržela až do dnešní doby. Není pro nás proto obtížné si představit, co vše se v balíčku s internetem může skrývat.²⁷ Další, nač je potřeba

²⁰ Srov. MALÝ, O. Vytáčené připojení ustupuje. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 175, s. 13.

²¹ Srov. PEŠEK, J. Pevných linek vzduchem přibývá. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 186, s. 16.

²² Srov. Internet v mobilu už má 2,5 milionu lidí. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 241, s. 13.

²³ Srov. SÝKOROVÁ, J. Spočítejte si „svůj“ tarif. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 65, s. 31.

²⁴ Srov. KRATOCHVÍL, P. Internet nejrychleji a nejlevněji. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 55, s. III.

²⁵ Srov. LUNDÁK, J. Jak být online za co nejméně peněz. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 241, s. I.

²⁶ Srov. KINCL, P. Operátoři nabízejí internet za paušál. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 28, s. 15.

²⁷ Srov. KARÁSEK, M. Internet v rámci balíčku je levnější. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 237, s. II.

si dát pozor při výběru připojení k internetu, jsou datové limity. Některé firmy nás omezují ve velikosti stažených dat. Pro zlepšení podmínek svých tarifů však většina poskytovatelů tento limit zrušila a v dnešní době se s ním setkáme jen výjimečně.

Některé texty nás také informovaly o místech, kde se můžeme připojit k internetu na veřejném prostranství. Jde o místa naprosto tradiční, ale také kuriózní. To, že se s internetem setkáme na letišti či v letadle, nás v dnešní době asi moc nepřekvapí. Stejně jako v dálkových linkách autobusů, v taxi, či v restauraci a kavárně. To jsou poměrně běžné služby. Asi jako si už neumíme představit ani školní výuku bez internetu. Méně typickým místem jsou například benzínové pumpy. Britové pak v roce 2003 představili svůj mobilní záchod. Ten bude obsahovat bezdrátovou klávesnici, plazmovou obrazovku a vysokorychlostní připojení k internetu. Takovýto luxus si budou moci Britové dopřát na letních hudebních festivalech.²⁸ Zároveň se pak ve stejném roce typické britské červené telefonní budky stanou místem, kde se lidé budou moci připojit k internetu. Tento svůj plán zveřejnila společnost British Telecom, která vlastní přes 100 tisíc veřejných telefonních budek.²⁹ V Indii pro popularizaci internetu také na venkově představili mobilní internetový a informační kiosek. Tento stánek je umístěn na tricyklu a elektřina, která napájí počítač umístěný uvnitř je vyráběna pomocí šlapání.³⁰

Z míst v České republice pak byl hodně propagován projekt „Bezdrátová Praha“ neboli také „WiFi – Internet pro Pražany“. Ten má po Praze propagovat bezplatný internet. Projekt ovšem pronásledují potíže a také se setkává s mnohými odpůrci. Lidové noviny vývoj tohoto projektu poctivě sledovaly a čtenáře o něm informovaly v rubrice Metropole – Praha. V roce 2006 zde byla například zveřejněna mapa s termíny spuštění bezplatného internetu v jednotlivých částech Prahy.³¹ Postupně, jak se následně připojení jednotlivých částí plnilo, byly uveřejňovány další texty, které to dokumentovaly.

2.1.2 Poskytovatelé

Na internetovém trhu je mnoho firem, které poskytují připojení k internetu, proto i toto téma je poměrně důležité zmínit. To, že se na trhu objevuje čím dál tím víc

²⁸ Srov. Britové zavedou WC s přístupem na internet. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 113, s. 28.

²⁹ Srov. BT přemění telefonní budky na přípojky pro počítače. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 220, s. 18.

³⁰ Srov. Internetový kiosek na kolech. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 10, s. 16.

³¹ Srov. KLAPALOVÁ, M. Část Prahy se připojí zdarma. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 114, s. 6.

konkurenčních firem, způsobuje, že se musí o své zákazníky trochu přetahovat, jak již bylo zmíněno výše. Boj pak také rozhybávají malé firmy, které nabourávají finanční politiku majoritních společností. Pochopitelně jak velké tak i ty malé firmy mají své výhody i nevýhody. Malým firmám nahrává nízká cena a individuální přístup, ale nenabídnou nám žádné balíčky či slevy. Jejich působení je pouze lokální. Takže záleží, zda působení velkých firem na větším území a jejich možnost slevových balíčků je až takovou výhodou, jelikož většinou tyto akce platí pouze rok pro nové zákazníky.³²

Občas se každá firma setká s nějakými potížemi. V oblasti internetu to mohou být například výpadky sítě. Tyto potíže jsou poměrně pochopitelné. Zajímavé jsou ale stížnosti na Telecom v roce 2006. Ten zaznamenal takový zájem zákazníků o rychlé připojení k internetu, že nestíhal jejich objednávky vyřizovat včas a vznikaly tak prodlevy. Týdně získal až osm tisíc objednávek. To způsobilo, že občas lidé na svůj internet museli čekat i víc jak měsíc.³³

Pro tuto oblast jsou ale nejtypičtější texty o tom, jaký nový poskytovatel se objevil na trhu, jaké bude poskytovat služby a jaké tarify od něho můžeme očekávat. Dále sem můžeme zařadit i jednotlivá srovnání mezi poskytovateli a především tedy jejich tarify, což bylo zmíněno již výše.

2.1.3 Prohlížeče

Abychom mohli začít pracovat s internetem, je potřeba mít internetový prohlížeč. Windows nabízí Internet Explorer, ale v dnešní době se nabídka rozrůstá a především těmto novým možnostem se věnují také námi hledané texty. Jsou nám představovány nové typy prohlížečů. Jelikož konkurence je i zde veliká, přicházejí tvůrci prohlížečů také každou chvíli s nějakou inovativní novinkou pro svůj produkt, a proto i verze jednotlivých prohlížečů se stále mění. Tento vývoj a jednotlivé boje mezi všemi pěkně zachytil text ze září 2011, ve kterém se zároveň dozvídáme, že na trhu začíná mít převahu prohlížeč společnosti Google Chrome.³⁴

Také se zde objevují zprávy o tom, jaké má prohlížeč Internet Explorer potíže. Oslabení jeho vůdčího postavení bylo znatelné již v roce 2004, kdy ho v listopadu využívalo pouze 85% českých uživatelů internetu.³⁵ To možná způsobil také fakt, že

³² Srov. TESAŘOVÁ, P. Menší hráči ovládají internet. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 11, s. 15.

³³ Srov. MÁŠOVÁ, H. Připojení od Telecomu vážne. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 120, s. 19.

³⁴ Srov. LINC, O. Válka prohlížečů trvá, Google získává převahu. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 217, s. 16-17.

³⁵ Srov. Internet Explorer v Česku ztrácí pozici. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 289, s. 15.

v srpnu téhož roku musela společnost Microsoft vydat opravu svého prohlížeče, přes který se hackerům podařilo převzít kontrolu nad cizími počítači.³⁶ Obdobný problém pak nastal i v roce 2008. Bezpečnost prohlížeče Internet Explorer byla vážně narušena hackery. Do počítače uživatele je nahrán škodlivý kód, který ho může připravit o veškerá osobní data. Společnosti Microsoft trvalo téměř dva týdny, než se jí podařilo přijít s další záplatou, která by dalším únikům zamezila.³⁷

2.1.4 Vlastní internetové stránky

Lidové noviny připravily pro své čtenáře v dubnu roku 2009 seriál, ve kterém jim ukázaly několik rad pro tvorbu internetových stránek a zároveň jak se dá na internetu vydělat. Informace byly primárně určeny pro podnikatele, pro které je v dnešní době web nedílnou součástí jejich firmy, ovšem jistě si odsud mnohé cenné rady může odnést i běžný uživatel internetu. Před tvorbou internetových stránek je zapotřebí si ujasnit několik základních bodů a postupovat systematicky dle několika základních kroků, které zde byly čtenářům také nastíněny.³⁸ Dále zde najdeme texty, které poradí s výběrem domény a hostingu. Pro lidi, kteří počítačům nerozumí natolik, aby si zvládli vytvořit svůj vlastní web dle všech náležitostí, ale přitom ho chtějí, představují Lidové noviny i jiné možnosti. Například Google pro své uživatele umožnil přístup na redakční systém, kde mají 100MB kapacitu pro vkládání různých aplikací a další činnosti.³⁹ Pokud chceme, aby nám web zároveň i vydělával, je nejjednodušší využít místa, které na něm je a prodat ho jako reklamní plochu. Jedním takovým typem jsou například bannerové reklamy.⁴⁰ Nyní je ještě potřeba zařídit, aby lidé na tyto stránky chodili. Zároveň je také potřeba návštěvnost sledovat a analyzovat, abychom ztráty návštěvníků včas zaregistrovali a měli možnost na ně zareagovat.⁴¹

2.1.5 Domény

Jak jsme se zmínili již v předchozí kapitole pro vznik většiny webů je zapotřebí vlastnit nějakou doménu. Texty nás tedy nejčastěji informují o tom, kde a o kolik které domény zlevnily. Některé koncovky už napovídají typický obsah stránek, v roce 2004

³⁶ Srov. Microsoft vydal opravu internetového prohlížeče. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 178, s. 8.

³⁷ Srov. MALÝ, O. Internet Explorer není bezpečný. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 295, s. 15.

³⁸ Srov. Vytvořte webové stránky krok za krokem. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 105, s. 20.

³⁹ Srov. Postavte si stránky, i když to neumíte. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 123, s. 16.

⁴⁰ Srov. TOMEK, L. Bannery: nejdražší reklama online. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 110, s. 22.

⁴¹ Srov. Bez analýzy výsledků to nejde. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 110, s. 22.

padl návrh například na .xxx pod kterou se má skrývat erotický průmysl, .jobs je zase určena pro služby z oblasti hledání lidských zdrojů.⁴²

Některé domény jsou tak žádané, že by je chtělo více zájemců. Nejžádanější doménou v roce 2005 byla doména sex.eu, o kterou si zažádalo 200 zájemců.⁴³ Zároveň by si pak známé osobnosti měli chránit své jméno, jelikož pak mohou vzniknout stránky pod jejich jménem s nevyžádaným obsahem. Tohoto občas využívají někteří podvodníci, kteří si pořídí populární doménu a následně se jí snaží známé osobnosti prodat za mnohem vyšší cenu, než měla původně u registrátora. Můžeme říci, že se jedná o vydírání.⁴⁴ Stejně tak si osobnosti musí dát pozor, aby nepřišli o jakoukoliv svou doménu, mohlo by se jim to rovněž vymstít. Například v roce 2010 politická strana ČSSD přišla o své stránky www.20letsvobody.cz. Na první pohled se zdálo, že se do nich naboural nějaký hacker, jelikož obsah stránek byl jednoznačně zaměřen proti této politické straně. Pravda byla ovšem trochu jiná. Tato stránka, kterou si sice původně strana založila, už v té době straně nepatřila.⁴⁵

2.2 ADMINISTRATIVNÍ ÚKONY PŘES INTERNET

V dnešní době je možné řešit v rámci svého volného času přes internet i mnoho úředních záležitostí, které nám rovněž ušetří spoustu času. Zároveň ve svém volném čase můžeme zjišťovat podstatné informace a novinky z této sféry. Lidové noviny nám přinášejí informace z několika oblastí, nejprve se zaměříme na ÚŘEDNÍ ÚKONY. Podíváme se, co vše můžeme vyřídit přes internet, bez návštěvy úřadu. Další oblastí, na kterou podíváme, jsou FINANCE. K tomuto tématu můžeme najít texty z oblasti BANKOVNICTVÍ či DANÍ. Když už se budeme pohybovat v oblasti financí, zmíníme se také o INTERNETOVÝCH OBCHODECH, AUKČNÍCH SÍNÍCH a SLEVOVÝCH PORTÁLECH.

2.2.1 Úřední úkony

Důležitou podmínkou pro řešení většiny administrativních úkonů je elektronický podpis. Jde o tzv. kvalifikovaný certifikát, který majitel musí každý rok obnovovat. Jedná se o placenou službu, která nepatří mezi zrovna nejlevnější. Přesto se jeho cena

⁴² Srov. Internetová erotika má mít doménu .xxx. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 71, s. 18.

⁴³ Srov. Na doménu sex.eu přišlo 200 žádostí. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 286, s. 13.

⁴⁴ Srov. Politici se musí naučit chránit své jméno. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 49, s. 24.

⁴⁵ Srov. KABÁTOVÁ, M. ČSSD ztratila vlastní web. Ten se jí teď posmívá. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 97, s. 3.

postupně snižuje. V roce 2005 jsme za tento dokument mohli zaplatit až téměř 3500 korun, ovšem na trhu se našly i levnější varianty. Ve stejném roce se pak na trhu objevily certifikáty od České pošty za pouhých 190 korun na rok.

V roce 2007 bylo díky elektronickému podpisu možné vyřizovat například vydání výpisu z trestního rejstříku, potvrzení o stavu osobního daňového účtu atp. Pokud výše správních poplatků nepřesáhne 2000 korun, při jednání elektronickou cestou není nutné tyto poplatky hradit.⁴⁶ Přes internet můžeme také podávat daňová přiznání, ovšem tomuto tématu se budeme věnovat později. Nabídka služeb prostřednictvím elektronického podpisu se stále zvětšuje. Od roku 2006 je komunikace přes internet pro obce povinná.

Přes internet si můžeme vyřídit také různá pojištění. Nejčastějším bývá cestovní pojištění. Pokud se pojistíme přes internet, přináší to pro nás odměnu v podobě slevy. Tento způsob vyřízení bývá levnější o 10-50%.⁴⁷ O těchto různých slevách nás texty informují poměrně často, abychom měli přehled, kde jaké výhody aktuálně získáme. Na internetu si můžeme zřídit také životní pojištění či si pojistit nemovitost. V roce 2007 byly při pojištění nemovitosti poměrně omezené možnosti. Online byly poskytovány pouze služby, které sjednávaly a uzavíraly pojistné smlouvy, také bylo možné si vypočítat pojistné či oznámit škodu.⁴⁸ Od roku 2004 máme přes internet přístup také do katastru nemovitostí. Uvádějí se zde informace o řízení o vkladech a ostatních řízeních. Dále zde najdeme údaje o listu vlastnictví, v němž je nemovitost zapsána. Můžeme zde zjistit údaje o pozemku, ale zároveň také o jeho vlastníkově.

Mezi administrativní úkony bychom mohli zařadit také volby. V roce 2003 byla uveřejněna informace, že ve Švýcarsku bude možné jít k volbám i přes internet. Jako první byly elektronické volby vyzkoušeny v USA. V roce 2002 se přidala také Velká Británie a v roce 2007 byly velkým trendem pro Estonsko.⁴⁹ Některým státům se tento způsob voleb nelíbí. Například v Polsku Jaroslaw Kaczynski expremiér a šéf největší opoziční strany uvedl, že internet přitahuje lidi, kteří sledují porno s pivem v ruce. Nelíbilo se mu, že by i tito lidé měli mít možnost volit.⁵⁰ V roce 2011 pak proběhlo také první sčítání lidu v České republice, které bylo možné vyplnit prostřednictvím internetu.

⁴⁶ Srov. MONIOVÁ, E. Na úřady se chodí stále častěji on-line. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 42, s. II.

⁴⁷ Srov. MONIOVÁ, E. Cestovní pojištění on-line: o 10% levnější. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 130, s. 29.

⁴⁸ Srov. FIALOVÁ, B. Pojištění nemovitosti on-line. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 24, s. IV.

⁴⁹ Srov. Navolte svůj PIN a hlasujte... *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 48, s. 3.

⁵⁰ Srov. „Internet je na porno, ne na hlasování“ *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 62, s. 9.

2.2.2 Finance

Přes internet můžeme zařizovat i různé finanční úkony, od podávání daňového příznání, přes spravování účtů a zřizování si půjček či spoření, až po nákupy. Existuje zde mnoho různých finančních servisů, které nám pomáhají a radí jak výhodně naložit s našimi financemi.⁵¹ Nyní se podíváme na jednotlivé texty, které se v Lidových novinách pod těmito oblastmi nacházejí.

2.2.2.1 BANKOVNICTVÍ

Internetové bankovníctví je hodně populární, již v roce 2003 využívalo tuto službu v České republice přes půl milionu lidí. Jednak díky němu máme na internetu přehled o tom, co se děje s našimi financemi a nemusíme čekat až do konce měsíce na papírové vyúčtování. Zároveň máme také možnost vyřizovat platby z domova. Důležitým argumentem je také fakt, že tato služba nás vyjde levněji než chodit na pobočky.⁵² Tomu jak se internetové bankovníctví rozvíjí a jak mu v česku stále přibývají klienti, se články věnují poměrně hodně. Dále pro nás Lidové noviny připravily porovnávání některých peněžních ústavů a jejich internetového bankovníctví. Z něho v roce 2009 nejlépe vyšla Raiffeisenbank.⁵³

Pro nové zákazníky bank je důležité nejen to, co pro ně jednotlivé banky v rámci svého internetového bankovníctví nabízejí, ale především jak jim klient prokazuje svou totožnost. Každá banka má přístup ošetřen trochu jinak. Od různých uživatelských jmen, přes kalkulatory či mobilní telefon až po nejčastější certifikáty. Jednotlivé bezpečnostní prvky pak některé banky kombinují.⁵⁴ To jak ochráníme své peníze, nezáleží pouze na tom, jaké naše banka používá bezpečnostní prvky. Důležité také je, aby sám uživatel internetového bankovníctví dodržoval několik bezpečnostních zásad. Jednou z nich je například to, aby jeho přístupové heslo či PIN nebyly příliš jednoduché kódy. Dále pak tyto svá hesla musíme dostatečně chránit.⁵⁵

Bohužel i internetové bankovníctví provází mnohé podvody, většina z nich je však postavena na hlouposti majitelů účtů. Klienti bývají často lehkomyšlní a společně

⁵¹ Srov. Finance na internetu. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 3, s. 19.

⁵² Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, J. Internetové bankovníctví zažívá boom. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 13, s. 14.

⁵³ Srov. Test internetového bankovníctví. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 17, s. III.

⁵⁴ Srov. ZÁMEČNÍK, P. Internetová bankovníctví českých bank. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 3, s. 20.

⁵⁵ Srov. MONIOVÁ, E. Do banky otiskem prstu? Za pár let možná. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 224, s. I.

se špatnou informovaností bank o rizicích, to přináší fatální následky.⁵⁶ Tomuto tématu se věnuje velké množství článků. Lidové noviny nechtějí své čtenáře od internetového bankovníctví odrazovat, pouze je ve svých textech chtějí upozornit na to, aby byli velice opatrní a zvažovali každý svůj krok. Například v roce 2008 pro ně připravili bezpečnostní desatero internetového bankovníctví, které je upozorňuje, na co všechno by si měli dávat pozor, a co by pro bezpečnost svých peněz měli dělat.⁵⁷ Takováto obdobná patera až desatera se nachází v průběhu celého zkoumaného období několikrát, pokaždé jsou trochu jiná s ohledem na to, co je v danou dobu zrovna největším rizikem pro internetové bankovníctví.

Co nové klienty hodně přiláká, jsou také webové stránky jednotlivých bank, jelikož v dnešní době si hodně lidí zjišťuje informace na internetu. Proto by internetová prezentace měla být přehledná a potřebné informace by měly být snadno dohledatelné. Proto i Lidové noviny se ve svých textech pokouší čtenářům představit rozdíly mezi jednotlivými webovými stránkami. Například začátkem roku 2005 svým čtenářům představily výčet toho, co se jim líbí či nelíbí na jednotlivých internetových prezentacích bank. Nejčastějším nedostatkem jim přišla nesnadná cesta k sazebníku nebo úrokovým sazbám. Často pak chyběla i orientační mapa stránek.⁵⁸ V září téhož roku se ve svém testu znovu zaměřily na to, zda internetové stránky bank obsahují veškeré podrobnosti o svých produktech, aby je bylo možné mezi sebou snadno porovnat. Pokusily se tedy na jednotlivých webech najít roční úrokovou sazbu kreditní karty a výši sankčního poplatku za mimořádnou splátku spotřebitelského úvěru. Autoři zjišťovali, zda se tyto informace na internetových stránkách vůbec nachází a zároveň jak obtížné je jejich nalezení.⁵⁹ V roce 2006 pak hodnocení webů mělo více kritérií. Zaměřilo se na klady i zápory v pěti oblastech: v použitelnosti, obsahu, internetovém marketingu, ostatních komunikačních kanálech a přístupnosti. Žádná z internetových stránek bank však nebyla úplně bez chyby.⁶⁰

⁵⁶ Srov. SMEJKAL, V. Rizika Vzdáleného bankovníctví. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 243, s. 11.

⁵⁷ Srov. KÍČMEROVÁ, L. Do banky po síti. Zn.: Bezpečně. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 107, s. I.

⁵⁸ Srov. SIMKANIC, J.; ŠTRUPL, V. Banky zlepšují své internetové prezentace. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 1, s. 18.

⁵⁹ Srov. MONIOVÁ, E. (Ne)najděte si na webu své banky. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 226, s. III.

⁶⁰ Srov. PLOTĚNÝ, L.; ZÁMEČNÍK, P. Internetové stránky bank mají vady. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 25, s. II.

2.2.2.2 DANĚ

Pomocí elektronického podpisu, o kterém jsme hovořili výše, můžeme od roku 2003 také podávat některá daňová přiznání. Možnosti se s postupem času stále rozrůstají. V roce 2005 bylo možné podat čtyři typy daňových přiznání: daň z příjmu jak fyzických tak právnických osob, daň z nemovitosti, daň z přidané hodnoty a silniční daň.⁶¹ Ovšem různé přílohy bylo zapotřebí donést fyzicky na finanční úřad. V roce 2007 pak nastalo několik velkých změn. Daňové přiznání bylo možné odevzdat po internetu, včetně veškerých potřebných příloh. Dále se možnost odevzdat daňové přiznání na internetu otevřela také pro lidi bez elektronického podpisu. Uživatel si pouze vytiskne zkrácenou verzi přiznání, kterou podepíše a odnese ji na finanční úřad. Sice v tomto případě si cestu na úřad neušetříme, ovšem i tak to pro nás přináší mnohé výhody.⁶²

Lidové noviny tedy své čtenáře pouze neinformují o novinkách v možnosti podání daňového přiznání, ale zároveň jim také s jeho vyplněním pomáhají. Informují nás o tom, kde najít správnou aplikaci a jak s ní následně správně pracovat. Pomáhají nám tedy ve svých textech s vyplněním daní postupně od nastavení počítače, až po odeslání vyplněného formuláře.⁶³ Dokonce pro své čtenáře připravily i několik daňových tematických listů. V některých ročnících v období odevzdávání daňových přiznání přidaly také přímo rubriku s názvem Daně.

2.2.2.3 INTERNETOVÝ OBCHOD

Texty z oblasti internetových obchodů jsou často publikovány. Přináší nám informace o tom, co nejčastěji lidé nakupují, co všechno můžeme koupit či jaké nové internetové nabídky se nám otevírají. S postupem doby získává tento trend na větší popularitě a o tom svědčí také četnost a obsah jednotlivých textů. V roce 2004, kdy v České republice bylo nakupování přes internet teprve v počátcích, přinesly Lidové noviny svým čtenářům stručný návod jak nakupovat přes internet. Návod obsahoval sedm základních bodů od vyhledání zboží, přes placení a dopravu, až po případnou reklamaci. Také zde byly zveřejněny některé výhody a nevýhody tohoto typu nákupů. Jako klady byly uváděny například úspora času a peněz, negativním bodem byla snadná

⁶¹ Srov. Po síti se přiznávají už čtyři typy daní. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 43, s. 21.

⁶² Srov. MONIOVÁ, E. Přiznat daň na dálku můžete i bez e-podpisu. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 60, s. I.

⁶³ Srov. Daně on-line krok za krokem. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 55, s. II.

možnost zneužití.⁶⁴ V dnešní době už je u nás nakupování přes internet natolik zakotvené, že stále více Čechů využívá k nákupům také internetové obchody ze zahraničí. Důvodů je pro to hned několik, jednak je v zahraničí k sehnání zboží, které u nás nepořídíte, ale to se stává jen výjimečně. Častějším důvodem je cena. Například v roce 2009 bylo možné ušetřit až 60% ceny při nákupu prostřednictvím tzv. asistovaného nákupu z USA. Na tuto skutečnost své čtenáře Lidové noviny upozornily a zároveň jim i poradily jak tímto způsobem nakupovat.⁶⁵

Internetové obchody jsou populárním tématem po celý rok, ovšem v období Vánoc jejich obliba ještě narůstá. Stále více Čechů totiž své dárky pořizuje přes internet, a proto je toto téma vděčné. V tomto období však na internetu nemusíme kupovat pouze dárky, můžeme si přes internet pořídit také potraviny na štědrovečerní stůl. Dokonce i kapr se dá pořídit na síti. Server www.kaprik.cz, o kterém Lidové noviny v roce 2004 ve svém textu informovaly, svým zákazníkům nabízí nejen možnost si vybrat, jaký typ ryby chtějí, a jak má být veliká, ale také se zaručuje za to, že jim ho domů dopraví do šesti hodin po zabítí.⁶⁶ Další, co nesmí na Vánoce chybět v žádné domácnosti, je stromeček i ten můžeme pořídit na internetu. Brňanům tuto možnost v roce 2003 nabídla firma Pux. Stejně jako u kapra stačil vyplnit jednoduchý internetový formulář a firma stromek dovezla až domů.⁶⁷

U nákupu vánočních dárků přes internet není dobré si to nechávat na poslední chvíli. Přináší to sebou jistá rizika, může se totiž stát, že obchod nestihne dodat zboží včas a zákazník pak má sice vymyšlené pěkné dárky pro svou rodinu a blízké, ovšem dorazí až v lednu. Některé obchody slibují ještě týden před Vánoce, že zboží stihnou dodat včas. Jiné zase posledních několik dní před Štědrým dnem, nabízejí možnost osobního odběru v kamenných prodejnách.⁶⁸ Pochopitelně také hodně záleží na tom, na které dny daný rok svátky vycházejí.

Jak již bylo výše zmíněno, internetové obchody jsou stále populárnější. Tomu nasvědčuje také fakt, že jim stále narůstají tržby. Cifry jsou sice značně nejednotné, ale i přesto je nárůst patrný. Za rok 2005 odborníci odhadovali tržby internetových obchodů

⁶⁴ Srov. Jak nakupovat přes internet. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 51, s. 17.

⁶⁵ Srov. TOMEK, L. Češi stále více nakupují v USA. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 194, s. 19.

⁶⁶ Srov. KŘIVKA, V. Štědrovečerní kapr se dá koupit i přes internet. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 280, s. I.

⁶⁷ Srov. Vánoční stromky lze koupit i přes internet. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 283, s. 14.

⁶⁸ Srov. KÍČMEROVÁ, L. Dárky přes internet nejpozději zítra. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 293, s. II.

mezi 8 až 10 miliardami korun, během roku 2006 činily už 14 miliard, v následujícím roce vzrostly na 22 miliard a rok 2009 hlásil čísla okolo 26 až 27 miliard.

Zajímavým faktem je, že nákupy většinou obstarávají ženy, internetovým obchodům však vládnu muži. Výzkum společnosti United Interactive z června 2004 ukázal, že skoro 70% aktivních uživatelů českého internetu má zkušenost s nákupem online, z toho převážně kladné či zcela pozitivní zkušenosti s nákupem má 83%. Vzhledem k již zmiňovanému pohlaví, využívají internetových obchodů z 57% muži, proti 43% žen.⁶⁹

Na problematiku rizik internetových obchodů jsme již narazili, nyní se na různé problémy v této oblasti podíváme ještě blíže prostřednictvím dalších textů. Zákazníci málokdy vědí, jaká mají v obchodech práva. Možná je to způsobeno také tím, že obchody dostatečně neplní informativní povinnost a svým zákazníkům o jejich právech neříkají. V roce 2003 tuto povinnost neplnilo až 90% internetových obchodů. Potíže se špatnou informovaností zákazníků přetrvaly i do roku 2009 a pravděpodobně i později. Obchody doufají, že zákazník bude spoléhat na jejich profesionalitu a nebude tedy svá práva zjišťovat jinde. Často se také například stává, že obchody na svých stránkách inzerují i zboží, které již nemají skladem. Mnohdy má štítek Skladem i zboží, které je skladem například u dodavatele, jehož působiště může být klidně až na druhé straně zeměkoule. I v případě, že dodavatel sídlí ve stejném státě, dodání zboží zákazníkovi trvá obvykle jeden až dva týdny. Ovšem pokud je zboží na internetu označeno, že je skladem, měl by prodejce být schopen toto zboží do 24 hodin vyexpedovat k zákazníkovi.⁷⁰

Kontrolu obchodů, a to tedy nejen těch internetových, provádí Česká obchodní inspekce a pak také Sdružení obrany spotřebitelů České Republiky. Ty mají nespočet špatných zkušeností s neférovým jednáním obchodníků, a proto se mu pokouší předcházet. Lidé se na ně obrací se svými problémy například u reklamací, které jim obchodník nechce uznat. Zákazník má do dvou týdnů od nákupu nárok bez udání důvodu zboží vrátit, což se obchodníkům často nezamlouvá. Ale často nechtějí uznávat ani reklamace kazového zboží.⁷¹ O těchto zkušenostech v Lidových novinách informuje

⁶⁹ Srov. MONIOVÁ, E. Muži nakupují on-line více než ženy. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 231, s. 18.

⁷⁰ Srov. JÚZLOVÁ P. E-shopy lákají na zboží, které nemají. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 223, s. 18.

⁷¹ Srov. MONIOVÁ, E. Nákup po síti lze do dvou týdnů vrátit. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 283, s. 18.

Ivana Picková mluvčí Sdružení obrany spotřebitelů ČR. Pod jejím jménem se objevují nejen zprávy, ale také v části nazvané Váš problém odpovídá na dotazy čtenářů, které mají špatné zkušenosti s obchodníky a sami si s nimi nevědí rady. Tyto rady však nejsou užitečné pouze pro autora dotazu, ale jistě pomohou i mnohým dalším čtenářům, jelikož se zde řeší věci, se kterými se může setkat každý z nás. Například praktiky, jak se obchodníci snaží při jakémkoliv problému natáhnout dobu řešení na co nejdéle, aby již zákazník neměl možnost zboží vrátit ve čtrnáctidenní lhůtě vrácení bez udání důvodu.⁷²

2.2.2.4 AUKČNÍ SÍNĚ

Zboží na internetu si můžeme obstarávat nejen v internetových obchodech, ale také na internetových aukčních síních a v internetových dražbách. Tento fenomén získává tolik na oblibě, že i některé menší firmy se stěhují na aukční servery. Aukční síň Aukro umožnila přístup firmám v roce 2009, ty již o rok později pokryly čtvrtinu všech prodejů na tomto serveru. Většina předmětů se však prodává za pevnou cenu, proto server Aukro hodně konkuruje klasickým internetovým obchodům.⁷³ Aukční síně mají také tu výhodu, že zde nemusíme pouze nakupovat, ale je nám také umožněno zboží prodávat. Svě místo zde má proto i mnoho dáreků, a to nejen těch vánočních, které se nám nehodí, nelíbí, či prostě jen nevyhovují.

Na těchto serverech můžeme pořídit zboží jak nové, tak použité. Najdeme zde elektroniku, textil, nářadí, nábytek, zkrátka prakticky vše co potřebujeme pro běžný život a co můžeme pořídit v jakémkoliv internetovém či kamenném obchodě. Najdou se zde však i různé kuriozity. Češi jsou v tomto směru konzervativní, ale například Američané jsou v dražbách odvážnější. Do dražby zde bylo dáno bojové letadlo Hornet Fighter, které dříve patřilo Americkému námořnictvu. Přes aukční síň byla prodána letadlová loď z druhé světové války za 6,5 milionu dolarů. V roce 2003 se dražilo dokonce celé městečko Bridgeville. Výjimkou zde nejsou také dražby orgánů, či dokonce sami sebe.⁷⁴ Takový případ byl uveřejněn také v roce 2003 v České republice. Na aukčním portálu aukce.cz se objevil inzerát, který nabízel osmnáctiletou slečnu Pavlu a „víkend s pannou“. Jelikož tento inzerát do aukce přidal muž, byla

⁷² Srov. PICKOVÁ, I. Prodejci přes internet často jen hrají o čas. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 48, s. IV.

⁷³ Srov. FRANCOVÁ, P. Malé e-shopy se stěhují na Aukro. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 259, s. 16.

⁷⁴ Srov. SÝKOROVÁ, J. Jak prodat letoun? V on-line aukci. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 43, s. 18.

nabídka v rozporu s pravidly aukčního serveru. Jednou ze základních podmínek aukce.cz je, že majitel musí být vlastníkem nabídnuté věci. Pokud by ovšem tato aukce byla dokončena, kupní cena by byla v řádu desítek tisíc.⁷⁵

2.2.2.5 SLEVOVÉ PORTÁLY

V dnešní době si hodně lidí také pořizuje zboží, ale i služby prostřednictvím slevových portálů. Tomuto tématu se věnují i Lidové noviny. Svým čtenářům přinášejí návod na to, jak se vůbec tímto způsobem nakupuje a zároveň jim představují různé servery, které tyto akce nabízejí. Můžeme si zde také prohlédnout několik zajímavých žebříčků. Jeden nám ukazuje, jaké jsou nejprodávanější slevy. Na vrcholu zde stojí převážně potraviny, například káva a zákusek pro dva za 29 korun. Další žebříček nám vyjmenovává největší dosud nabídnuté slevy. Mohli jsme se setkat například se Škodou Fabií za 25 korun, či slevou na dům 500 tisíc korun. V dalším žebříčku jsme seznámeni s nejbizarnějšími slevami. Mohli jsme si pořídit pozemek na Měsíci za 834 korun, či za 150Kč navštívit muzeum učení pro dva. Za 14500 korun bylo také možné zařídit odečítání trestných bodů pro řidiče. Mezi největšími propadákami mezi slevami, kdy se neprodal žádný, či jen malé množství kuponů, najdeme například kurz přežití, poukaz do casina, či značkové hodinky. Poslední žebříček nám ukazuje největší útraty za jednu slevu. Například relaxačních pobytů pro dva ve Wellness hotelu Kazdův dvůr se prodalo celkem za 5,1 milionu korun. Částka 3,4 milionu korun byla utracena za Vysoké Tatry – pět dní v hotelu Kriváň.⁷⁶

U nás se slevové portály začaly objevovat začátkem roku 2010. Ovšem už na podzim se firmy začaly domnívat, že již letos budou lidé pořizovat mnoho vánočních dáreků prostřednictvím slevových kuponů. Proto se čím dál tím více firem se slevovými portály začalo spojovat. Před Vánoce tedy nebudou slevy už tak atraktivní, jelikož bude zákazníkům dostatek, tudíž je lepší pořídit takovýto dárek co nejdříve.⁷⁷

2.3 NELEGÁLNÍ ČINNOST

Bohužel při práci na internetu musíme v dnešní době mít neustále na mysli i veškerá rizika, která nám hrozí. Internet je plný HACKERŮ i jejich virových útoků

⁷⁵ Srov. SÝKOROVÁ, J. Slečně chyběli peníze, nabídla se v internetové aukci. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 42, s. 22.

⁷⁶ Srov. TESAŘOVÁ, P.; FRANCOVÁ, P. Byznys, kde vydělají všichni. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 77, s. 17.

⁷⁷ Srov. BĚDNÁŘ, V. Začal hon na slevové portály. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 231, s. 15.

a e-mailové schránky se plní SPAMY. Občas se i my dopouštíme nelegální činnosti v podobě stahování či dalších PIRÁTSKÝCH ČINNOSTÍ. Na internetu se také skrývají různé PORNOGRAFICKÉ STRÁNKY, které mohou být plné pedofilů. Mezi nelegální činnost můžeme ale také řadit i INTERNETOVÉ SÁZENÍ.

Internet je také novým místem šikany. Tzv. kyberšikana postihuje až polovinu školáků, ovšem k týrání se přiznává pouze asi každý třetí. Mezi kyberšikanu řadíme vyhrožování, obtěžování i očeňování, také sem můžeme zařadit publikování fotek či videí, případně šíření tajné informace. Zvláštním druhem kyberšikany je také ukradení identity oběti a tedy vystupování pod jejím jménem.⁷⁸

Asi každý kdo pracuje s internetem, by měl mít na mysli desatero přikázání počítačové etiky, které Lidové noviny zveřejnili v roce 2005 a jehož zdrojem je The Computers Ethics Institute. Bohužel se jím řídí 100% asi jen málokdo.

- 1) *Nepoužiješ počítače ke škodě jiného.*
- 2) *Nebudeš ničivě zasahovat do práce druhých lidí.*
- 3) *Nebudeš slídit v souborech jiných lidí.*
- 4) *Nepoužiješ počítače ke krádeži.*
- 5) *Nepoužiješ počítače pro křivé svědectví.*
- 6) *Nepoužiješ nebo nepořídíš kopii softwaru, který jsi nezaplatil.*
- 7) *Nepoužiješ neoprávněně počítačového zdroje jiných lidí.*
- 8) *Nepřivlastníš si intelektuální dílo jiného.*
- 9) *Budeš přemýšlet o společenských následcích programu, který jsi stvořil.*
- 10) *Budeš používat počítače ohleduplně a s úctou.*⁷⁹

Nutné je informovat nejen o rizicích, ale také o možnostech ochrany před nimi. Lidové noviny svým čtenářům tedy představují několik tipů, jak je dobré svůj počítač chránit. Především bychom nikdy neměli získat pocit, že náš počítač je dostatečně zabezpečený. Jelikož útočníci vyvíjejí stále nové možnosti a způsoby útoků musí na ně stále reagovat i vývojáři zabezpečovacích programů. Při ochraně počítače jde tedy o nikdy nekončící proces. Proto je důležité provádět aktualizace. Týká se to ale nejen programů, které chrání náš počítač, ale všech programů které využíváme.⁸⁰

⁷⁸ Srov. KUBÁLKOVÁ, P. Internet je plný šikany. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 93, s. 4.

⁷⁹ Srov. Desatero přikázání počítačové etiky. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 202, s. 5.

⁸⁰ Srov. PŘIBYL, T. Zabezpečení nepodceňujeme. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 137, s. 17.

Zabezpečení počítače by měl být základ. Vždyť nás většinou ani nic nestojí. Základní úroveň nám nabízí sám operační systém. Kvalitní nástroje, které nám nabízejí renomované firmy, jsou v základní verzi rovněž zadarmo. Nechat počítač bez jakéhokoliv zabezpečení je risk. Počítač s nově nainstalovaným operačním systémem Windows XP vydrží pouze 20 minut, je-li připojen k internetu, než se z něho stane tzv. zombie. To znamená, že se stane součástí velké sítě zločinci ovládaných počítačů. Zároveň nám Lidové noviny připravily stručné srovnání běžné a internetové kriminality. Internetoví zločinci mají mnoho výhod, tou největší je asi skutečnost, že nemusí být přítomni na místě zločinu a tím pádem mohou páchat kriminalitu i bez ohledu na státní hranice.⁸¹

2.3.1 Hackeři

V Lidových novinách často nacházíme zprávy o tom, jaké stránky nebo aplikace napadli hackeři, či jaký nový typ viru vyvinuli a kde a jak se šíří. O nebezpečí, které na nás v počítači číhá, je dobré vědět. Proto jsme často takovýmito zprávami zahlcováni, ovšem je dobré, jim skutečně věnovat pozornost. Stačí totiž málo a virus napadne nejen náš počítač, ale spustíme zároveň epidemii, která útočí na všechny naše známé.

Častým místem útoků jsou v dnešní době sociální sítě. Nejvíce jsou útoky směřovány na nejrozšířenější sociální síť, kterou je Facebook. V 1. čtvrtletí roku 2011 vzrostl počet uživatelů o 80 milionů na celkových 665 milionů. Ve stejném období narůstal i počet virových epidemií, v Česku to bylo přibližně o 10%. Pro vpuštění viru do počítače přitom postačí, když uživatel klikne na nějaký škodlivý odkaz.⁸² Na Facebooku pak také řadí zloději identit, ani jejich útoky nejsou pouze občasné, v roce 2006 bylo v USA zaznamenáno téměř 3200 případů krádeže účtu. Uživatel se prostřednictvím odkazu dostane na internetové stránky, které po něm chtějí vyzrazení osobních údajů a hesel. Prostřednictvím tohoto procesu, který je nazýván phishing, se útočníci infiltrují do uživatelských účtů obětí. Tím se jim zároveň otevírají další možnosti pro nové útoky.⁸³

⁸¹ Srov. MALÝ, O. Jak vzdorovat útokům z internetu. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 137, s. 17.

⁸² Srov. TESAŘOVÁ, P. Hackeři útočí na sociální sítě častěji. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 94, s. 19.

⁸³ Srov. ŠKOPEK, P. Zloději identit řadí na Facebooku. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 250, s. 18.

Viry se hodně často šíří přes e-maily, jde totiž o způsob, jak se epidemie rychle rozšiřuje. V roce 2011 připadala jedna infikovaná zpráva na 281 e-mailů.⁸⁴ Některé viry ukryté v e-mailech můžeme identifikovat pomocí několika základních znaků. Většinou se jedná o krátkou zprávu obsahující přílohu a stručný text nás vyzývá k jejímu otevření. Soubor má několikanásobnou příponu končící například .scr či .pif. Po jeho otevření se virus zkopíruje do systému a pomocí adresáře v programu Microsoft Outlook se rozšíří na všechny zde umístěné adresy.⁸⁵

Nebudeme zde vyjmenovávat všechny druhy virů, to je jistě zbytečné. Obzvláště, když v dnešní době, se šíří už jiné (modernější, rychlejší a účinnější) viry, než v době, kterou popisujeme. Jen ještě doplním, že hackeři využívají při tvorbě virů různá období roku, světové události či různé známé osobnosti. Můžeme se tedy setkat s vánočním virem, valentýnským virem, virem, který obsahuje e-mail s názvem Castro je mrtev. Jiný e-mail nám zase ve svém titulku slibuje záběry chycení Usámy bin Ládina, přitom i za ním se skrývá vir. Můžeme se také setkat například s Davidem Beckhamem v podobě počítačového viru.

2.3.2 Spamy

Jak již bylo zmíněno výše, různé útoky přes e-mailové schránky jsou poměrně populární, proto i spamy získávají na své popularitě. V roce 2006 se objevily zprávy, že spammem může být až devět z deseti e-mailů. Tato statistika přetrvávala i do roku 2007. Spamy dostáváme různého typu, jednak to jsou reklamní, ale jsou také nebezpečnější, které od nás získají osobní údaje.

Spamům se můžeme částečně bránit pomocí různých filtrů, které jsou většinou součástí e-mailových schránek. Dostávání spamů pak můžeme předejít několika základními kroky. Jednak nikde na internetu nezveřejňovat vlastní e-mailovou adresu. Pokud tak ale musíme udělat, tak je dobré znak @ nahradit buď (a) nebo přímo slovem zavináč. Také je dobré mít zařízené dvě e-mailové adresy, jednu pro korespondenci s rodinou i přáteli a druhou na různé internetové registrace, zasílání zpravodajství apod. Většina útočníků totiž adresy shání přímo na síti, proč bychom jim tedy měli poskytnout vlastní adresu. Dobrou radou je také to, že na spam bychom neměli nikdy nijak odpovídat a to ani žádostí o smazání ze seznamu adres, tím jen adresátovy potvrdíme,

⁸⁴ Srov. Virů v e-mailech je dvakrát více. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 184, s. 13.

⁸⁵ Srov. Virus Sobig zahltl e-mailové schránky. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 196, s. 8.

že naše e-mailová schránka je aktivní a tím budeme dostávat ještě větší množství nevyžádané pošty.⁸⁶

2.3.3 Piráti

Autorským právem jsou v České republice chráněny filmy, hudba i softwary, přesto však pro ně platí trochu rozdílná pravidla. U hudby a filmů není zákonem zakázané stahování, jelikož nemůžeme vědět, odkud stahovaný soubor pochází a zda jeho poskytovatel je zároveň i vlastníkem autorských práv. Ovšem samotné sdílení souborů je nezákonné. Stejně jako prodávání či kupování pirátských kopií filmů či hudby na CD i DVD. U softwaru je protiprávní i jeho samotné stahování.⁸⁷

V Lidových novinách se pak také často setkáváme s informacemi kdo všechno a jakými způsoby se snaží s pirátstvím a stahováním bojovat. Asi nejčastější způsob je odpojení od internetu. Tomu nejprve předchází varování a až po jeho neuposlechnutí a dalším stahování by byla uživateli buď výrazně snížena rychlost internetu, nebo by od něho byl přímo odpojen.⁸⁸ Dále se na internetu začínají objevovat servery, ze kterých je možné si hudbu stáhnout legálně. Ovšem málokterý Čech toho asi využije, jelikož lidé jsou zvyklí mít hudbu a filmy zadarmo, tak proč by za ně měli začít platit i když jen malé částky. Naopak v Německu tento způsob získávání souborů využívá čím dál tím víc lidí. Tržby těchto serverů rok od roku stoupají.

Občas nám ale nezbyvá nic jiného než stahovat, či použít jiný nelegální způsob k získání chtěné věci, ať už jde o písničku či film. V roce 2010 například Lidové noviny informovali o tom, že chceme-li získat oblíbený večerníček Příběhy včelích medvídků, nezbyvá nám prakticky jiná možnost než si je pořídit nelegálně. Na běžném trhu je totiž přes dva roky nedostatkovým zbožím. Na pirátské kopie se pak musí obrátit i lidé, kteří by normálně nic takového neschvalovali, ale chtějí potěšit svého potomka. Na této situaci pak leckterý pirát vydělává.⁸⁹

2.3.4 Pornografie

Na internetu můžeme narazit také na pochybné stránky. Podle výzkumu britské společnosti Optenet se jedná dokonce asi o 35% obsahu. Na druhou stranu internetové

⁸⁶ Srov. Jak se vyhnout nevyžádané poště. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 137, s. 19.

⁸⁷ Srov. KOZÁKOVÁ, P. Sdílení obsahu je protiprávní, stahování ne. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 42, s. 13.

⁸⁸ Srov. POHL, O. Stahujete nelegální data? Odřízneme vás. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 55, s. II.

⁸⁹ Srov. BEDNÁŘ, V. Včelí medvídci nejsou. Pomoci mohou jen piráti. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 40, s. 1.

pornografii můžeme být vděční za velké množství aplikací, které využíváme denně. Například přehráváme video přímo z internetu, či platíme po síti.⁹⁰ Statistiky také ukázaly, že lidé erotické stránky navštěvují častěji ve všedních dnech, než o víkendu. Nejfrekventovanějším časem je pak mezi třetí a čtvrtou hodinou odpolední, čili ke konci pracovní doby. Někteří američtí vědci v závislosti na tomto fenoménu, internetovou pornografii nazývají dokonce jako „kokain pro nové pokolení“.⁹¹

Jinak většina nalezených textů nás informuje o tom, jak si policie na jednu stranu neví rady s pornografií a pedofily, na druhou stranu jak je dokážou vypátrat i přes internet. Přesto, že většina těchto serverů má svou hierarchii a utajený přístup, existují operace, kterým se podaří toto společenství rozbít. Dalším způsobem jak je možné se těmto serverům bránit je jejich cenzura. Na tu se však zaměříme podrobněji až v dalších kapitolách.

Do škol šel v roce 2009 film „Seznam se bezpečně“, který měl varovat školáky, ale i jejich rodiče před nebezpečím, které na internetu číhá. Třicetiminutový film obsahuje drsné příběhy, které se skutečně staly a kterými se zabývala policie. Upozorňuje například na problematiku seznamování se prostřednictvím internetu, dále také na výskyt pedofilů, či rizika zneužití soukromých fotografií či videí, a to třeba i těch intimních. Děti by si měly uvědomit, že je potřeba dávat si větší pozor co na internetu zveřejňují, ale také s kým se tam setkávají. Průzkum nadace Naše dítě ukázal, že 17% rodičů vůbec nekontroluje, co jejich děti na internetu dělají. Přitom 37% českých dětí ve věku 14-15 let komunikuje na internetu s lidmi, které znají pouze z virtuálního prostředí. Z nich se 14% dokonce s takovými lidmi, které znají jen z internetu, také osobně schází. Více než třetina dětí tohoto věku rovněž na internetu sdělují neznámým osobám své osobní a kontaktní údaje a 45% dětí zde sdílí své fotografie a videa. Film byl také k sehnání na internetu, ve školách pak probíhala následná diskuze na téma bezpečí na internetu, aby se děti s touto oblastí seznámily skutečně podrobně.⁹²

2.3.5 Sázky

Společnost Sazka svůj sázkový web spustila v roce 2008, zde bylo možné si sestavit sázku. Rozšířila se tím zároveň také nabídka herních příležitostí. Portál byl také

⁹⁰ Srov. Kolik procent internetu je porno? Asi třetina. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 20, s. 4.

⁹¹ Srov. Lidé sledují porno nejvíce v práci. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 31, s. 4.

⁹² Srov. KUBÁLKOVÁ, P. Film varuje před webovými zvrhlíky. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 124, s. 5.

připraven na případné internetové sázení, které v tomto roce nebylo ještě legální. Zahraniční firmy ho u nás však nabízely a provozovaly už několik let. Nikdy je však nečekal žádný postih, policie na jejich jednání byla krátká. České sázkové kanceláře se ale snažily sázení zlegalizovat. Jedním z důvodů, proč u nás byl internetový hazard zakázán, je obava, že by sem byl umožněn přístup také nezletilým osobám. Od ledna 2009 je on-line sázení státem povoleno. Aby se předešlo sázení mladistvých, mohou přes internet zasílat své sázky pouze lidé zaregistrovaní na kamenných pobočkách.⁹³ Hned během prvního dne, kdy bylo internetové sázení legální, se v kamenných pobočkách zaregistrovali tisíce sázkařů. Doposud Češi využívali pro internetové sázení pouze zahraniční servery, proto je obrat za první rok internetového sázení očekáván kolem čtyřiceti milionů korun.⁹⁴

2.4 INFORMACE

Internet je pro mnohé také místem, kde mohou získat informace různého typu a z různých oblastí. Jak ukázala statistika v Lidových novinách, hledání informací na internetu využívá 42% lidí, pro 7% je to dokonce nejdůležitější důvod jejich návštěvy.⁹⁵ Když se v roce 2008 Lidové noviny zabývaly tím, co lze najít na internetu zadarmo, byly jednou z kategorií praktické informace. Uveřejněny zde byly například odkazy na úřady, vládu, jízdní řády, mapy, seznam adres, či telefonní seznam.⁹⁶ V roce 2004 přešel do fáze veřejného zkušebního provozu nový nástroj společnosti Google Scholar, který nabízí možnost prohlédnout si odborné magazíny, citace, studie a další odborné publikace. Doposud byly takovéto informace mnohým uživatelům internetu skryté.⁹⁷

Dalším důležitým zdrojem informací jsou encyklopedie. Na internetu je hodně populární Wikipedia, jejíž obsah si vytváří sami návštěvníci. V roce 2009 ji však postihla menší krize v podobě úbytku dobrovolníků, kteří ji vytvářejí a hlídají její obsah. Tento pokles byl rychlejší než nárůst nových zájemců. Ve všech jazykových verzích měla v tomto roce kolem čtrnácti milionů článků.⁹⁸ Česká verze v předchozím

⁹³ Srov. MALÝ, O. Sázky přes internet? Ode dneška. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 3, s. 18.

⁹⁴ Srov. Sázky přes internet ihned nalákali tisíce lidí. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 4, s. 13.

⁹⁵ Srov. K čemu lidé využívají počítač. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 117, s. 4.

⁹⁶ Srov. Co lze najít na internetu zadarmo. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 254, s. III.

⁹⁷ Srov. Google už umí vyhledat také odborné studie. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 281, s. 17.

⁹⁸ Srov. Encyklopedii Wikipedia ubývají autoři. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 273, s. 16.

roce dosáhla hranice 100 000 článků. Hlavní stránku pak denně v průměru navštíví 70 000 čtenářů.⁹⁹

2.4.1 Cenzura

Na téma cenzury jsme narazili již v kapitole 2.3.4. Pornografie a nyní si její problematiku přiblížíme trochu víc. Nejčastější důvod cenzury bývá politický, kdy jsou informace nějakým způsobem nevhodné pro místní vládu, a proto je nechtějí mezi lidmi šířit. Ovšem důvody mohou být také náboženské či sociální. Například cenzura nemravných či hazardních stránek, na které by měl být zamezen přístup především mladistvým. Ne všechny země obsah internetu regulují, ani Česká republika nepatří v této oblasti mezi ty aktivní. Nejčastěji se však v textech nachází informace o politické cenzuře.

Asi nejstriktnější je v ohledu cenzury Čína. V roce 2005 místní vláda zakázala šíření všech zpráv, jejichž obsah je v rozporu s veřejným zájmem a národní bezpečností. To by mělo vést k vymýcení politicky citlivých informací z médií. Pádovým argumentem pro novináře, aby dodržovali tato pravidla, by mohla být například skutečnost, že jejich plat bude záviset na tom, jak se jejich články budou líbit komunistické straně. Cenzura se pochopitelně netýká pouze oficiálních článků na internetu, které tvoří profesionální novináři. Kontrolovány a schvalovány jsou pochopitelně také veškeré blogy, chaty, ale i komentáře.¹⁰⁰ Pokrok v této oblasti pak Čína zaznamenala v době konání olympijských her v Pekingu. Cenzura internetu znamenala mírné polevení. Nejen novináři a návštěvníci olympijských her, ale také místní obyvatelé získali přístup na některé stránky, které byly doposud blokovány. Toto uvolnění však nebylo 100%, stále se nedalo hovořit ani o svobodě projevu, ale i přesto se jednalo o velký pokrok.¹⁰¹ Jak již bylo výše zmíněno, cenzura postihla také internetové blogy. Na konci října 2008 si čínští čtenáři mohli koupit nový druh časopisu první blogerský týdeník s výmluvným názvem *Blog Weekly*. Zde byly uveřejněny texty z internetových blogů společně s některými vybranými komentáři. Vzhled časopisu byl zachován tradiční, texty jsou děleny do rubrik, jako ve kterémkoliv jiném týdeníku. Odlišuje se pouze již zmíněnými komentáři.¹⁰² Cenzura však není pouze v Číně. V lednu 2011 zablokovali kompletně přístup na web v Egyptě. V roce 2009 v Německu vláda schválila povinnost

⁹⁹ Srov. Česká Wikipedia má 100 000 článků. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 145, s. 7.

¹⁰⁰ Srov. TYLOVÁ, K. Čínští vládcí přitvrdili cenzuru. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 227, s. 10.

¹⁰¹ Srov. PRACHAŘ, M. Čína nečekaně uvolnila cenzuru. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 180, s. 8.

¹⁰² Srov. TYLOVÁ, K. Čínští blogeri pronikli do trafik. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 275, s. 9.

poskytovatelům internetu zablokovat přístup na internetové stránky s dětskou pornografií. Tato opatření již má mnoho zemí, v Německu se však rozvíjí myšlenka na zablokování stránek propagujících násilí.¹⁰³ Již v roce 2007 bylo zaznamenáno 25 zemí, které z politických, sociálních či jiných důvodů blokovaly obsah na internetu.¹⁰⁴

2.4.2 Vyhledávače

Veškeré informace na internetu hledáme nejčastěji pomocí různých vyhledávačů internetových portálů. Lidové noviny nám pak nejčastěji přináší informace, kde jaké nové vznikly a jak se stávající vyvíjejí. Také nám je mezi sebou porovnávají. Světově nejrozšířenější je vyhledávač společnosti Google, ovšem v jednotlivých zemích se najdou i jeho zdatní konkurenti. Například v České republice v roce 2011 stál na prvním místě vyhledávač společnosti Seznam a společnost Google byla hned za ním. V tomto roce už pouze v dalších čtyřech zemích nestála společnost Google na vrcholu, ale měla konkurenci. V Rusku a Jižní Koreji se umístil hned na druhém místě, v Japonsku na čtvrtém a v Číně dokonce až na pátém místě.¹⁰⁵ Později některé portály dokonce využívají vyhledávače konkurence, jen aby Google nezískal převahu. Proto v roce 2007 začal třetí nejnavštěvovanější český portál atlas.cz využívat technologii vyhledávače společnosti Seznam.¹⁰⁶

U vyhledávačů je důležité nejen to, co nacházejí, ale také co umí hledat. Na to se české firmy zaměřily již v roce 2003. Většina vyhledávačů proto již v této době uměla skloňovat, aby mohla vyhledávat také všechny tvary a dokonce celé věty. Některé vyhledávače pak zvládly najít také synonyma hledaného výrazu. Po vyhledání výrazu nám jsou například nabídnuty také mapy, ptáme-li se na nějaké místo, či si můžeme prohlédnout obrázky, které se pod tímto výrazem nachází.¹⁰⁷

V roce 2007 nám Lidové noviny předložily test pěti zahraničních vyhledávačů. Důležitý byl jazyk vyhledávače, dále pak kde všude je možné vyhledávat a samozřejmě jak kvalitní a přesné jsou vyhledané odkazy. Také se zaměřily na další funkce, jako je například třídění výsledků. Důležité bylo také samotné ovládání a celková bezpečnost.

¹⁰³ Srov. Němci zablokují stránky s dětskou pornografií. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 72, s. 6.

¹⁰⁴ Srov. 25 zemí blokuje stránky na internetu. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 116, s. 8.

¹⁰⁵ Srov. ŠVIHEL, P. Poslední, kteří vzdorují Googlu. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 9, s. 15.

¹⁰⁶ Srov. MALÝ, O. „Spiknutí“ dvou proti Googlu. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 178, s. 13.

¹⁰⁷ Srov. SÝKOROVÁ, J. Zeptejte se klidně celou větou. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 123, s. 22.

Vyhledávač společnosti Google si své prvenství obhájil, ovšem ostatní vyhledávače na tom nebyli tak špatně jak ukazují statistiky.¹⁰⁸

V roce 2008 společnost Google do svého vyhledávače zapojila tzv. našeptávač. Tato funkce nám po napsání několika prvních písmen výrazu zobrazí nabídku slov, které bychom mohli mít na mysli. Ušetří nám tedy práci s tím, že nemusíme vypisovat celé výrazy. Nejednalo se však o žádnou velkou novinku, český seznam nám toto již umožňoval. Text se ale především zaměřuje na to, jak jsou vybírány fráze, které nám jsou „podsouvány“ zda je hlavním kritériem skutečně četnost vyhledávání jednotlivých frází. V článku se spekuluje o tom, zda své pořadí nemohou například inzerenti podplatit. Ovšem skutečnost se asi nedozvíme. Máme ovšem možnost, abychom se necítili manipulováni, našeptávač vypnout. Ovšem to udělá asi jen málokdo, vždyť se jedná o úsporu našeho času.¹⁰⁹ V souvislosti s tím nám jsou v Lidových novinách také předkládány některé žebříčky nejhledanějších slov, na základě různých kritérií. Jednou jde o nejhledanější slova na Googlu po celém světě, jindy pouze v České republice apod.

2.4.3 ...na síti

V rubrikách Moderní kariéra a Zdraví se nachází nepravidelně v typickém rámečku s obrázkem hlavní stránky, zajímavé odkazy, které by pro nás mohly být užitečné. Dvakrát jsou takoveto odkazy také v rubrice Finanční produkty a jednou také v rubrice Studium v Německu. Ve Finančních produktech se jedná o tipy z oblasti cestování. Přestože všechny tři tipy na stránky jsou z roku 2005, ze všech jedenácti odkazů již nefunguje pouze jeden. Odkaz z rubriky Studium v Německu nám přináší informace o německých vysokých školách a akademiích. I tento odkaz zveřejněn v roce 2007 je dnes funkční.

V části Zdraví na síti se tipy nachází v letech 2006 a 2007. Z celkového počtu 34 odkazů, jich je pět již nefunkčních a dvě mají trochu pozměněné adresy, ale po zadání hesla jsou snadno dohledatelné. Některé stránky pak změnil svůj vzhled. Stránky, které jsou zde doporučovány, upozorňují a radí s problematikou kouření, alergií, rakoviny prsu, duševních nemocí, bolestí hlavy i očkování. Dozvídáme se také o možnostech a způsobech zdravého hubnutí a zdravé výživy. Navrhovány jsou také stránky, které nám doporučí, jak by rodiče a jejich děti mohli trávit svůj čas. Také zde

¹⁰⁸ Srov. KRATOCHVÍL, P. Test zahraničních vyhledávačů. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 116, s. 8.

¹⁰⁹ Srov. POHL, O. Necháme si našeptávat? *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 212, s. 14.

byl odkaz na stránky, které obsahují seznam všech lázní a lázeňských měst. Na další stránce se zase dozvídáme vše o zubech. Jiný tip nám doporučuje rubriku z deníku New York Times.

V rubrice Moderní kariéra se rovněž tipy na stránky nachází v letech 2006 a 2007. Celkem zde bylo uvedeno 30 odkazů na stránky, z toho pouze čtyři nebyly již funkční a jedna změnila adresu. I zde je u některých stránek patrná změna vzhledu. Nejčastěji zde byly odkazy na různé servery s pracovními nabídkami a brigádami. Dále se zde objevily stránky, které pro studenty doporučovaly různé stáže, pracovní, studijní či výměnné pobyty a to nejen v Evropské unii, ale jeden odkaz dokonce také v Austrálii. Prezentovány zde byly stránky s informacemi pro zaměstnance, zaměstnavatele, ale také personalisty či podnikatele. Jedna stránka se také věnovala mobbingu, jiné fungovaly na bázi poraden a diskuzí, kde se lidé mohli svěřit se svými pracovními problémy. Nechyběl ani tip na stránky obsahující zákoník práce.

2.4.4 Kurzy

Lidové noviny pro své čtenáře také připravily několik počítačových kurzů. V některých získáváme také rady ohledně práce s internetem. Vybrané kurzy jsou z období mezi roky 2007 až 2009. V prvním kurzu získáváme podrobný přehled o zasílání e-mailů prostřednictvím Outlooku. Jsou nám vysvětlovány možnosti i tipy a triky verze 2003 i nové 2007. Následně získáváme informace o připojení k internetu a prvních krocích, které bychom měli provést. Také je nám objasněna práce s webovým prohlížečem, jsou nám představeny například záložky či oblíbené položky. Pak také získáváme přehled o tom, jak a kde na internetu vyhledávat informace, jsou nám tedy představeny webové vyhledávače. Získáváme také praktické rady jak si prostřednictvím internetu pustit rádio či televizi, jak volat přes internet nebo jak zde ukládat soubory.¹¹⁰

Kurz z roku 2008 obsahuje čtyři výuková CD. Informuje nás o práci s internetovým prohlížečem, také o jeho funkcích. Dozvídáme se jak na internetu hledat v katalogu firem, jak vyhledávat telefonní čísla, mapy či obrázky. Také dostáváme rady, jak se chránit před internetovými útoky. Naučíme se založit si e-mailovou schránku a jak s ní pracovat. Je nám vysvětleno, jak můžeme komunikovat přes internet prostřednictvím programu ICQ. Jak a kde získávat na internetu čerstvé zpravodajství a jak ho dostávat přímo do počítače. I zde se informujeme o rádiu a televizi na internetu

¹¹⁰Srov. Čtyři CD a tři učebnice zdarma. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 228, s. II.

a to jak té běžné, tak internetové. Nechybí ani tradiční sdílení souboru na internetu, přenášení velkých souborů či ukládání fotek na web. Objevují se zde také rady jak nakupovat přes internet, ale zároveň jak nabízet zboží v internetových bazarech. Z oblasti cestování jsou to pak informace o dopravě, plánování tras či shánění ubytování. Zmíněna je tu také komunikace s úřady on-line.¹¹¹

V roce 2009 čtenář získává rovněž ucelené informace, dozvídáme se také, jak se k internetu připojit, jaké si můžeme vybrat připojení a jak by měl být nastavený počítač. Také je čtenář upozorněn na nebezpečí internetu, jako jsou viry a spamy, o kterých jsme se zmiňovali výše, a zároveň je poučen o možných typech ochrany. Následně se dozvídáme, jak na internetu vyhledávat a jak pracovat s online mapami. Rovněž nám je vysvětleno, jak na internetu stahovat a následně také přehrávat hudbu a filmy. Zároveň zjišťujeme, jak sdílet vlastní videa na internetu a vytvořit si tedy vlastní profil na YouTube. Užitečné jsou určitě také rady jak odeslat fotografie z počítače, či jak posílat objemnější data. V tomto roce je také populární připojení přes mobilní telefon, proto i zde získáváme několik základních rad, jak využívat internet v mobilu a jak se k němu připojit. Součástí kurzu jsou také tři výukové CD.¹¹²

Jednotlivé kurzy si jsou tedy v mnohém podobné, všechny nám podávají určité základní informace, ovšem každý je má doplněné o nějaké jiné zajímavosti. Navíc jsou doplněny také o zajímavé CD nosiče. Jednoznačně jsou přínosné všechny tři kurzy a každý čtenář, který není nějakým přeborníkem v počítačové technice a chtěl by se něčemu novému přiučit, si zde zajisté najde informace, které budou pro něho užitečné. Ten, kdo s prací na internetu teprve začíná, tyto kurzy jistě uvítá s nadšením.

2.4.5 Zpravodajství

V textech Lidových novin jsme informováni, jaké nové internetové zpravodajství vzniká, jak se které aktualizuje a vyvíjí. V roce 2009 informovala společnost Google, že umožní svým návštěvníkům prohlížet si webové stránky stejně jako časopisy, bude tedy možné v nich listovat.¹¹³ V polovině 90. let se spekulovalo, že internet přinese pro noviny akorát zkázu. Jejich úpadek zapříčinil již nástup rádia a televize, ale internet měl dílo dokončit. Ovšem není tomu tak. Mnoho světových

¹¹¹ Srov. Součástí kurzu jsou čtyři CD. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 110, s. VI.

¹¹² Srov. Pozor! Nový počítačový kurz. 29 lekcí plus 3 CD zdarma. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 69, s. VI.

¹¹³ Srov. MALÝ, O.; AUST, O. Google umožní listovat internetem. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 216, s. 15.

internetových titulů se na trhu neudrželo ani deset let. Může nastat ale dokonce takový paradox, že internet noviny zachrání. Tištěné noviny si v dnešní době už kupuje jen málokdo, většina lidí hledá čerstvé zpravodajství na internetu. Proto zde může vzniknout i zajímavá symbióza.¹¹⁴

Nejvíce diskutovaný však byl zpravodajský server lidovky.cz, jelikož jde přímo o web Lidových novin. Proto své čtenáře podrobně informují o novém vzhledu stránek, aby věděli, co vše jim umožňují.¹¹⁵ V roce 2007 dokonce při jedné ze změn vzhledu serveru umožnily svým čtenářům, aby se ještě před oficiálním spuštěním stránek vyjádřili ke zkušební verzi a pomohli tak tvůrcům s jeho realizací.¹¹⁶ Můžeme se zde dočíst, jak se postupně od psacích strojů dostali novináři až na webové stránky. Dokonce je čtenářům umožněno porovnat grafickou podobu stránek, tak jak se měnila s postupem času od roku 1995, kdy tento web vznikl, s následujícími deseti lety, kdy čtyřikrát změnil svou tvář.¹¹⁷

2.4.6 Cestování

Poskytované informace z oblasti cestovního ruchu mají poměrně široké zastoupení. Nejčastějším tématem zde jsou mapy. Konkrétně pak služba Street View společnosti Google, která nám umožňuje kráčet přímo po ulici, aniž bychom vůbec vyšli z domu. Pomocí vozů s panoramatickými kamerami jsou snímány ulice jednotlivých měst a zanášeny do mapy. Můžeme si tedy jednotlivé ulice prohlédnout ze všech stran a zdá se, jako kdybychom na daném místě přímo stáli. První zpráva se objevila v roce 2009, kdy se tato služba dostala také do Británie. Místní vláda si však ztěžuje na narušování soukromí lidí a zároveň porušování zákona tím, že se snímají poznávací značky aut a obličej náhodných kolemjdoucích bez jejich souhlasu.¹¹⁸ Ve stejném roce se tato služba dostala i do Prahy. Bylo však otázkou, zda turisticky nejnavštěvovanější památky jako jsou Karlův most a Pražský hrad na této mapě budou. Fotky jsou totiž snímány automobilem a do míst, kde se tyto nejžádanější památky nacházejí, směřjí návštěvníci pouze pěšky.¹¹⁹ Tento problém byl hned v tom samém roce

¹¹⁴ Srov. ČERMÁK, M. Jak internet zachrání noviny. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 255, s. II.

¹¹⁵ Srov. Lidovky.cz: nový web, nový newsroom. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 121, s. 14.

¹¹⁶ Srov. Podívejte se na nové Lidovky.cz. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 199, s. 2.

¹¹⁷ Srov. Jak šel čas: Lidové noviny na internetu. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 255, s. I.

¹¹⁸ Srov. Kráčet s Googlem po ulici? Problém. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 68, s. 12.

¹¹⁹ Srov. Google se vyhne památkám. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 106, s. 6.

vyřešen, společnost Google totiž představila nové snímací tříkolky, které se dostanou tam, kam vozy nemohou, jedná se tedy především o historická centra měst.¹²⁰

Další službou společnosti Google je Google Earth. Tato služba má kromě běžného prohlížení povrchu také i několik sekcí, které nám umožňují podívat se například do hlubin oceánů či na Mars. Další zajímavou funkcí, kterou nám tento program nabízí, je přehled o dopravních nehodách. Také „běžné“ mapy společnosti Google mají svá specifika, jsou více interaktivní. Tvůrci webů mají možnost do těchto map vkládat fotografie, či popisky k jednotlivým místům, tím, že si mapu zároveň vloží na svůj web. Tímto stylem se firmě Google podařilo rozšířit své mapy na více než padesát tisíc webů.¹²¹

Z oblasti cestování obecně to jsou pak texty informující čtenáře o zahraničních zájezdech, které můžeme vyřídít přes internet. Také můžeme cestovat vlakem prostřednictvím e-ticketu, tyto jízdenky na rychlíky vyšších kategorií, si můžeme rovněž pořídit přes internet. Na internetu jsou k sehnání také letenky. Najdeme zde také mnohé tipy, jak si zařídit ubytování na webu, či které stránky nám doporučí kam na hory. Na internetu nalezneme ale také kulturní památky. Lidové noviny pro nás mají pozvánku například na muslimské umění, či projekt Živé legendy. Prostřednictvím internetu však můžeme vyrazit také na výstavu.

2.4.7 Studium

Nezaměříme se na výuku povinnou, ale spíše na tu, kterou provádíme ve svém volném čase mimo dané povinnosti, tak nějak navíc. V roce 2010 68% vyučujících, své žáky dokonce odkazovalo na internetové vyhledavače, aby si další potřebné informace zjistili tam. Vyhledavače přitom považovali za preferovaný zdroj informací. Pouhé jedno procento vyučujících své žáky na internetové vyhledavače nikdy neodkazuje. Většina žáků tedy internet upřednostňuje i nad učebnicemi, jde celkem o 41,2% žáků. Naopak učebnice preferuje 24 procent žáků.¹²²

V Lidových novinách se například dozvíme, jak a kde si na internetu sehnat doučování. Zajímavým způsobem výuky jsou tzv. „skypovky“. Jde o doučování prostřednictvím programu Skype. Zapotřebí pak je také znalost práce s programy Word, Excel a Power Point a jejich zasílání prostřednictvím Skypu. Výuka pak může probíhat

¹²⁰ Srov. Google fotí ulice z tříkolek. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 115, s. 18.

¹²¹ Srov. MÁRA, P. Google má interaktivní mapy. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 182, s. 13.

¹²² Srov. KUBÁLKOVÁ, P. Najděte si to na internetu, radí většina učitelů žákům. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 121, s. 6.

nejen přes celou republiku, ale také i přes oceán, přestože se vše odehrává z domova.¹²³ V roce 2008 v Polsku chtěli usnadnit rodičům kontrolu prospěchu svých dětí. Nemusí zde již čekat na třídní schůzky, či po svém potomkovi vyžadovat žákovskou knížku. Vše si mohou zjistit prostřednictvím internetu, byly zde totiž zavedeny elektronické třídní knihy. Účast na třídních schůzkách činila zhruba 35% rodičů, přes internet mohou být v kontaktu téměř s každým.¹²⁴ U nás byl tento systém na některých školách zaveden již v roce 2005. Rodiče dokonce mohli své děti přes internet také omlouvat. Pro rodiče je tento systém velice výhodný, ovšem pro vyučující to znamená pouze další práci navíc, za kterou nedostanou ani zaplacení. Proto je pro ředitele obtížné své kantory k takovému inovacím přesvědčit.¹²⁵

Také jsme informováni o počítačových kurzech, které jsou podporované státem, probíhají po celé republice a měly by přivést Čechy k internetu. V Praze například vznikly v rámci projektu Nadačního fondu Elpida „první kamenné školičky internetu“, které nabízí pražským seniorům, ale nejen jim, výuku základů internetu, ale i práce s počítačem.¹²⁶ Také v Liberecké knihovně nabídli v roce 2003 u příležitosti března – měsíce internetu pro seniory bezplatně kurzy internetu. Obdobné kurzy ale pořádají v průběhu celého roku, ovšem jsou placené.¹²⁷

Na internetu také najdeme Pravidla českého pravopisu. Pro jeho umístění na web se Ústav pro jazyk český, ve spolupráci s Akademií věd ČR a Masarykovou univerzitou, rozhodl z důvodu, že se lidé raději obraceli se svými dotazy po e-mailu přímo na zaměstnance Ústavu pro jazyk český, místo aby si potřebné informace vyhledali v tištěné podobě.¹²⁸

Bez internetu se neobejde téměř žádný vysokoškolák. Začíná to už vybíráním optimální školy. Jednak si můžeme potřebné informace vyhledávat na oficiálních stránkách jednotlivých vysokých škol, vznikají ale také různé stránky, které nám usnadňují přehled v tak velkém množství studijních oborů. Dalším krokem je podávání elektronických přihlášek přes internet, které získávají čím dál víc

¹²³ Srov. ČÁP, J. Na první skypeovce. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 50, s. 22.

¹²⁴ Srov. Rodiče nemusejí na třídní schůzky. Stačí jim internet. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 51, s. 7.

¹²⁵ Srov. MACHÁLKOVÁ, J. Škola on-line: omluvenky přes web, SMS poznámky... *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 136, s. 1.

¹²⁶ Srov. Senioři mají internetovou školu. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 26, s. 25.

¹²⁷ Srov. Liberecká knihovna nabízí seniorům bezplatné kurzy internetu. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 58, s. 6.

¹²⁸ Srov. DRCHAL, V.; TUČEK, O. Slovník českého jazyka je ode dneška na webu. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 11, s. 1.

na popularitě, možná i proto, že vychází levněji. Zapisování předmětů probíhá ve většině případů už také přes internet, stejně jako komunikace s vyučujícími. Často se dají také skripta k vyučovaným předmětům sehnat prostřednictvím internetu. O tom všem Lidové noviny své čtenáře informují.

2.4.8 Zdravotnictví

Také oblast zdravotnictví postihl trend internetu. Jednak umožňuje pacientům přístup na internet v nemocnicích a zároveň máme možnost si přes internet vyřídit mnoho potřebného v této oblasti. Například i léky si můžeme pořídit na webu v internetových lékárnách, jde tedy ale pouze o volně prodejné léky například na chřipku a nachlazení. Tento typ lékáren funguje jako klasické internetové obchody, zákazník se zaregistruje, vybere si léky, které potřebuje a dá je do košíku. Následně je mu zboží dodáno, může si dokonce vybrat z několika typů doručení. Buď klasický poštovní balík či kurýr, kdy jsou léky doručeny do druhého dne. V případě, že zákazník potřebuje zásilku dříve, je možné zvolit messenger, který ji dodá do tří hodin.¹²⁹ Prostřednictvím internetu byl v roce 2004 uskutečněn také první online porod v české republice. Jelikož otec se z rodinných důvodů nemohl porodu zúčastnit, zprostředkovali mu lékaři zážitek z narození dítěte audiovizuálně přes internet.¹³⁰

V dubnu 2009 nastoupil do praxe také systém předepisování léků přes internet. Lékař v centrálním úložišti zažádá o konkrétní léčivý přípravek, zde se mu vygeneruje identifikační znak, který předá pacientovi e-mailem nebo SMS zprávou. S tímto znakem si pacient dojde do lékárny a tam mu léky vydají stejně jako s klasickým papírovým receptem. Lidé ovšem mají strach ze zneužití dat.¹³¹ Dalším projektem zdravotnictví jsou internetové zdravotní knížky, které by měly zamezit nepřesnostem a opakujícím se vyšetřením, zároveň pak pacientům umožní přes internet sledovat své diagnózy.¹³² Na internetu je také možné hodnotit svého lékaře a pacienti, kteří hledají nového, si pak mohou přečíst jednotlivé recenze a nechat si poradit.

V Lidových novinách se objevilo také varování při výběru kontaktních čoček. V tomto případě nebyl nákup přes internet doporučován, u čoček je nutné navštívit lékaře. Častými chybami je špatný rozměr či nevhodný materiál. Lidé si často myslí, že

¹²⁹ Srov. SLÍVOVÁ, H. Rýma? Klikněte si pro kapky. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 13, s. III.

¹³⁰ Srov. KUČERA, P. První on-line porod v Česku: otec viděl narození dcery na internetu. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 298, s. 1.

¹³¹ Srov. MINKSOVÁ, B. Recept mailem či přes SMS. Už to jde. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 34, s. III.

¹³² Srov. SÝKOROVÁ, J. Novinka: chorobopis na internetu. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 90, s. 21.

čočky jsou stejné jako brýle, čili se shodují v počtu dioptrií, ale jelikož čočky nosíme přímo na oku, tak tomu tak nemusí být ve všech případech. Navíc čočky mají mnoho specifických vlastností, proto je lepší navštívit před koupí kontaktologa.¹³³ Další varování získáváme v případě, že hledáme rady o svém zdraví na internetu, je totiž dobré zjistit si, kdo je správcem webu. Ne vždy se totiž jedná o seriózní stránky, většina tvůrců kouká především na to, aby vydělali. Autorka textu proto požádala čtyři lékaře z různých oborů, aby jí dali tipy na internetové stránky, které přináší v jejich oboru kvalitní a praktické informace, ale i naopak před kterými by lidi varovali. Také se zeptala na některé často navštěvované stránky a názor lékařů na jejich odbornost.¹³⁴

2.4.9 Zaměstnání

Práce je v dnešní době v podstatě nutností, proto ti, co jí nemají, hledají kde mohou. Častým zdrojem těchto informací je také internet. Proto i v Lidových novinách získáváme tipy, kde na internetu je dobré hledat.¹³⁵ Přes internet můžeme sehnat práci v celé Evropské unii. Některé užitečné pracovní servery najdeme v oblasti práce či kariéra na síti, o které jsme se zmiňovali v kapitole 2.4.3. ...na síti.

Ovšem všechny texty nám pouze nepomáhají si zaměstnání sehnat, i když je jich většina. Některé nám taky dávají rady, jak si udržet to stávající. Velkým prohřeškem, který je tu řešen, je skutečnost, že hodně lidí se v zaměstnání na internetu věnuje činnostem, které nemají nic společného s jejich pracovní náplní. Společnost GFI Software uvádí, že se jedná dokonce o 40% pracovního času tráveného na internetu. Dá se tedy říct, že zábava je u lidí na prvním místě a to se pochopitelně nelíbí zaměstnavatelům.¹³⁶ Již v roce 2004 zaměstnanci věděli jak obejít situaci, kdy šéf kontroluje, kde se na internetu pohybují. Důvodem kontrol nemusí být jen pátrání po pracovní nečinnosti, ale také to, že každý náš krok na internetu je zaznamenáván, a proto by pak firma mohla být spojována s návštěvou nežádoucích internetových stránek. Řešením mohou být tzv. anonymizéry, jde o specializované stránky, které nám umožní přístup na jakékoliv stránky pod jejich hlavičkou. Firemní filtry následně

¹³³ Srov. SLÍVOVÁ, H. Pozor na čočky koupené na internetu. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 235, s. IV.

¹³⁴ Srov. SLÍVOVÁ, H. Lékaři radí: sledujte, kdo stojí za webem. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 31, s. III.

¹³⁵ Srov. Shánění práce usnadní internet. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 75, s. II.

¹³⁶ Srov. BEDNÁŘ, V. Surfují na internetu. Pro sebe. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 32, s. 16.

nezachytí adresu stránky, kterou máme otevřenou, ale ani nedochází k blokování přístupu na jednotlivé stránky se zakázaným obsahem.¹³⁷

2.4.10 Bydlení

Také bydlení můžeme shánět nebo i prodávat na internetu. Internet nám umožňuje mít přehled o nemovitostech po celé republice. Existuje celá řada realitních kanceláří, o kterých získáváme bližší informace. Lidové noviny nás upozorňují na možnost prohlédnout si nemovitost u realitní kanceláře bydlite.cz pomocí 3D virtuálních prohlídek, nemusíme si tedy vystačit s plošnými fotografiemi. Ty nás často mohou oklamat a až při osobní prohlídce zjistíme závady.¹³⁸ Na internetu se můžeme občas setkat s více nabídkami na stejnou nemovitost, ovšem pokaždé za jinou cenu. Ne vždy je však nejnižší nabídka skutečně i tou nejvýhodnější. Některé kanceláře kradou inzeráty konkurenci a často o jejich nabídce neví ani samotný majitel nemovitosti. V dnešní době už se tomuto kanceláře brání umístěním loga firmy na fotografie objektu.¹³⁹

Na internetu si můžeme také nechat poradit. Ne každý má takovou představivost, aby si dokázal zařídit své bydlení, tak aby bylo funkční a zároveň vkusné. Na to, aby si pozvali bytového designera, který by pro ně vymyslel rozumné řešení, však nemají. Pro takové lidi je tu nová možnost zeptat se online a bezplatně architekta a nechat si od něho poradit.¹⁴⁰ Lidové noviny nám také představily domek v městečku společnosti Microsoft. Na první pohled vypadá jako ostatní, ovšem místo zámků jsou zde senzory, majitel si odemýká otiskem prstu či hlasovým ovládáním. Všechny činnosti v domě se řeší z řídicího centra prostřednictvím počítače. Dokonce i mikrovlnka dle čárového kódu zboží rozpozná, na kolik minut má ohřev nastavit.¹⁴¹

2.4.11 Reklama

Jelikož internet získává stále na větší popularitě, tak i reklama jednotlivých firem se sem přesouvá v hojném počtu. Například na rok 2009 33% firem počítalo s výdaji na online reklamu do půl milionu korun, mezi půl a jedním milionem to bylo

¹³⁷ Srov. Čist valentýnské stránky místo práce? Asi ne. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 37, s. 24.

¹³⁸ Srov. Nový trend: virtuální prohlídky nemovitostí. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 13, s. III.

¹³⁹ Srov. KRÁLOVÁ, S. Výběr domu přes internet: Pozor na nejnižší cenu. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 215, s. II.

¹⁴⁰ Srov. Architekti radí online. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 80, s. VI.

¹⁴¹ Srov. ZNAMENÁČKOVÁ, J. Dům budoucnosti je jako počítačová hra. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 68, s. 17.

15 procent, 25% počítalo s částkou mezi 1-5 miliony, 5-20 milionů plánovalo uvolnit 21% firem, 4 procenta se pohybovaly mezi částkami 20-50 milionů a více jak 50 milionů zamýšlely pouze 2% firem. To, kolik firmy do reklamy na internetu investují, se také hodně odvíjí od toho, jak moc využívají internet ve svém osobním životě.¹⁴²

Hodně firem využívá pro internetovou reklamu sociální síť Facebook. Zajímavý způsob využil řetězec s nábytkem Ikea, když ve Švédsku otevíral svou novou prodejnu. Na sociální síť před otevřením vložil několik fotek z nové prodejny a uživatele vybídl, aby jednotlivé kusy nábytku, které na fotografiích jsou, označili svým jménem a následně je získají zadarmo. V okamžiku, když se uživatel na fotografii označil, ukázalo se to všem jeho kamarádům a tímto způsobem vznikl řetězec, který zapříčinil, že v okamžiku otevření prodejny byla plná.¹⁴³

Do této kapitoly ovšem nepatří pouze texty o reklamě na internetu, ale musíme sem také zařadit také inzerci, která se nacházela přímo v Lidových novinách a nějakým způsobem nás informovala o internetu. Většinou se jedná o barevné obrázky s textem uvnitř, aby nás barvy přilákaly. Většina čtenářů již těmto plochám nevěnuje příliš velkou pozornost, ba dokonce někteří je i přehlížejí. Proto se inzerenti snaží zaujmout a čtenáře přilákat. Asi nejčastěji jsou nám předkládány různé tarify, bonusy a výhody jednotlivých poskytovatelů internetu. Dále se setkáváme s inzercí konkrétních webových stránek, například jobdnes.cz, klikni.cz, alík.cz, rajče.net, ukažse.cz apod. Lidové noviny také inzerují svůj vlastní blog na bigblogger.cz, možnost zahrát si na sudoku.cz, vzdělávat se na ireferaty.cz či své nové online zpravodajství lidovky.cz. Své zastoupení tu má také reklama na e-mail, ale také na celý vyhledávač společnosti Centrum.cz. Setkáváme se i s reklamou na internetové bankovníctví několika společností a jejich výhody. Několik tipů zde má také stránka idnes.cz, jsou nám například představovány jejich mapy, možnost stahování muziky či místa kam vyrazit na lyže.

2.5 ZÁBAVA

Na internetu se nesetkáváme jen s povinnostmi či informacemi, najdeme zde také mnoho zábavných prvků pro zpestření volného času. Jde například o TELEVIZI,

¹⁴² Srov. KRUPKA, J. Internet má image, ne peníze. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 29, s. 16.

¹⁴³ Srov. ŠVIHEL, P. České firmy jdou na Facebook. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 94, s. 19.

či další jiná videa, která zde můžeme sledovat. Můžeme si zde také pustit HUDBU, hrát HRY, číst KNIHY, NOVINY či ČASOPISY. Také můžeme být v kontaktu s přáteli přes SOCIÁLNÍ SÍTĚ, E-MAIL či si s nimi přes internet ZAVOLAT. Také si můžeme psát vlastní BLOG. Lidové noviny nám představují několik možností, jak získávat zábavu přes internet. Například přes systém peer-to-peer (rovný s rovným), zde si mohou návštěvníci vyměňovat především hudbu, ale také texty, filmy nebo obrázky. Prostřednictvím sdílení pak mohou ostatním poskytnout i své soubory. Tato služba je trnem v oku společnostem zábavního průmyslu a mnoho z nich se také domnívá, že se jedná o nezákonnou činnost. Což je pravda a některé servery jsou kvůli tomu již rušeny.¹⁴⁴

2.5.1 Sociální sítě

V Lidových novinách se nacházejí zmínky o všech možných typech komunitních sítí, ale nejčastěji je zmiňován nejpopulárnější Facebook, který je případně také porovnáván se zanedbatelnou konkurencí, nad ostatními totiž značně vyčnívá.¹⁴⁵ Jako jiná sociální síť je zde například zmiňována Fixedia, což je stránka pro lidi z reklamního průmyslu. Můžeme říci, že se jedná o vylepšenou verzi profesionální networkingové sítě. Firmy zde mohou hledat své zaměstnance, tím pádem lidé z reklamy také práci, dále by tato síť měla umožňovat projektové propojení lidí z reklamního průmyslu.¹⁴⁶ Další specifickou komunitní sítí je obyvatele.cz, ta si dala za úkol sdružovat lidi, podle jejich místa bydliště. Tento server by mohl nahradit typické domovní schůze, či pomoci řešit problémy mezi sousedy, když se doma míjejí. V jednotlivých uzavřených komunitách by bylo možné sdílet adresář kontaktů na sousedy, nechávat si vzkazy na nástěnce, publikovat dokumenty, pořádat ankety či diskutovat přes fórum.¹⁴⁷

U již výše zmíněného Facebooku se pochopitelně řeší jeho novinky a inovace, často se také dozvídáme, jak roste jeho návštěvnost a popularita. Nejčastěji jsme upozorňováni na jeho možná rizika, jakými je především ztráta soukromí, osobních údajů, ale případně také vlastní identity. Každý uživatel by si měl důkladně promyslet, co vše na internetu zveřejní, ať už se jedná o text, video či fotografii. Vše co sem

¹⁴⁴ Srov. SÝKOROVÁ, J.; NACHTMANN, P. Snadná cesta k zábavě zadarmo. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 2, s. 16.

¹⁴⁵ Srov. ŠVIHEL, P. Soubor sociálních sítí přitahuje. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 160, s. 15.

¹⁴⁶ Srov. Lidé z reklamy mají sociální síť. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 44, s. 20.

¹⁴⁷ Srov. Nová sociální síť pro obyvatele domů. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 99, s. 18.

umístíme, si následně začne „žít svůj život“ a my už to nijak neovlivníme. Nevíme tedy, komu se to může dostat do rukou. Představa, že to mohou vidět pouze uživatelé, kterým to dovolím, je klamavá, jelikož se jedná o věc umístěnou do internetové sítě informací. Zároveň i výběr svých sociálních přátel bychom měli důkladně zvážit, obzvlášť v případě, že svůj profil chceme aktivně využívat, neměli bychom si přidávat nikoho, koho bychom si nepozvali k sobě domů, jak radí odborníci. Mělo by jít spíš o užší skupinu blízkých, ale to není běžné, v průměru má každý uživatel zhruba 120 přátel, což nejspíše nejsou pouze opravdoví přátelé. Můžeme ale také řešit dilema, zda potvrdit přátelství lidem, kteří nám jsou v běžném životě velice blízcí, ale v tom virtuálním by to asi nedělalo moc dobrotu, jde totiž o rodiče. Mohlo by pro ně být frustrující sledovat naše počínání, mladší generace uživatelů by to navíc mohla považovat za způsob kontroly. Dalším otazníkem nad uzavřením přátelství je u nadřazeného, mohl by kontrolovat naši pracovní aktivitu atp.¹⁴⁸

My se ale také zaměříme na témata méně častá. Například se zde objevila kauza, kdy Facebook z profilů odstranil fotografie kojících žen. To vyvolalo vlnu pobouření a petici „Hej, Facebooku, kojení není obscénní!“, pod kterou se během několika dní podepsaly desítky tisíc lidí. Mluvčí společnosti Facebook argumentovala, že smazány byly pouze fotky, které byly v rozporu s pravidly. Navíc na většinu odstraněných fotek si stěžovali sami uživatelé.¹⁴⁹ Redaktorka Lidových novin Lucie Bartošová, kterou její blízcí obviňují, že je na Facebooku závislá, si zkusila jaké to je žít týden mimo virtuální realitu této sociální sítě. Na vlastní kůži se přesvědčila, že na tom obvinění bude asi něco pravdy, jelikož to pro ni bylo těžké, navíc svým čtenářům postupně průběh celého týdne popsala. Největší strach měla z toho, že jí unikne nějaká důležitá a podstatná událost.¹⁵⁰ Uživatele Facebooku můžeme rozdělit zhruba do tří skupin. První jsou závisláci, ti svůj status mění nejméně dvakrát denně a umísťují sem i naprosto nepodstatná sdělení. Často se stává, že jejich přátelé považují tyto informace pouze za zahlcení zbytečností, a proto si je nechají na své zdi schovat. Jako podskupina závisláků jsou počítáni také lidé, kteří nezahlcují zeď zbytečností o sobě, ale dávají sem informace ze světa či užitečné odkazy. Druhou skupinou jsou tzv. mrtvé duše, jde o lidi, kteří tu sice jsou, ale vlastně ani nejsou. Často nemají nahranou ani svou osobní

¹⁴⁸ Srov. POHL, O. Koho nechcete doma, toho nezvěte ani na internet. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 192, s. 17.

¹⁴⁹ Srov. HYMPL, J.; MALÝ, O. Matky se bouří, Facebook maže fotografie kojení. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 4, s. 1.

¹⁵⁰ Srov. BARTOŠOVÁ, L. Týden bez Facebooku. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 38, s. IV.

fotku a na zeď nepřidávají pro změnu žádné informace. Tito uživatelé nás ničím neobohatí a často se za nimi schovávají členové třetí skupiny – šmíráci. Stejně jako mrtvé duše o sobě nedávají na Facebooku příliš vědět. V reálném světě stejně jako zde se projevují jako introverti. Uvedenou mají pouze část datumu narození, ale disponují velkým množstvím přátel, ať se jedná o známé osobnosti, různá sdružení či politické strany. Pak u Facebooku vysedávají a zjišťují informace, které sem ostatní o sobě umístili.¹⁵¹

Ale abychom Facebooku pouze nekřivdili a nepomlouvali. Občas je také k něčemu užitečný a prospěšný. Často se děti, které jsou odloučeny od jednoho rodiče, a nejsou s ním nijak v kontaktu, snaží navázat spojení. V mnohých případech dokonce i úspěšně, asi si neumíme představit, jakou tyto sítě představují pro takové děti naději. Bohužel mnohdy ale také marnou a ze strany rodiče se setkají se zamítavou či dokonce hrubou odpovědí. Jako příklad s dobrým koncem zde byl uveden příběh jedenačtyřicetiletého Christiana, který se se svou dcerou setkal po deseti letech. Dceru Sarah mu její matka v pěti letech unesla do Izraele a od té doby o ní neměl žádné zprávy. Sarah se pokusila svého otce kontaktovat prostřednictvím sociální sítě Facebook, nyní jsou v každodenním kontaktu a dokonce se spolu také setkali osobně.¹⁵²

2.5.2 Televize a videozáznamy

Navážeme hned na předchozí kapitolu, jelikož v Lidových novinách se v lednu 2011 objevila zpráva z udílení prestižních filmových a televizních cen Zlatý glóbus, kde hlavní roly hrál film o počátcích sociální sítě Facebook s názvem *The Social Network* (Sociální síť). Tento film zde získal hned čtyři ocenění - nejlepší film, scénář, režie a hudba. Předčil tedy mnohé favorizované snímky.¹⁵³ Konkrétně tomuto snímku se Lidové noviny věnovaly již v listopadu předchozího roku, jelikož se stal snímkem týdne, ovšem reportérův názor na snímek není až tak pozitivní jako tato ocenění. Píše, že „snímek je možné vnímat jako karikaturu určitého postoje ke světu i jako velmi názornou manifestaci téhož“.¹⁵⁴ Z těchto zpráv si můžeme vzít například tipy na zajímavé filmy, ovšem získáváme je také jinak. Například server Cinetik.cz byl první výpůjční službou DVD přes internet v Česku. Za poplatek nám je umožněno vybrat si z tisíců titulů filmů, které nám jsou následně dodávány poštou do 2 až 4 dnů.

¹⁵¹ Srov. BARTOŠOVÁ, L. Typologie Facebookářů. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 44, s. 20.

¹⁵² Srov. JIRKOVÁ, M. Facebook mu vrátil dítě. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 91, s. 12.

¹⁵³ Srov. Zlaté globy ovládl film o Facebooku. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 14, s. 24.

¹⁵⁴ Srov. ŠTINDL, O. Inteligenti a idioti na síti. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 258, s. 29.

Služba má své výhody například v přehlednosti stránek a velkém množství filmů. Na druhou stranu má ale také nevýhody, například to, že oproti běžným půjčovnám nám neušetří příliš času a její platby jsou paušální, proto platíme i v případě že si nic nepůjčujeme.¹⁵⁵ V roce 2010 se pokusil i videoportál YouTube stát se půjčovnou filmů, nejprve tedy jen v USA. Tato populární stránka, kde můžeme shlédnout mnoho videí, začne nabízet také filmy za poplatek. U nejnovějších filmů, které se zde objeví v době, kdy budou vydány na DVD, by šlo o pět dolarů.¹⁵⁶

Když už jsme se dostali k videoportálu YouTube o něm se Lidové noviny také často zmiňují. Například v roce 2008 se dozvídáme, že na tomto serveru bude možné sledovat legálně také nějaké seriály. To umožnilo sepsání smlouvy se společností CBS, kde je navíc uvedeno, že by vše mělo být bezplatné. Jde například o seriály Beverly Hills 90210, Mladí a neklidní či Star Trek.¹⁵⁷ Již o rok dříve bylo možné na tomto serveru shlédnout krátké klipy některých pořadů společnosti BBC. Jako příklad uvedeme automobilový pořad Top Gear, ale také zde bude k dispozici až třicet zpravodajských vstupů a reportáží denně.¹⁵⁸ Tento server po prvních pěti letech svého působení byl skutečně populární, sledovalo ho dokonce víc lidí než největší televizní stanice. Návštěvníci přitom shlédnou denně asi dvě miliardy klipů, průměrně tu pak každý člověk stráví 15 minut denně. Tento server je rozšířen do 23 zemí ve 24 jazycích a za jednu minutu nahraje průměrně 24 hodin videa.¹⁵⁹

Často se také hovoří o internetové televizi. V roce 2007 byla spuštěná česká internetová televize Stream TV, kde budou ke zhlédnutí nabízeny některé populární české pořady či seriály. K obsahu však budou moci přispívat také sami návštěvníci, kterým bude umožněno sem nahrávat svá vlastní autorská videa. Celý projekt bude financován z reklamy, která bude předcházet každému shlédnutému snímku, nebude se ovšem jednat o klasickou stopáž reklamy, ale pouze o několikaminutový krátký klip.¹⁶⁰ Postupně se také dozvídáme, která část Prahy spouští svou internetovou televizi. Toto nabízí Praha pět, šest a sedm. S internetem se také spojují běžné televize a to nejen

¹⁵⁵ Srov. Půjčování DVD on-line je službou pro „filmožrouty“. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 141, s. 19.

¹⁵⁶ Srov. WOLF, V. YouTube se stane videopůjčovnou světa. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 202, s. 18.

¹⁵⁷ Srov. Populární seriály míří na YouTube. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 248, s. 15.

¹⁵⁸ Srov. Pořady z BBC se objeví na YouTube. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 53, s. 7.

¹⁵⁹ Srov. ŠKOPEK, P. YouTube: dvě miliardy klipů denně. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 114, s. 20.

¹⁶⁰ Srov. AUST, O.; MALÝ, O. Webová Stream TV jede naostro. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 55, s. 14.

v tom, že zde umísťujú zpravodajství, ale setkáme se zde také s některými seriály. Snaží se tedy propojením s internetem rozšířit své možnosti a získat si třeba více diváků.

2.5.3 Hudba

Jak již jsme se zmínili v kapitole 2.3.3. Piráti, hudbu si můžeme na internetu stáhnout zadarmo a nejedná se ani o trestný čin. Ovšem i přesto, stahování hudby z internetu není zrovna legální. A proto i v Lidových novinách se dost propaguje také stahování hudby z internetu legální cestou. Dokonce nám přinášejí návod jak hudbu na internetu kupovat, představují nám také některé servery, které se tímto způsobem distribuce hudby zabývají. V době těchto serverů už pořizování CD nosičů nebylo příliš populární a stále ztrácelo své příznivce.¹⁶¹ Toto vytlačování kompaktních disků však probíhá již několik let. A dokonce o něm v roce 2004 hovořila také studie, že CD nosiče budou následovat do propasti zapomnění kazety a vinylové desky.¹⁶²

Na druhou stranu internet otevírá více možností novým interpretům. Hudební vydavatelství většinou své zpěváky hledají v nejrůznějších talentových soutěžích, či sbírají zpěváky rozpadlých skupin. Jak se ale mají prosadit noví třeba i netradiční interpreti? V dnešní době jim technika umožňuje si vlastní skladbu nahrát sami v provizorních podmínkách. Nejlepším způsobem následné propagace této skladby je internet. Zde se může skladba rozšířit mezi velké množství posluchačů. Tyto nové možnosti pro interprety se ovšem nahrávacím společnostem nelíbí, jelikož jednak roste konkurence pro jejich „koně“, ale na druhé straně přicházejí také o zisk.¹⁶³ Již v roce 2007 začal tento trend odchodů hudebních skupin od svých vydavatelů, odstupování od podepsaných smluv a následná distribuce „na vlastní pěst“ přes internet.

V roce 2004 se objevil nový typ blogů, které se nám snažily trochu zpřehlednit ono velké množství hudebních skladeb, které jsou na internetu k sehnání. Šlo v podstatě o tzv. hudební deníčky. Autor každého MP3 blogu sem zveřejňuje, jaké songy se mu líbí společně s odkazy, kde jsou k sehnání. Čtenáři se tak mohou dostat k poměrně originální hudbě a třeba i novým stylům. Většinou sem jsou přidávány odlišné písničky, než jaké hrají v rádiích. Na webu je vždy zveřejněna pouze jedna píseň a po pár dnech je smazána. Některé tyto MP3 blogy porušují také autorská práva, jelikož si neověřují, zda daný odkaz, který používají, je skutečně legálně pořízen a ani se neptají na svolení

¹⁶¹ Srov. VIZINA, P. Začal prodej hudby on-line. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 266, s. 4.

¹⁶² Srov. Internet vytlačuje kompaktní disky. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 21, s. 14.

¹⁶³ Srov. KAČUROVÁ, J. Ovládněte se svou hudbou internet. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 18, s. 20.

autorů.¹⁶⁴ Přes internet můžeme také pořídit vstupenky na některé hudební festivaly. Například v roce 2003 to prvně umožnil populární festival Rock for People, návštěvníci si ovšem vstupenky přes internet pouze nezakoupili a nezaplatili, ale zároveň si je také mohli sami vytisknout. Vstupenky totiž byly opatřeny speciálním čárovým kódem. Organizátoři si od tohoto kroku slibovali rozšíření povědomí o festivalu do zahraničí.¹⁶⁵

Do oblasti hudby také spadají i internetová rádia, jejich prostřednictvím si můžeme pustit až 10 000 různých stanic. Navíc i jejich ladění je oproti původním analogovým rádiím mnohem jednodušší. Internetová rádia nemusíme poslouchat ale pouze z počítače, existují speciální webová rádia, jde o menší „krabičky“ které nám zprostředkují přenos signálu. Díky této nové moderní technologii se můžeme rozloučit i s nepříjemným šuměním našich radiopřijímačů.¹⁶⁶

2.5.4 Literatura

Tato oblast v sobě zahrnuje mnoho různých textů. Asi nejčastější je ale přechod časopisů a novin na internet. Stávající publikace se přesouvají také na internet, kde zveřejňují své texty. Vznikají ale také nové magazíny, které se dostávají rovnou na internet, ovšem jejich prohlížení je zprostředkováno běžným listováním.¹⁶⁷ Hodně se také hovoří o zpoplatňování jednotlivých internetových textů novin a časopisů. Tento nápad dorazil v roce 2009 také do České republiky. Zvažuje se zpoplatnit alespoň některé části webu, je to způsob jak si udržet svůj standart a tím pádem i kvalitu.¹⁶⁸

V roce 2009 byl spuštěn projekt světové online knihovny, který má čtenářům umožnit dostat se do archivu mezinárodních i národních knihoven. K sehnání zde byli nejen knihy, ale také mapy, rukopisy, fotografie či filmy.¹⁶⁹ Společnost Google již dříve nabízela možnost prolistovat si některé knihy na internetu prostřednictvím Book Search. Od roku 2007 pak bylo možné prohlížet si zde knihy také v češtině. Bezplatně tu jsou však k sehnání jen knihy, které nejsou chráněny copyrightem.¹⁷⁰ Na internetu se ovšem již dříve objevovaly různé vzácné knihy a dokumenty. V roce 2004 Britská knihovna

¹⁶⁴ Srov. JAVŮREK, A. Hudební deníčky na internetu umožňují poznat nové světy. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 211, s. 27.

¹⁶⁵ Srov. Vstupenky na Rock for People budou poprvé na internetu. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 32, s. 8.

¹⁶⁶ Srov. TROUSIL, P. Hudba online: do PC i do věže. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 152, s. 21.

¹⁶⁷ Srov. AUST, O. Šestý „iMagazín“ na scéně. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 61, s. 16.

¹⁶⁸ Srov. AUST, O. Za zprávy na netu se má platit i u nás. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 195, s. 16.

¹⁶⁹ Srov. Spouští se světová online knihovna. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 93, s. 14.

¹⁷⁰ Srov. MALÝ, O. Knihu lze prolistovat i na webu. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 106, s. 15.

zpřístupnila původní znění Shakespearových her.¹⁷¹ V tom samém roce Britský národní archiv zpřístupnil závěti devadesáti dvou slavných osobností. Mezi nimi byli také poslední vůle například Williama Shakespeara, Jane Austinové či Napoleona.¹⁷² O rok později se objevily zprávy, že se na internet dostane také Sinajský kodex, jeden z nejstarších a nejslavnějších rukopisů Nového zákona.¹⁷³ V roce 2009 pak Lidové noviny informovaly, že se tomu tak skutečně stalo. Zájemci si mohou na internetu prolistovat asi 800 stran Sinajského kodexu.¹⁷⁴

2.5.5 Blog

Tyto internetové deníčky jsou hodně populární, a proto je nesmí ani Lidové noviny opomenout. Nejprve se blogy nacházely na speciálních serverech a navštěvovalo je jen malé množství lidí, většinou se jednalo o komunity sledující si navzájem své příspěvky. Později se však blogy začaly stávat součástí zpravodajských serverů. Zde byla návštěvnost vyšší, u nejčtenějších příspěvků šlo téměř o dvacet tisíc návštěv. Na českém internetu byly dokonce Lidové noviny první ze zpravodajských serverů, které nabídly svým příznivcům možnost blogovat.¹⁷⁵ Blogy jsou převážně pro lidi, kteří chtějí říct svůj názor, ale pouze sociální síť, či běžná realita jim na to nestačí. U blogu nejde zas až tak o kvalitu obsahu, ale spíš o to, aby nás nějak zaujal. Většinou čím provokativnější, naivnější a pitomější, tím víc vystupuje z davu. Internetové blogy jsou pak různé, záleží především na tom, kdo je jejich autorem a jaké informace jsou nám v něm sdělovány. Mezi nejčtenější blogy patří například ty politické, také pak, jak je autorka textu nazývá, „*blogy těch, kteří jediné vědí, co se sluší a patří a nosí, emo blogísky -náctiletých slečen, které shledávají život sám poněkud obtížným a mezi jejich koníčky patří autoportrétování se u dlaždiček, dále blogy sluníčkových lidiček, kteří znají spoustu výborných človíčků.*“¹⁷⁶

Mezi jeden z populárních českých blogů patří také Ostravak.bloguje.cz. Zde jsou psány příběhy typickým ostravským nářečím, se kterým se dnes v Ostravě setkáme poměrně ojediněle. Anonymní autor tohoto blogu vydal také dva díly knihy Deník Ostravaka, který je plný „dřystů“ jak sám autor texty nazývá. Druhý díl má pak podtitul

¹⁷¹ Srov. Nejstarší Shakespeare je on-line. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 213, s. 12.

¹⁷² Srov. Originály závětí Shakespeara či Napoleona se objevily na internetu. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 65, s. 12.

¹⁷³ Srov. Nejstarší známý přepis bible bude na internetu. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 182, s. 10.

¹⁷⁴ Srov. Nejstarší bible je přístupná online. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 156, s. 12.

¹⁷⁵ Srov. AUST, O. Zítřejší se bude blogovat všude. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 151, s. 16.

¹⁷⁶ Srov. KOMRSKOVÁ, M. Bloguj, nebo padni. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 206, s. IV.

„eště mě nedostali“. První díl knihy měl rovněž velkou popularitu, několik týdnů se dokonce držel na vrcholku žebříčku prodejnosti beletrie u nás.¹⁷⁷ Lidové noviny dokonce Ostravaka oslovily a udělaly s ním rozhovor, ovšem i nadále zůstane pouze dohadem, o koho se jedná, jelikož chtěl zůstat v anonymitě. Je dotazován na jeho běžný život, či jak se k blogování vůbec dostal. Všechny odpovědi byly rovněž v tradičním nářečí. Padla zde otázka také na něj, zda si občas musí překládat, co píše, odpověď však zněla, že mu spíš občas chvíli trvá, než si přeloží, co mu říkají ostatní.¹⁷⁸

Také blogy mají několik svých specifických variant, o tzv. MP3 blogách jsme se zmiňovali již v kapitole 2.5.3. Hudba. Další takovou obměnou je fotoblogging. Na takových stránkách jsou chronologicky řazeny fotografie doplněny o krátký komentář. Většinou se jedná o momentky z běžného života, můžeme se zde setkat například i s „obyčejným pohledem z okna. Ovšem většinou tyto fotografie vznikají také proto, že to, co je na nich vyobrazeno, autorovi přišlo nějak nevšední.“¹⁷⁹

2.5.6 E-mail

U e-mailové komunikace bývají informace v Lidových novinách nejčastěji dvojího typu. Na jedné straně se dozvídáme o různých novinkách a inovacích, kterými chtějí portály přilákat nové uživatele, na druhé straně to pak jsou zprávy o různých výpadcích a nefunkčnosti e-mailových schránek. Jelikož konkurence je skutečně veliká, musí se portály snažit, aby jejich e-mailová schránka byla co největší, nejjednodušší na ovládání, ale přitom také nejvybavenější různými dalšími aplikacemi a vychytávkami. To jsou asi jedny z nejdůležitějších kritérií při výběru e-mailu, a jelikož se firmy snaží nalákat mnohé nové uživatele a udržet si i ty stávající, musí jim vyjít vstříc. Lidové noviny nám průběžně přinášejí informace o konkurenčních bojích, jak se navyšuje kapacita jednotlivých schránek, či co vše nám nové verze nabízejí dalšího. Těchto informací je však velké množství, proto pro své čtenáře Lidové noviny připravily test jednotlivých e-mailových schránek na českém internetu. Z osmy porovnávaných schránek dopadl nejlépe portál Centrum.cz. Sledovány byly například velikost schránky, maximální velikost přílohy, filtry, antiviry, či adresář.¹⁸⁰

¹⁷⁷ Srov. KRÁL, J. „eště mě nedostali“ říká blogger. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 163, s. 6.

¹⁷⁸ Srov. SÝKOROVÁ, J. Dřysty jednoho Ostravaka. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 219, s. 17-18.

¹⁷⁹ Srov. SÝKOROVÁ, J. Nový fenomén: vidím, tedy fotografuji. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 276, s. 20.

¹⁸⁰ Srov. Test e-mailových schránek. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 120, s. III.

Lidové noviny se také snaží svým čtenářům ukázat, jak by měly vypadat některé typy odesílaných e-mailových zpráv, jde tedy především o texty, které využijete při úředních e-mailech, ale jistě i ty budou užitečné. Všechny příklady vždy ukazují správnou i špatnou variantu tohoto typu e-mailu. Nalezneme zde rozlučkový e-mail, obchodní kontakt, psaní výtek, oznámení o změně a žádost o práci.¹⁸¹ Při psaní e-mailů je dobré dodržovat pravidla, která platí pro psaní běžných papírových dopisů, ale existuje také několik odlišností. Například u příloh, e-mail by jich neměl obsahovat velké množství. Dále je důležité vyplnit předmět e-mailu, pro příjemce to usnadňuje orientaci v jeho schránce. E-mailové zprávy je dobré psát bez diakritiky, to jediné zaručí, že příjemci nedorazí nesrozumitelné sdělení, zapříčiněné špatným kódováním češtiny.¹⁸²

2.5.7 Počítačové hry

U počítačových her v Lidových novinách nenajdeme informace, které jsou asi nejočekávanější, tedy o tom, kde si můžeme hry na internetu zahrát či jaké hry jsou nejpopulárnější. Většina nalezeného materiálu nás spíše upozorňuje na nějaké zajímavosti, zvláštnosti, či netradiční závěry a to u počítačových her obecně, ovšem můžeme do nich zařadit i ty internetové. Nejčastější jsou texty, které nám vyvrací různými způsoby škodlivost her, jejich špatný vliv a nepříznivé účinky. Například to, že hraní počítačových her tříbí zrak, na to přišli odborníci z Univerzity v Rochesteru v USA.¹⁸³ Europoslanci zase zastávají názor, že některé virtuální hry mohou u dětí rozvíjet základní dovednosti a znalosti upotřebitelné v reálném životě. Mnohé hry pak mají dobrý vliv na rozvoj dětského myšlení, jejich kreativitu a schopnost učit se. Hry mají také přínos ve zdravotnictví, například při tzv. videoherní terapii, kterou prochází třeba pacienti po mozkové příhodě.¹⁸⁴ Hraní počítačových her může také pomáhat od bolesti, působí jako analgetikum. Na toto zjištění přišli Londýnští lékaři, kteří tuto metodu používali při převazech popálených dětských pacientů. Při převazu hráli pacienti hry, ve kterých zabíjeli různá monstra, většina z nich pak vnímala bolest způsobenou sundáváním obinadel mnohem méně, než když nebyli rozptýleni.¹⁸⁵ Vědci z Univerzity v Quebecu vyvinuli počítačové hry, které pomáhají lidem zbavit se fobií,

¹⁸¹ Srov. PÍCHALOVÁ, T. E-mail má být krátký a výstižný. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 213, s. 12.

¹⁸² Srov. Pět rad: co by měl obsahovat správný e-mail. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 291, s. 24.

¹⁸³ Srov. Jen pro rodiče: hraní na počítači tříbí zrak. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 36, s. 16.

¹⁸⁴ Srov. JIRKOVÁ, M. Neberte dětem videohry. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 40, s. 12.

¹⁸⁵ Srov. Počítačové hry pomáhají od bolesti. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 53, s. 14.

pomáhají jim překonat panický strach, tím, že simulují prostředí vyvolávající fobii. Mají počítačové hry například pro lidi trpící strachem z létání, z výšek, z uzavřených prostor či pavouků.¹⁸⁶

Počítačové hry nám mohou také přinášet užitečné informace. Například ministerstvo spravedlnosti České republiky připravilo hru, která je z prostředí soudu a pomocí několika různých scénářů nám toto prostředí přiblíží a představí nám, jak takový soud probíhá a co která kauza obnáší. Najdeme zde například scénáře stotisícové půjčky, manželské nevěry a rozvodu, či sousedského sporu o páchnoucí hnojiště.¹⁸⁷ Další česká počítačová hra nás zavede do prostředí ghetta. Počítačovým hráčům má ukázat, problémy sociálně vyloučených lidí a složitost jejich řešení. Tato hra je ke stažení na internetu a je aktivně propagována také ve školách a na internetových portálech, které se zabývají počítačovými hrami či sociálním vyloučením.¹⁸⁸ Některé počítačové hry však neovládáme pouze klikáním na myš či klávesnicí u počítače, ale můžeme je ovládat téměř celým tělem. To ale Americkým výrobcům počítačových her nestačilo, koncem roku 2007 přišla na trh bojová vesta, která oproti běžným neprůstřelným vestám nemá před rány chránit, ale má je rozdávat. Simulovány nám mohou být rány pěstmi, nožem, ale také střelné rány v různých intenzitách.¹⁸⁹

2.5.8 Volání přes internet

Také u internetového telefonování máme na výběr z velkého množství operátorů, proto Lidové noviny svým čtenářům opět připravily jejich test. Zaměřily se na to, kolik nás stojí jejich aktivace, jaký je následný měsíční paušál, či jaká je tarifkace a množství volných jednotek. Většina operátorů má v rámci své sítě volání zadarmo, proto zde můžeme ušetřit.¹⁹⁰ Další možností jak komunikovat prostřednictvím internetu je například program Skype, který je také velice populární, jelikož přes něj voláme rovněž zadarmo. Můžeme si zároveň ale také pomocí něj s lidmi psát či si posílat soubory.¹⁹¹ Dalším nadstandardem proti běžným hovorům je možnost videohovorů. Navíc nejsme omezeni ani žádnými tarify či státními hranicemi, důležité je zde mít založený svůj účet. Pět let po svém založení měl tento program v Česku

¹⁸⁶ Srov. Počítačové hry mohou i léčit. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 199, s. 12.

¹⁸⁷ Srov. DRCHAL, V. Počítačová hra naučí soudit se. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 278, s. 5.

¹⁸⁸ Srov. Online hra simuluje život v ghettu. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 102, s. 15.

¹⁸⁹ Srov. SPLÍTKOVÁ, J. Videohry, které budou bolet. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 265, s. 14.

¹⁹⁰ Srov. KLEGA V. Výhodné volání přes internet. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 37, s. III.

¹⁹¹ Srov. ŠPLÍCHAL, J. Přes skype voláte zdarma. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 97, s. 19.

3 miliony účtů, což svědčí o jeho oblíbenosti.¹⁹² Jelikož lidé čím dál tím víc začínají využívat internetového volání, přicházejí operátoři o své tržby. Navíc díky rozmachu chytrých telefonů a jejich připojení na internet je tento program možné využívat i v mobilu. To pro uživatele znamená značné úspory, jelikož zaplatí pouze za připojení k internetu, které je proti volání levnější.¹⁹³

¹⁹² Srov. Skype slaví 5. Narozeniny, v Česku má 3 miliony účtů. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 201, s. 11.

¹⁹³ Srov. JŮZLOVÁ, P. Češi našli recept na levné volání. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 179, s. 16.

3 DĚLENÍ DLE RUBRIKY

Se změnou vzhledu se i jednotlivé rubriky v Lidových novinách během daného období postupně proměňují. Mnohé zanikají, jiné zase vznikají, některé pouze dostávají jinou podobu, název či obsah. Tyto změny se pochopitelně promítají i do textů. Především tedy do jejich umístění v novinách. Texty informující o možnostech internetu ve volném čase se nejčastěji vyskytovaly v rubrikách Byznys, Ekonomika, Více peněz, Domov, Svět a Téma. Četný výskyt byl také v rubrice Generace on-line, která, jak již sám název napovídá, se přímo zabývala informacemi o internetu, ale tato rubrika byla v roce 2004 zrušena a téma se přesunulo do nově vzniklé, již výše zmíněné, rubriky Byznys. Texty se ale objevovaly i v jiných rubrikách. Některé rubriky v sobě dále ukrývají další podkapitoly. Jednotlivé rubriky se pak díky svým podkapitolám mohou i částečně v poskytovaných informacích překrývat. Každá rubrika pak má v novinách své ustálené místo a vzhled. Nyní se podrobněji na všechny rubriky zaměříme.

3.1 BYZNYS

Rubrika Byznys získala své místo v Lidových novinách až v dubnu roku 2005. Kromě samostatné hlavní části obsahuje také menší podkapitoly. Jedná se například o kapitoly Domov, Firmy, Hi-tech, Média, Reklama, Svět a Více peněz, ve kterých se vyskytovaly texty o možnostech internetu ve volném čase. V rubrice byznys se může schovat mnoho informací.

Nejčastěji se zde nachází texty, které nás informují o různých možnostech a typech připojení k internetu. Dostáváme srovnání kvality, rychlosti a ceny připojení, kterou nám jednotlivý poskytovatelé nabízejí. Zároveň získáváme přehled o plánovaných novinkách a zlepšeních v oblasti připojení k internetu. Jeho součástí je také oblast mobilního internetu, která se v daných letech začíná rozvíjet a rozšiřuje tak běžné připojení přes počítač.¹⁹⁴ Texty nám také ukazují, jak se jednotliví poskytovatelé internetu snaží získat nové zákazníky za pomoci zlevňování a zkvalitňování služeb. Velmi populární bylo pro tuto dobu například rušení datových limitů pro stahování. Některé zprávy se pak zaměřují na bezdrátové připojení a jeho rozšíření po České

¹⁹⁴ Srov. MÁŠOVÁ, H. T-mobile letos spustí síť UMTS. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 145, s. 12.

Republice i v zahraničí. Informují nás o městech a obcích, které zavádějí bezplatnou wifi síť na veřejných prostranstvích.¹⁹⁵

Další hojně zastoupenou oblastí byly zprávy o internetových odchodech. Převážně šlo o kalkulace jejich tržeb a zároveň o cifry, kolik jsou lidé ochotni a schopni na internetu utratit. Také zde můžeme nalézt žebříčky nejprodávanějšího zboží a nejnavštěvovanějších obchodních stránek. Když už jsme narazili na žebříčky tak jsou mezi texty také jiná srovnání. Často se vyskytují porovnání návštěvnosti internetu obecně, dále pak s přihlédnutím na určitý aspekt, např. věk, pohlaví či stát. Můžeme se také v textech dozvědět, co se nejčastěji na internetu vyhledává. Také zjistíme, jaký je průměrný Čech na Facebooku: je mu dvacet a má 110 kamarádů.¹⁹⁶

Poměrně širokou oblastí, která je zde řešena, je páchání trestné činnosti, ať už v podobě virů či spamů. Texty často varují své čtenáře před novými typy ohrožení pro jejich počítač. Před virem, který je možné si stáhnout, či ho získat e-mailem. Možná i tato varování dopomáhají k tomu, že jsou lidé na svá data opatrní a pro jistotu si je zálohují. V roce 2008 byli Češi čtvrtí nejopatrnější z celé Evropské unie.¹⁹⁷ Zároveň ale v tom samém roce 44% počítačů obsahovalo nějaký vir.¹⁹⁸ Proto jsou varování i ochrana jistě na místě. Často jsme také upozorňováni na nevyžádanou poštu, která nám mnohdy nepřináší jen nepodstatnou zprávu s výzvou "pošli dál", ale hojně se jedná o velice klamavé informace, které nás mohou leckdy i poškodit. Jako příklad můžeme uvést e-maily, které se snaží získat naše přístupy ke kontu.¹⁹⁹ Z oblasti bankovníctví jsou nám spíše předkládány lepší zprávy v podobě zkvalitňování služeb jednotlivých bank.

V této rubrice také získáváme informace o internetových letenkách, volání přes internet, internetové televizi a videích, online čtení knih či novém typu sázení přes internet. Můžeme se zároveň dozvědět tipy na internetové stránky, které nám mohou přinést užitečné informace. Jedná se například o weby jednotlivých televizí a tisku²⁰⁰ či seznam České obchodní inspekce, který varuje před nebezpečnými hračkami.²⁰¹

¹⁹⁵ Srov. Bezdrátovou síť už má 4265 českých měst a obcí. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 164, s. 13.

¹⁹⁶ Srov. MALÝ, O. Facebook je větší než Praha. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 227, s. 13.

¹⁹⁷ Srov. Počítačové viry útočí v ČR nejméně z celé unie. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 34, s. 8.

¹⁹⁸ Srov. Polovina počítačů je zavirovaná. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 126, s. 13.

¹⁹⁹ Srov. KUČERA, M. Zasáhli jsme včas, říká banka. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 239, s. 13.

²⁰⁰ Srov. AUST, O. Internet zlákal klasická média. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 301, s. 13.

²⁰¹ Srov. Seznam nebezpečných hraček je na internetu. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 19, s. 13.

3.1.1 Byznys – hi-tech

Tato podkapitola byla koncem roku 2009 zrušena, proto se zde texty nachází pouze do této doby. Jak samotný název napovídá tak všechny texty jsou zaměřeny na moderní pokrokové technologie, proto se zde texty o internetu ve volném čase vyskytovaly poměrně hojně.

Rozmanitost zpráv je poměrně veliká. Stejně jako obecně v rubrice Byznys zde nalezneme informace z mnoha oblastí. Jednak to jsou informace o internetových hackerech, pirátech i e-mailech zahlcených spamem, ale zároveň rady jak se před těmito neduhy chránit. Také se dozvíme, co se nám může přihodit v případě, že sami z internetu data stahujeme. V roce 2008 byl hodně diskutován návrh odpojovat piráty od sítě.²⁰² Dále pak získáváme přehled o nových možnostech činnosti přes internet. Ať už se jedná o reálné zasílání elektronických přihlášek na vysokou školu,²⁰³ nebo poměrně absurdní získávání pachových vzorků internetové stránky.²⁰⁴ Můžeme zde rovněž nalézt informace o inovacích stávajících, či vzniku nových prohlížečů a vyhledávačů. Populární je také telefonování přes internet, sledování online televize, čtení knih přes internet, blogování, či sdružování se na sociálních sítích.

3.1.2 Byznys – média

Také v této podkapitole se námi hledané informace nachází pouze do roku 2009. Jak již sám název vypovídá, zprávy informují o různých typech médií a naše texty je pak propojují s internetem. Můžeme se například dozvědět, jaké přinese novinky provokativní web televize Nova, jehož základem budou hlavně videa.²⁰⁵ Zároveň se pak jejich druhý web tn.cz zaměří převážně na videozpravodajství²⁰⁶ a bude také více propagován v televizním vysílání.

Také zde nacházíme informace o tom, že noviny a časopisy nezůstanou pouze u své tištěné podoby, ale budou k sehnání také na internetu. S touto skutečností souvisí ovšem ještě jeden fakt a to ten, že většina internetových novin a časopisů uvažuje o zpoplatnění alespoň části svých zveřejňovaných materiálů.²⁰⁷ Objevují se zde hned

²⁰² Srov. POHL, O. Stahujete nelegální data? Odřízneme vás. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 54, s. 19.

²⁰³ Srov. ALBRECHT, P. Elektronické přihlášky vítězí. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 38, s. 18.

²⁰⁴ Srov. SPLÍTKOVÁ, J. Přivoňte si k internetu. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 44, s. 16.

²⁰⁵ Srov. AUST, O. Nova on-line bude provokovat. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 98, s. 16.

²⁰⁶ Srov. TN.cz chce víc zpravodajství. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 112, s. 18.

²⁰⁷ Srov. AUST, O. Za zprávy na netu se má platit i u nás. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 195, s. 16.

i statistiky, jak by na tuto situaci zareagovali čtenáři, kolik by byli ochotni zaplatit za webové zpravodajství.²⁰⁸

Do této podkapitoly patří i texty o samotném internetu. Najdeme zde informace z oblasti blogování, které v roce 2007 získávalo na své popularitě. Lidové noviny o tomto trendu své čtenáře informovaly. Zároveň jim ale na vlastním serveru spustily blogy, kde mohou ukázat svůj spisovatelský um.²⁰⁹

Jak naznačují i výše použité citace, na většině textů hovořících o možnostech internetu ve volném čase v této podkapitole pracoval Ondřej Aust.

3.1.3 Byznys – reklama

V této části rubriky bychom nejčastěji očekávali články o reklamě, ale není tomu tak výhradně. Najdeme zde i jiné texty z různých oblastí. Pro námi sledované téma jsou především použitelnější tyto odlišné texty. Hodně se v námi vybraných textech věnuje pozornost srovnávání využití televize a internetu. V roce 2008 byla televize součástí 48% dětských pokojů. Počítačem s připojením na internet pak disponovala více než čtvrtina pokojíčků, ovšem přístup k internetu měli tři čtvrtiny dětí. Obliba těchto dvou médií byla srovnatelná.²¹⁰ V roce 2010 se ale ukázalo, že se tyto dvě média nemusí vylučovat, že je naopak možné se doplňovat. Jednak jde o to, že můžeme sledovat televizi přímo na internetu, ale zároveň také televize slouží i jako určitá kulisa či doplnění dalších aktivit. V různých věkových skupinách se pak tyto aktivity pochopitelně liší a to i s ohledem na jejich povinnosti.²¹¹

Další zastoupenou oblastí jsou sociální sítě. Dozvídáme se zde, že průměrný Čech má založený účet na pěti sociálních sítích, z toho ale využívá aktivně pouze tři.²¹² S tímto také souvisí informace, že sociální sítě nejsou pouze pro mladé. Svůj účet zde v roce 2009 mělo 70% internetové populace starší 15 let.²¹³

Své místo zde mají také oblasti blogování, online her, literatury či kultury. Cenné rady získáváme i o tom, jak se na internetu chránit před různými hrozbami a nástrahami. Nachází se zde ale také několik článků, které nám ukazují, že i reklama má své místo ve volném čase.

²⁰⁸ Srov. AUST, O. Čtenáři by za obsah platili. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 225, s. 19.

²⁰⁹ Srov. AUST, O. Zítří se bude blogovat všude. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 151, s. 16.

²¹⁰ Srov. Televize u dětí vede. Internet je v závěsu. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 283, s. 16.

²¹¹ Srov. KRUPKA, J. Televize a internet? Podporují se. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 119, s. 20.

²¹² Srov. Jsme v pěti sítích, z toho ve třech aktivní. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 85, s. 20.

²¹³ Srov. Komunitní sítě už nejsou jen pro mladé. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 23, s. 13.

3.1.4 Byznys – více peněz

Tato podkapitola i všechny následující už mají poněkud menší zastoupení námi hledaných článků. V této části rubriky se všechny články nachází pouze z roku 2009. Převážná většina textů, je ze seriálu Lidových novin z dubna a května tohoto roku, který nám radí, jak si vytvořit svůj vlastní web a jak za jeho pomoci na internetu vydělávat. Další zastoupenou oblastí jsou internetová rádia. Získáváme přehled o programech, které nám umožní poslouchat až 10 000 stanic z celého světa.²¹⁴ V roce 2009 k nám také přichází nová možnost plateb přes internet, tzv. Mikroplatební systém, i s ním a jeho výhodami nás Lidové noviny seznamují.²¹⁵

3.1.5 Byznys – svět

Tuto část tvoří články z let 2009 a 2010. V nich se znovu objevuje výše zmíněná kauza přesunu tisku na internet a zpoplatnění některých částí těchto stránek. S tím zároveň souvisí i následný úbytek čtenářů. Hodně se zde také medializuje nelegální činnost v podobě nárůstu spamů, pirátské činnosti, či krádeží identit. Konkrétně krádež identit měla za úkol upozornit čtenáře na rizika sociální sítě Facebook. Hackerovi se totiž podařilo zveřejnit informace o 100 milionech uživatelů této sítě.²¹⁶ Další poměrně rozšířenou oblastí je cenzura. Na jedné straně Čína, která prozatím odložila myšlenku o zavedení filtrovacího softwaru do všech počítačů, aby mohla blokovat pornografické stránky, ale také omezit přístup na stránky s politickým obsahem.²¹⁷ Zároveň ale zahájila cenzuru hudby na internetu.²¹⁸ Na druhé straně je Austrálie, která rovněž začíná uvažovat o cenzuře internetu, aby se zbavila šíření pornografie a dalšího nežádoucího materiálu.²¹⁹

3.1.6 Byznys – domov

Také v této podkapitole nás zajímají texty z let 2009 a 2010. Nejvíce zmiňované jsou z oblasti připojení k internetu. Různé změny cen, rychlosti, ale také například procentuální zastoupení vysokorychlostního připojení v České republice. Také zjišťujeme, kde všude se můžeme připojit na internet bezdrátově. Například, že některý autobusový dopravce poskytuje na dálkových spojích wifi připojení.

²¹⁴ Srov. TROUSIL, P. Hudba online: do PC i do věže. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 152, s. 21.

²¹⁵ Srov. TOMEK, L. Anonymita na síti: nově i platby. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 94, s. 19.

²¹⁶ Srov. WOLF, V. Hacker vybral data z Facebooku. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 175, s. 16.

²¹⁷ Srov. MALÝ, O. Čína odložila tuhou cenzuru. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 153, s. 15.

²¹⁸ Srov. Čína začne cenzurovat hudbu na internetu. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 210, s. 17.

²¹⁹ Srov. Austrálie chce cenzuru internetu. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 71, s. 16.

Další obsáhlou oblastí je nakupování přes internet. Češi začínají stále více využívat možnost internetových obchodů. Lákají je především různé slevy a akce, díky kterým se leckdy dostanou i pod cenu kamenných obchodů. Ovšem je důležité dávat si veliký pozor, na internetu existuje mnoho podezřelých obchodů. Například v dubnu roku 2010 jeden z obchodů nedodával zákazníkům objednané zboží.²²⁰ Ale existují i mnohé jiné finty jak zákazníka oklamat.

Dozvídáme se zde, jak u Čechů získávají svou popularitu aukční weby, ale i jaké výhody nám přinese, když podáme daňové přiznání elektronicky. Můžeme si také prohlédnout žebříčky nejvyhledávanějších slov na Googlu a zároveň i zjistit „skokany roku“ ve vyhledávání.²²¹

3.2 EKONOMIKA

Tato rubrika není nijak členěna jako ta předchozí, má pouze svou hlavní část. Můžeme říci, že se jedná o předchůdce rubriky Byznys, protože texty se zde nachází od roku 2003 do dubna roku 2005. Největší zastoupení zde mají texty varující před viry. Dozvídáme se o nových typech ohrožení, jejich umístění i způsob a rychlost šíření. Například v červenci roku 2003 bylo uveřejněno varování před masivním útokem hackerů. Mezi hackery byla uspořádána určitá veřejně nepsaná soutěž o to, kdo se v co nejkratším čase nabourá do co největšího počtu serverů. Dle toho, jaký měl napadený server operační systém, pak byly udělovány body. Konkrétní pravidla byla uveřejněna na internetu.²²² V následujícím vydání Lidových novin byl tento útok označen jako pouhá mystifikace, jelikož nebyl zaznamenán žádný větší nápor na internetové stránky.²²³

Dále je hodně prostoru věnováno různým typům a možnostem připojení. Vzhledem k tomu, jak je v této oblasti veliká konkurence, musí poskytovatelé přijít s různými lákadly na nové klienty, ale i pro udržení stávajících zákazníků. I proto se zde nachází různá srovnání mezi jednotlivými nabídkami a výhodami všech poskytovatelů. Také se objevují různé nové a účinnější technologie v oblasti mobilního internetu. Zároveň je nám nabízena možnost připojit se kdekoliv přes wifi. Dokonce i restaurace zavádějí tuto technologii, abychom i během oběda byli k zastížení a zároveň věděli, co

²²⁰ Srov. Jeden z obchodů na webu nedodává zboží. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 95, s. 16.

²²¹ Srov. MALÝ, O. Google: hledám Facebook. A práci. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 279, s. 14.

²²² Srov. FBI varuje před masivním útokem hackerů. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 155, s. 8.

²²³ Srov. Útok hackerů byl asi mystifikací. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 156, s. 6.

se děje ve světě nového.²²⁴ Také letiště nám chtějí zpříjemnit čas strávený cestováním pomocí připojení na internet. Nejde ovšem pouze o letiště, také konstruktéři se snaží do letadel zabudovat zařízení, které by nám umožnilo být online i během letu.²²⁵

Některé texty nám ukazují čísla návštěvnosti a využívání internetu. Ve výše zmíněném období pak můžeme sledovat, jak internet získává na své oblibě. Často nás noviny informují o rekordní návštěvnosti, která i nadále stoupá. Mezi roky 2003 a 2005 je nárůst téměř dvojnásobný. Pozornost je také věnována místu, odkud se na internet připojujeme. V roce 2003 byla uveřejněna skutečnost, že 33% lidí v České republice se k internetu připojuje v práci. Následně hodně využíváme možnost připojení u přátel či sousedů, a pouhých 17% lidí se připojuje z domova.²²⁶

Své zastoupení mezi texty mají pochopitelně také novinky z oblasti vyhledávačů a prohlížečů, bankovníctví či internetových obchodů. Také je zde nastíněn rozvoj hudebního a herního průmyslu na internetu. Novinkou je také možnost podání daňového přiznání přes internet či elektronický podpis, který je v této době poměrně hodně diskutován. Svůj rozvoj a novinky zaznamenává také reklama na internetu. Informování jsme ale také o šokujících případech reklamy. Například centrum.cz ve své reklamní kampani na nový e-mail zpochybňuje inteligenci blondýnek.²²⁷ Ve Francii pak o rychlosti a výkonnosti připojení k internetu informují spermie.²²⁸

3.3 DOMOV

Texty v této rubrice jsou značně nejednotné, možná je to způsobeno i tím, že rubrika je zastoupena v celém zkoumaném období a má tedy široké spektrum informací. Najdeme zde mnohé informace o tom, co Češi nejčastěji na internetu dělají. Na druhou stranu pak tipy na to, co vše se zde můžeme dozvědět a kde tyto nové informace získáme. Trošku více rozšířenou oblastí je zdravotnictví, jednak se tu řeší nové návrhy vlády, aby se volně prodejné léky dostaly na internet.²²⁹ Zároveň na internetu budou k sehnání veškeré informace o jednotlivých lécích, takže v případě, že zapomenete jak nějaký svůj lék brát, budete si to moci najít. Můžeme si přes internet porovnávat

²²⁴ Srov. Bezdrátový internet přichází do restaurací. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 65, s. 19.

²²⁵ Srov. KINCL, P. Boeing a Airbus testují připojení letadel k internetu. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 14, s. 13.

²²⁶ Srov. Internet: doma surfuje jen 17% lidí. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 89, s. 19.

²²⁷ Srov. HORČICOVÁ, P. Šokující reklama propaguje e-mail. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 88, s. 16.

²²⁸ Srov. Spermie lákají k připojení. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 102, s. 15.

²²⁹ Srov. Léky míří na internet, nový zákon je na vládě. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 102, s. 4.

poskytovanou péčí jednotlivých nemocnic, či zjistit, jak je na internetu hodnocen váš lékař. A některé nemocnice začínají zavádět přes internet i objednávání pacientů.²³⁰ Hodně rozšířené jsou pak internetové zdravotní knížky, sdružující veškeré informace o pacientovy na jednom místě, které v této době vznikají.

Dalším rozšířeným tématem je pak hudba na internetu. Zaměřujeme se na stahování muziky online a legálně. Také zde získáváme rady, kde na internetu kupovat hudbu, které programy a stránky nám to umožňují. Na internetu se shromažďují také cenné rady pro motoristy, nejde ovšem pouze o mapy, kde si můžeme naplánovat trasu naší cesty. Vznikly zde také nové stránky, které nás informují o místech nejčastějších tragických nehod. Jiný server nám pak ukazuje místa nevhodných silnic a výmolů, které se na nich vyskytují.

Nacházejí se zde i jindy populární oblasti jako jsou počítačové viry, spamy, či sociální sítě, ale tentokrát ne v tak velkém měřítku. Poměrně novým, ovšem také jen málo zastoupeným tématem je školství. Školu můžeme do volného času zařadit pouze výjimečně, například informace o elektronických přihláškách či úniku maturit na síť. Dalším případem může být fakt, že středoškoláci nezískávají ve škole dostatečné informace ze všech oblastí života, a proto si musí mnohé najít ve svém volném čase a jako hlavní zdroje informací jim slouží převážně televize a počítač.²³¹

3.3.1 Domov – svět

Hledané texty se v této části Lidových novin nachází až od října roku 2010. Nejobsáhlejší částí jsou zde sociální sítě, tedy konkrétně Facebook. Facebook se snaží co nejvíce vyhovět svým uživatelům, a proto vylepšil možnost nastavit si, s kým chci co sdílet. Tím, že tato sociální síť získává tolik na své popularitě a má čím dál více uživatelů, se často stává, že ve skupině svých přátel nemáme pouze nejbližší přátele, kterým můžeme svěřit vše. Také se objevily informace, že uživatelé Facebooku jsou vystaveni velkým virovým nebezpečím. Jelikož zhruba každý pátý odkaz byl v roce 2010 zavirovaný.²³² Již dříve se objevila informace, že sociální síť stahuje své aplikace,

²³⁰ Srov. STINGLOVÁ, H. Online nemocnice moc netáhnou. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 205, s. 4.

²³¹ Srov. KUBÁLKOVÁ, P. Informace? Z internetu. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 50, s. 5.

²³² Srov. WOLF, V. Odkazy na Facebooku jsou zavirované. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 274, s. 16.

jelikož hackeři se přes ně dostávají k osobním údajům uživatele.²³³ Dále nám Facebook chce pomocí mobilních telefonů zprostředkovat slevy v našem okolí.

Další hodně řešenou oblastí jsou internetové obchody. Na internet se začínají přemísťovat i některé kamenné obchody, je to totiž jeden ze způsobů, jak se udržet na trhu. Rozšíří se nám tedy nabídka elektroniky či sportovního zboží. Nově si pak na internetu budeme moci pořídit také potraviny. Na druhé straně malé e-shopy čím dál častěji využívají možnost prodeje přes aukční server Aukro, který jim v roce 2009 otevřel své stránky.²³⁴ Pochopitelně i v této rubrice se nám objevují nové informace o spamech, virech, reklamě či typech připojení k internetu, ovšem pouze v malé míře.

3.4 GENERACE ON-LINE

Tato rubrika byla psána pouze do února 2004, následně se její obsah o internetu a technologiích versus společnosti přesunul do jiných částí Lidových novin. Ve většině textů je zmiňovaná vazba technologií na společnost jasně zřetelná. Zde umístěné texty mají proto trochu jiný nádech než v předešlých kapitolách. Hodně řešeným tématem jsou pedofilové a pornografické stránky na internetu, se kterými si neví rady ani policie. V této době je pro policii velice obtížné vypátrat majitele těchto pochybných stránek či jinak zamezit jejich šíření. Nejnavštěvovanější erotické stránky nechtějí, aby jejich návštěvníky tvořili také děti ze základních škol, znemožnily proto přístup všem počítačům připojeným na internet v rámci programu „Internet do škol“. O zamezení přístupu dětí na tyto stránky se pochopitelně snaží i školy, ovšem není v silách učitele uhlídat všechny žáky v počítačové učebně. Na řadu tedy přichází filtrování obsahu těchto nevhodných stránek.²³⁵

Jinak i zde se řeší problematika virů a spamů, které obtěžují náš počítač. Stejně tak se začíná rozvíjet i ochrana proti nim. Proti spamu vznikají různé filtry, které ho rozpoznají od běžné pošty a odkládají do jedné složky, kde si následně může každý zkontrolovat, zda se skutečně jedná o spam a smazat ho.²³⁶ Šířitelé nevyžádané pošty také přišli na nový způsob, jak zůstat v anonymitě. Jelikož šíření spamu je nelegální,

²³³ Srov. LEIEROVÁ, M. Facebook stahuje nejoblíbenější hru. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 257, s. 16.

²³⁴ Srov. FRANCOVÁ, P. Malé e-shopy se stěhují na Aukro. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 259, s. 16.

²³⁵ Srov. Děti na erotické stránky nepustíme. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 206, s. 22.

²³⁶ Srov. NACHTMANN, P. Nebud'te kořistí reklamní pošty – spamu, loďte jej. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 135, s. 23.

nacházejí alternativní cesty. Programy, které rozesílají automaticky spam nainstalují na dálku do počítačů neznámým lidem.²³⁷ Objevují se také podvodníci, kteří vás okradou o peníze pomocí internetové karty. Musíme se tedy mít vždy na pozoru.

Další řešenou oblastí je připojení k internetu. Nacházíme zde běžné texty informující nás o nových levnějších typech připojení či jejich poskytovatelích. Novinkou je bezdrátové připojení, které nám umožňuje být online kdekoliv. Internetové terminály nám budou k dispozici například i na čerpacích stanicích. Umožní nám především hradit složenky, pojištění, zájezd či lístky do kina.²³⁸

3.5 TÉMA

Nalezené texty v této rubrice jsou z období mezi lety 2004 až 2011, většinou se jedná o větší množství textů na stejné téma, jak i sám název rubriky napovídá. Vše se pak nachází na jedné či dvou stránkách. Hodně zastoupeným tématem je oblast svolávání se lidí přes internet především z důvodu nějaké demonstrace, protestu či hromadné akce. Některé země, kde jsou demonstrace v neudržitelné míře, se dokonce domluvily s provozovateli internetu a mobilních telefonů na odpojení od sítě.

Jinde si prohlubujeme informace z oblasti cenzury na internetu. Tvrdší cenzura bývá především v zemích diktátorských. Internetové společnosti pak musí s vládou země spolupracovat, nechtějí-li být odstřiženi úplně. Například společnost Google razí heslo: lepší okleštěné informace, než žádné.²³⁹

Dalším hodně populárním tématem jsou slevové portály, které získávají na své oblibě. Snad každý člověk je rád, když může ušetřit nějakou tu korunu, a proto se ve slevách nakupuje úplně vše. Díky slevovým portálům můžeme v akci pořídit od jídla, přes zboží i služby až po zájezdy. Jako příklad, jak jsou slevy opravdu výhodné, je v jednom textu naplánovaný program na celý víkend a zároveň zde jsou porovnané ceny před a po slevě, rozdíl je dvojnásobný. Ovšem je potřeba zůstat opatrný, jelikož ne každá nabídka je až tak výhodná jak se inzeruje.²⁴⁰

Zajímavým tématem jsou také volby přes internet. Jako první zavedli tento trend v Estonsku, kde se osvědčil. Češi se zatím této novince brání. Své místo v této rubrice

²³⁷ Srov. Pozor - spamové zombie. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 43, s. 18.

²³⁸ Srov. Na benzínkách se objeví internetové terminály. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 218, s. 21.

²³⁹ Srov. Lepší okleštěné než žádné informace, tvrdí Google. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 22, s. 03.

²⁴⁰ Srov. FRANCOVÁ, P.; TESAŘOVÁ, P. Lidé žijí slevami. Ne každá nabídka se vyplatí. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 77, s. 16-17.

zaujímají pochopitelně i tradiční témata jako jsou viry, internetové vyhledávače a prohlížeče, či sociální sítě.

3.6 VÍCE PENĚZ

Texty se v této rubrice nacházejí mezi lety 2004 až 2009, největší zastoupení zde má oblast internetového bankovníctví a e-shopů. Ani zde nechybí hodně diskutované téma jednotlivých typů připojení k internetu. I zde se projevují především cenové taháky konkrétních poskytovatelů.

Lidové noviny se snaží svým čtenářům ukázat, co vše jednotlivé banky přes internet poskytují. Porovnávají je mezi sebou, hodnotí nejen jejich služby a zabezpečení, ale zároveň i přehlednost webu.²⁴¹ Další jejich hodnocení je zaměřené pouze na webové stránky, zjišťují, zda nám tyto servery podávají všechny potřebné informace přehledně, jasně a zřetelně. Hodnocení probíhá také na základě vybraných nalezených kladů a záporů z pěti různých oblastí.²⁴² Abychom si zkontrolovali, zda máme svůj internetový účet dostatečně zabezpečený je nám předloženo bezpečnostní desatero, abychom věděli, jak se svým bankovníctvím zacházet co nejopatrněji.²⁴³

Přes internet ovšem můžeme zařídit i mnoho jiných úředních povinností. Například penzijní fondy, životní či cestovní pojištění, hypotéku, daňové přiznání a mnoho dalšího.²⁴⁴ K většině těchto úkonů je zapotřebí mít elektronický podpis, abychom je mohli řešit z domova přes internet. Abychom získali svůj elektronický podpis, je nutné si nejprve vyřídit certifikát, který se následně musí každý rok obnovovat.²⁴⁵

Své zastoupení zde mají také texty o internetových obchodech, jak již bylo výše zmíněno. Vyskytují se především v období kolem Vánoc, kdy lidé nakupují mnohem víc a obchodům stoupají tržby. Lidové noviny se proto snaží svým čtenářům připomenout některé ze zásad internetových nákupů. Například tu, že zboží je možné vrátit do dvou týdnů. Ovšem v případě, že obchod nesplní některou ze svých základních informačních povinností, lhůta na odstoupení bez udání důvodu se prodlužuje

²⁴¹ Srov. KARÁSEK, M. Test internetového bankovníctví. *Lidové noviny*, 2009, roč. XXII, č. 17, s. III.

²⁴² Srov. PLOTĚNÝ, L.; ZÁMEČNÍK, P. Internetové stránky bank mají vady. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 25, s. II.

²⁴³ Srov. Bezpečnostní desatero. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 107, s. I.

²⁴⁴ Srov. KIČMEROVÁ, L. Co všechno lze podepsat přes internet. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 243, s. I.

²⁴⁵ Srov. KIČMEROVÁ, L. Vše o elektronickém podpisu. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 55, s. II.

na tři měsíce.²⁴⁶ Přestože doba dodání není zákonem stanovena, v období svátků se obchodníci předhánějí, kdo dodá zboží nejrychleji. Obzvláště pak těsně před Štědrým dnem se snaží být ti, kdo zvládnou dodat zboží včas. Některé internetové obchody proto nabízejí možnost vyzvednout si objednané zboží i na Štědrý den ve svých kamenných prodejnách.²⁴⁷

3.7 ZAJÍMAVOSTI

Tyto články bývají, jak sám název rubriky napovídá, určitými perličkami a kuriozitami. Jejich výskyt je mezi lety 2003 až 2009. I zde můžeme najít zprávy z oblasti počítačových virů, ovšem pohled na ně a na jejich tvůrce je poměrně odlišný. Například se hackeři nabourali do sociálních profilů slavných osobností a na zeď jim psali nevhodné poznámky. Film Matrix 2 pak u hackerů vzbudil obdiv, jelikož se v něm jedna z hlavních představitelk snaží nabourat do počítačů. Metody, které zde jsou použity, využívají i skuteční hackeři v reálném životě a nejspíš právě proto si film tolik oblíbili.²⁴⁸

V této rubrice se také ukazuje, co vše je možné prodávat přes internet. Rozčilenému Britovy nestačilo pomstít se manželce za nevěru vyhozením z domu, ale ještě ji nabídl na internetové aukci.²⁴⁹ V Číně se na aukčním serveru objevil inzerát prodávající dražitelovu duši. Tím zároveň poukázal na nestanovené hranice této stránky.²⁵⁰ V Chile zase několik vynalézavých jedinců využilo přírodní „katastrofu“ ve svůj prospěch. V roce 2008 během soptění vulkánu Chaitén se na argentinských aukčních serverech objevily nabídky prodeje vzorků sopečného popela.²⁵¹ V Portugalsku se na internetu objevil inzerát nabízející kostru dinosaura starou přibližně sto padesát milionů let. Současný majitel ji našel při stavebních výkopech. Nabídka místního muzea v hodnotě po přepočtu asi 2,6 milionu korun mu přišla příliš nízká, svůj „poklad“ proto nabídl veřejnosti.²⁵² Na internetu se také rozrůstá černý trh s ohroženými živočichy. V roce 2005 se objevily nabídky na malé opičky, gorilu, šimpanze, žirafu či

²⁴⁶ Srov. MONIOVÁ, E. Nákup po síti lze do dvou týdnů vrátit. *Lidové noviny*, 2004, roč. XVII, č. 283, s. 18.

²⁴⁷ Srov. KIČMEROVÁ, L. Dárky přes internet nejpozději zítra. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 293, s. II.

²⁴⁸ Srov. ŠUPOVÁ, T. „Matrix 2“ si získal obdiv hackerů. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 117, s. 16.

²⁴⁹ Srov. Brit nabídl manželku v internetové dražbě. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 114, s. 12.

²⁵⁰ Srov. Muž chtěl prodat v dražbě svou duši. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 83, s. 12.

²⁵¹ Srov. Popel ze sopky je k dostání na internetu. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 110, s. 12.

²⁵² Srov. Prodává se dinosaur. Na internetu. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 275, s. 12.

sibiřského tygra. Organizace na ochranu zvířat objevila ale také inzeráty pytláckých trofejí. Nejednalo se ovšem pouze o „typickou“ slonovinu, našli také například inzeráty na vyčpaného sokola skalního, vejce želvy karetové, či dokonce šály vyrobené ze srsti tibetské antilopy.²⁵³

Dalším hodně zastoupeným tématem je blogování. Je nám například představeno, jak blogují slavné osobnosti. Jakým způsobem se postavili k faktu, že je internetový deník aktuálně.cz donutil v roce 2007 založit si blog. Pochopitelně se s touto situací a novým prostředím vypořádal každý po svém, přestože mnozí psali naprosté banality, někteří politici to netradičně pojali jako určitou nástěnku svých projevů, ale i to je řešení.²⁵⁴ Internetový blog ale není hitem pouze pro mladé pisatele, například nejstarší blogerka, která se snažila pomocí svých článků rozdávat radost, až do své smrti, bylo 108 let.²⁵⁵ V této rubrice měla své zastoupení také literatura, hovořilo se zde o vzniku celosvětové elektronické knihovny či o digitalizaci knih a důležitých dokumentů. Tomu jsme se více věnovali již v kapitole 2.5.4. Literatura, proto to nebudeme rozebírat podrobněji.

Prostřednictvím této rubriky také zjistíme, že zubařská prohlídka může v dnešní době proběhnout případně už jen přes internet. Prostřednictvím aplikace Google Earth Ocean si můžeme prohlédnout hlubiny oceánu a zároveň se podívat například na místo vraku Titaniku. Na internet se v dubnu roku 2007 na týden zveřejnil zdarma jmenný seznam cestujících této proslulé výletní lodi společně s jejich věkem a povoláním. Tento podrobný dokument mapuje rozložení cestujících v jednotlivých třídách, zároveň nám také ukazuje, kteří cestující chtěli začít nový život. Také víme, kdo kde nastoupil a známe i jména lidí, kteří smrti vyvázli tím, že vystoupili při mezipřistání.²⁵⁶ Jako poslední kuriozitu bych zmínila web, který se snaží navrátit ztracené rukavice ke svým majitelům. Projekt s názvem One Cold Hand (jedna promrzlá rukavice) se rozjel v Pittsburghu. Svůj nápad se studentka umění pokusila rozšířit také do New Yorku. Ve chvíli kdy byl tento článek uveřejněn však ani jedna z nalezených rukavic nenašla svého původního majitele.²⁵⁷

²⁵³ Srov. Prodám gorilu. Zn: on-line. *Lidové noviny*, 2005, roč. XVIII, č. 192, s. 12.

²⁵⁴ Srov. BALDÝNSKÝ, T. Lama bloguje. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 80, s. 12.

²⁵⁵ Srov. Zemřela nejstarší blogerka. *Lidové noviny*, 2008, roč. XXI, č. 164, s. 10.

²⁵⁶ Srov. Cestující z Titaniku jsou na internetu. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 89, s. 12.

²⁵⁷ Srov. Webová stránka pro ztracené rukavice. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 283, s. 12.

3.8 SVĚT

Rubrika Svět obsahuje zmínky o internetu ve volném čase mezi roky 2005 až 2011. Ve vybraných textech nám přináší informace o tom, jaké mají v jiných státech zkušenosti, názory či inovace. Jednou z nejčastějších oblastí je cenzura. Toto téma je hodně sledované, narazili jsme na něj již v několika výše zmíněných rubrikách, například v kapitole 3.1.5. Byznys – svět. Rovněž je této oblasti věnovaná celá kapitola 2.4.1. Cenzura, proto ji nebudeme již více zmiňovat.

Dalšími populárními tématy je třeba sociální síť Facebook. Její obliba a popularita stále stoupá a tomu napomáhá také sama společnost. Například v roce 2011 se Facebook zaměřil na připojení také přes mobilní telefon, respektive přes starší mobilní telefony. V této době byly aplikace pro chytré mobilní telefony naprostou samozřejmostí, ovšem na jeden chytrý telefon připadly čtyři méně výkonné. Facebook se tedy začal zajímat o propojení také s těmito telefony.²⁵⁸ Na druhou stranu veškeré údaje v sociální síti Facebook jsou nedostatečně zabezpečeny, jejich únik je více než pravděpodobný.

Hodně řešená je také oblast možnosti voleb přes internet či blogování. Zmínky zde najdeme také z oblasti virových útoků a pirátského stahování. Revoluční je také zpráva z října 2010 kdy Francie oznámila, že od roku 2011 se její obyvatelé budou moci dozvědět diagnózu své nemoci i bez návštěvy ordinace. Takováto praxe byla již běžná ve Švédsku či Švýcarsku.²⁵⁹

3.9 TITULNÍ STRANA

Nyní se zaměříme na to, jaké informace z naší oblasti jsou natolik podstatné, že si „zaslouží“ být umístěny na titulní straně. Texty o internetu ve volném čase zde najdeme v průběhu celého zkoumaného období. Svě zastoupení i zde mají některé tradiční oblasti, jako například sociální sítě, internetové obchody, počítačové viry, či poskytovatelé internetu a jejich připojení. Ovšem najdou se zde i mnohé méně zastoupené oblasti, jako je školství, zdravotnictví či mapy.

Na titulní straně byl uveřejněn například poměrně zajímavý projekt britského nakladatelství Penguin. Chtějí umožnit návštěvníkům internetu, aby napsali po síti společný román. Na knize se tedy mohou podílet až miliony autorů. Jde především

²⁵⁸ Srov. LINC, O. Facebook cílí na „hloupé“ mobily. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 68, s. 17.

²⁵⁹ Srov. STRAKOVÁ, V. Francie hodlá léčit přes internet. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 250, s. 7.

o experiment, neboť při takovém množství autorů text vůbec nevyzní, protože nesplní klasickou strukturu takového díla. Tento nápad se mezi lidmi uchytil poměrně rychle, během pár dnů měla kniha 20 kapitol.²⁶⁰ Z oblasti literatury je také text z 3. července 2007, který se věnuje pátému dílu Harryho Pottera a jeho brzkému příchodu na internet. Nejprve na internet pronikla nelegální kopie anglického originálu tohoto bestselleru a následně se v této době objevil i jeho amatérský překlad do českého jazyka. Rychlost tohoto překladu překvapila i oficiálního překladatele, ten byl teprve na 85. straně své práce.²⁶¹

V Česku se také objevil nový způsob získávání hudby, už si nemusíme kupovat pouze CD nosiče, či si hudbu nelegálně stahovat. Na českém internetu se totiž objevila nová služba iTunes, která má ve svém katalogu přes 13 milionů písní. Cena za poskytované služby ale zároveň není nijak horentní. Jedna písnička v průměru stojí asi 24 korun. V databázi nenalezneme pouze cizí interprety, ale své zástupce zde má také česká hudební scéna, například skupina Kabát.²⁶² Již v roce 2006 byly na českém internetu spuštěny první dva internetové obchody s hudebními soubory. U českých dětí se to však nesešlo s velkým ohlasem. Většina těch, které mají doma internet, jsou zvyklé si hudbu do svých MP3 přehrávačů obstarávat na internetu nelegálně.²⁶³

Trendem, který se u nás stále více rozmáhá, je nakupování vánočních dárků přes internet. V roce 2004 tak učinil dokonce každý osmý Čech. V období Vánoc proto e-shopům značně narůstají tržby a tento nárůst je znatelný každý rok. Na druhé straně také narůstá neochota obchodů při vyřizování reklamací. Často se brání nějak řešit i případy, kdy zboží již přišlo poškozené, ale zákazník to nezjistil hned při převzetí. Zárukou kvality a vstřícného jednání však nejsou ani zavedení prodejci.²⁶⁴

Jak již bylo výše naznačeno, najdeme zde také informace z oblasti zdravotnictví. V roce 2010 se objevily texty s krokem, který zamezí úplatkářství, všechny fakultní nemocnice musí zavést pořadníky operací, které budou k nahlédnutí na internetu.²⁶⁵

²⁶⁰ Srov. *Milion tučňáků – román, který na síti píše tisíce lidí. Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 38, s. 1.

²⁶¹ Srov. RULÍŠKOVÁ, M. Na internetu se objevil nelegální český překlad nového Pottera. *Lidové noviny*, 2003, roč. XVI, č. 154, s. 1.

²⁶² Srov. ŠVIHEL, P. Hudba za pár korun dorazila do Česka. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 229, s. 1.

²⁶³ Srov. MACHÁLKOVÁ, J. Stahovat hudbu legálně? Tomu se české děti smějí. *Lidové noviny*, 2006, roč. XIX, č. 266, s. 1.

²⁶⁴ Srov. JÚZLOVÁ, P. E-shopy se snaží zákazníky oklamat při reklamacích. *Lidové noviny*, 2011, roč. XXIV, č. 192, s. 1.

²⁶⁵ Srov. ČABANOVÁ, A.; KŘIVKA, V. Termíny operací budou on-line. *Lidové noviny*, 2010, roč. XXIII, č. 182, s. 1.

Na internetu si kromě pořadí operací můžete také zjistit informace o svém zubaři. Na internetových stránkách České stomatologické komory zjistíte, jací zubaři se nachází ve vašem okolí, jak dlouho jsou členy komory, ale také informace o jejich vzdělání. Do budoucna by měla přibýt také informace, zda zubař přibírá nové pacienty či nikoliv. Toto opatření vzniklo z důvodu ochránit pacienty před podvodníky, kteří nejsou součástí stomatologické komory a nemají tedy oprávnění ordinovat. Takoví zubaři se totiž u nás také nacházejí.²⁶⁶

3.10 OSTATNÍ RUBRIKY

U zbylých rubrik už jen naznačíme ve stručnosti, jaké typy článků zde byly nalezeny, jelikož se jich tu nenachází už takové množství, aby bylo potřebné je hodnotit nějak podrobněji. Pro ucelenost informace jsou ale i ony potřebné zmínit.

Rubrika ORIENTACE většinou obsahuje delší dvoustránkové texty. Nejčastějším tématem, který souvisí s volným časem, jsou sociální sítě a to především Facebook. Hodně se zde také informace zabývají seniory v tomto technologickém prostředí, jak obecně na webu, tak například na Facebooku. Některé texty se zde zajímají o vliv internetu na současnou společnost. Jak přílišné vysedávání u počítače ovlivňuje naši paměť či jazyk.

KULTURA nám přináší především texty o knihách. Jednak se přímo dozvídáme, jaké knihy můžeme na internetu najít, například i výše zmíněný český překlad Harryho Pottera. Dále dostáváme také tipy, kde tyto knihy přímo najít, nebo kde se celkově můžeme dozvědět užitečné informace z oblasti literatury. Jsou zde pochopitelně návrhy i jiných kulturních webů z oblasti výstav, hudby nebo filmů.

V části nazvané METROPOLE – PRAHA, jak sám název napovídá, jsou řešeny novinky z našeho hlavního města. Nejčastěji jsou nám přinášeny informace o tom, která část Prahy poskytne lidem bezplatné bezdrátové připojení k internetu v rámci projektu „Bezdrátová Praha“, o kterém jsme se zmínili již v kapitole 2.1.1. Připojení k internetu. Bezdrátový internet zavedli také ve Všeobecné fakulní nemocnici v Praze, využívat ho mohou nejen lékaři, ale také pacienti. Jednotlivé Pražské části pak také spouštějí své internetové televize. Pomocí několika internetových stránek se pak snaží lidem usnadnit orientaci v městské dopravě.

²⁶⁶ Srov. KUČERA, P. Jaký je váš zubař? Najděte si ho na internetu. *Lidové noviny*, 2007, roč. XX, č. 212, s. 1.

Z oblasti vysokoškolského a středoškolského studia nabízí texty rubrika AKADEMIE. Najdeme zde například tipy jak si pomocí internetu vybrat vysokou školu, či následně absolventi povolání. Pro vysokoškoláky je internet nezbytným pomocníkem jejich studia. V dnešní době už i přihlášky na vysokou školu bývají ve většině případů podávány elektronicky, následně pak přes internet probíhá výuka, obstarávání si materiálů či konzultace s vyučujícími. Ovšem počítače jsou v dnešní době nedílnou součástí také středoškoláků. Většina vyučujících dnes počítá s tím, že si děti potřebné informace dokážou najít na internetu a dle toho jsou koncipovány také stanovy škol. Dokonce i doučování je možné si obstarat přes internet.

V rubrice NÁZORY nalezneme i kreslené vtipy na naše téma. Dále jsou zde texty, které souvisí s jinými, ať už na titulní straně či jinde v novinách. Buďto se jedná přímo o část rozděleného textu, či pouze upozorňují na text s podobným tématem. Často se jedná o texty, které vyjadřují názor autora na nějakou již dříve zmíněnou věc, jeho názor však nemusí být podložen ani stanoviskem redakce. Témata jsou poměrně nejednotná. Najdeme zde texty o sociálních sítích, blogu, virech, pirátství i stahování hudby či knih přes internet.

Trochu odbornější témata bychom pravděpodobně hledali v rubrice VĚDA, ovšem v naší hledané oblasti tomu tak příliš není. Dozvídáme se tu například, jak můžeme sledovat zvířata přes internet. Je nám umožněno nahlédnout třeba do zoologických zahrad, jako například při pozorování Gorilí samice Kamby z Pražské ZOO, která čeká mládě. Nebo můžeme sledovat, kudy vedou cesty rysa či jelenů ve volné přírodě. Seznamujeme se také s výhodami digitalizace knih a novin. Zjišťujeme, že je možné doručit e-mail člověku na druhém konci světa přesto, že na něj nemáme e-mailovou adresu.

Rubrika PENÍZE podává nejvíce informací o internetovém bankovníctví, jaké pro nás přináší výhody či jak se mění. Dále se pak také dozvídáme o prezentaci jednotlivých bank na internetu. Jsou porovnávány webové stránky a informace na nich poskytované. Dalšími oblastmi jsou internetové obchody a slevové portály. Jde o velké trendy v oblasti nakupování, a proto dostáváme informace, kde všude a co všechno si můžeme pořídit.

Další rubrika TEST za nás dělá různá srovnání. Můžeme se zde dočíst jaké volání přes internet je nejvýhodnější, jaké bezpečnostní programy nám nejlépe ochrání počítač i jaké připojení k internetu je nejrychlejší a nejlevnější. Také můžeme zjistit, kde je nejlepší si nechat vyvolat fotky po internetu, či jaká e-mailová schránka nám

nabízí nejlepší služby. Plná rad a návodů je také rubrika KURZ, která nám zprostředkovává různé počítačové kurzy a to jak prostřednictvím článků, tak její součástí bývají i různá výuková CD. Této rubrice jsme se věnovali již v kapitole 2.4.4. Kurz.

Informacím, co najdete či nenajdete na webech jednotlivých bank, se věnuje rubrika FINANČNÍ PRODUKTY. Také se v této rubrice dozvídáme hodně informací o ovládání svého účtu přes internet. Dále zde najdeme informace o cestování, od takových, jak si přes internet objednat či rezervovat dovolenou, až po vyřízení cestovního pojištění.

V rubrice HORIZONT se rovněž setkáváme s texty z různých oblastí. Například jsme tu upozorněni na to, že pokud jsme autory hesel internetové encyklopedie Wikipedie, je zaznamenávána každá informace o tom, kdo tento text napsal či upravil, aby nedocházelo k vylepšování informací o firmách či politických stranách. Také se můžeme dočíst o rizicích a nevýhodách internetového bankovníctví, nač bychom si měli dávat pozor. Ve Francii přístup na internet zařadili mezi základní lidská práva. Je zde vidět, jak se moderní technologie stávají běžnou součástí života každého člověka.

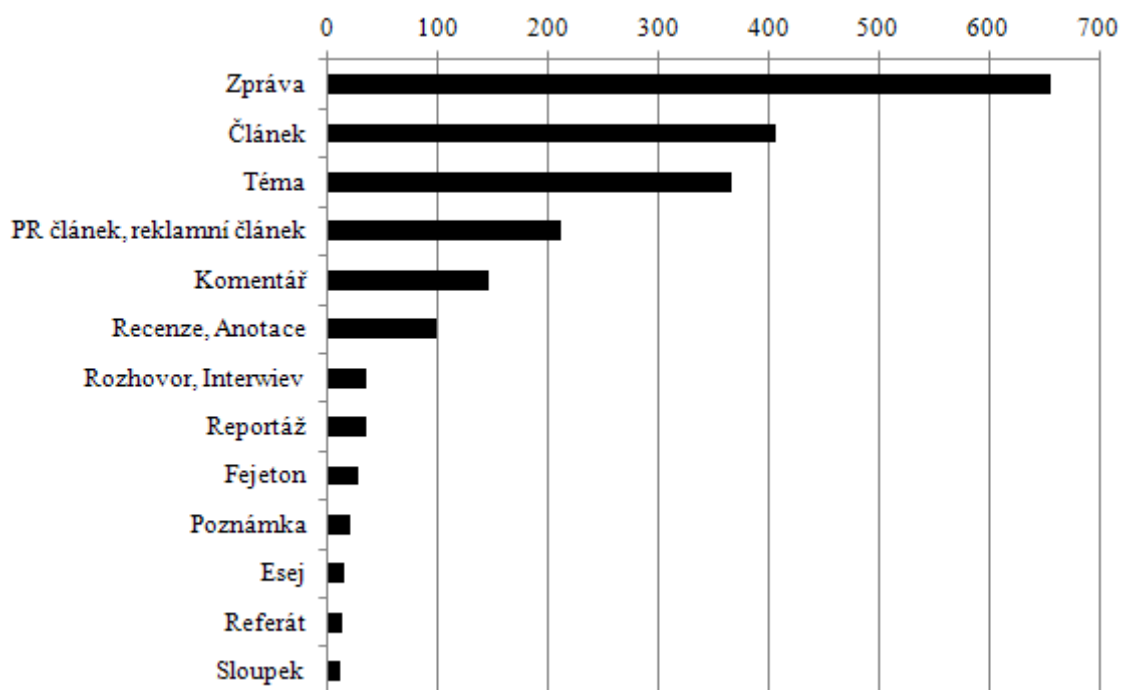
Hodně významnou pro naši oblast je také rubrika INTERNET. Články se zde zaměřují na typy připojení k internetu a jejich porovnávání. Také se zde opět objevují tradiční texty o internetových obchodech, internetovém bankovníctví či blogování.

Nyní si už jen vyjmenujeme zbylé rubriky, kde jsme články také našli, ale bylo to pouze v zanedbatelném množství a blíže jsme se jednotlivým tématům textů věnovali v předchozí kapitole 2. Dělení dle tématu. O tom, jaké texty se v jednotlivých rubrikách nachází, často hodně vypovídá jejich název. Jde o rubriky ZDRAVÍ, AUTO, BEZPEČNÝ POČÍTAČ, BYDLENÍ, DANĚ, KAM PO ŠKOLE, RODINNÉ FINANCE, VÁNOCE, ZAMĚSTNÁNÍ, PREMIÉRY, LIDÉ, PŘIJÍMAČKY NA VŠ, RODINA, POLITIKA, ROZHOVOR, TRHY, CESTOVÁNÍ, REGIONY, MÉDIA, INVESTICE, ČEŠI A EVROPA, NOVÁ FIRMA, STŘEDNÍ ŠKOLA, LIDOVKY, RELAX a STUDENTSKÁ STRÁNKA.

4 POUŽITÉ ŽÁNRY

Nyní se ještě ve stručnosti zastavíme nad literárním druhem jednotlivých textů. Zaměříme-li se na vybrané texty vzhledem k žánru, ve kterém jsou psané, je nejčastějším typem zpráva. Často se nachází také články, témata, reklamní články, komentáře či recenze. Méně časté jsou pro naše téma pak rozhovory, reportáže, fejetony, poznámky, eseje, referáty nebo sloupky. Nyní si ukážeme na grafu četnost jednotlivých žánrů a následně si jednotlivé žánry trochu představíme.

Graf 7. Četnost žánrů u vybraných textů.



4.1 ZPRÁVA

Zpráva je základním útvarem novin a časopisů. Někdy nám nesprávně splývá se slovem informace, ovšem zpráva je již zpracovaná ucelená informace o aktuální události, výsledku nějakého činu, situace či jevu.²⁶⁷ Základními znaky zprávy jsou dokumentárnost, aktuálnost, objektivnost a neexpresivnost. Každá zpráva by tedy měla odpovídat skutečnosti a nebýt nijak smyšlená či zkreslená, zároveň musí přinášet

²⁶⁷ Srov. VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*, s. 37-40.

aktuální, citově neutrální sdělení, která nejsou nijak ovlivněna názorem a postojem autora. Po jazykové stránce by měly být zprávy krátké, jasné a bez osobitých komentářů. Psané by měly být především v krátkých srozumitelných větách, jelikož příliš dlouhá souvětí obsahující velké množství odborných termínů snižují srozumitelnost i zapamatovatelnost textu. Po stránce obsahové pak zprávy odpovídají na základní otázky kdo, co, kde, kdy, a u delších zpráv pak také jak a proč. V knize *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou* je pak zmíněna ještě sedmá otázka odkud, která se ptá po zdroji informací. Zprávy mají danou i svou stavbu, která se podobá pyramidě (někdy je uváděna obrácená pyramida) a je shrnuta ve třech bodech:

- na začátku je to nejpodstatnější - nejdůležitější informace je sdělena již v nadpisu
- první část, která bývá zpravidla vytištěná tučně, nám jinými slovy zopakuje to, co jsme se dozvěděli v titulku a zároveň by nám měla zodpovědět základních sedm otázek
- následně vše probíráme podrobněji - od nejdůležitějších detailů se dostáváme k informacím, které pokud bychom vypustili, tak by zpráva neztratila svůj obsah.²⁶⁸

4.2 ČLÁNEK

Jedná se o žánr, který obsahuje jasné a logické vysvětlení myšlenky či události. Každý článek hledá příčiny a souvislosti, analyzuje a třídí fakta z praktického i teoretického hlediska snaží se dospět k jejich objasnění. K zobecňování se používá indukce, dedukce, analýza i syntéza. Je předložen také subjektivní názor autora. Po stylistické stránce články obsahují grafy a tabulky, dále pak dodržují strukturu pyramidy, která je objasněna v předchozí kapitole 4.1. Zpráva.²⁶⁹

²⁶⁸ Srov. BAKIČOVÁ, H.; Ruß-MOHL, S. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*, s. 51.

²⁶⁹ Srov. OSVALDOVÁ, B.; HALADA, J.; a kol. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*, s. 45-46.

4.3 TĚMA

Jak sám název naznačuje, text se týká tématu, které je v danou dobu populární. Je-li téma skutečně zajímavé, může jeho text zabírat celou tiskovou stranu. Psán je jako kompilát několika žánrů, musí být ale plně objektivní. Často bývá doplněn o různé grafy a tabulky.²⁷⁰

4.4 REKLAMNÍ ČLÁNEK, PR ČLÁNEK

Setkáváme se s různými druhy inzerce, ať už se jedná o obrazovou formu, text v inzertní rubrice či skrytou reklamu. Všechny typy mají společnou propagaci určitého zboží. Někdy je tato propagace zjevná na první pohled, jindy nikoliv. Mnohé články, které obsahují skryté upřednostňování zboží, jsou zadávány přímo onou firmou, která je propagovaná. Autor tedy text musí před otištěním nechat schválit zadavatelem, nebo v mnohých případech je článek vytvořen přímo na zakázku dle daných kritérií a požadavků. Mnohdy si čtenář ani nevšimne, že mu text předkládá podprahovou reklamu.²⁷¹

4.5 KOMENTÁŘ

O komentáři můžeme hovořit jako o souhrnu různých názorů na jedno dané téma. Potkává se tu názor autora, redakce, dále mohou být porovnány i názory ostatních, v případě, že jsou nějak podloženy. U každého komentáře bývá zveřejněno celé jméno autora a často také i jeho fotka.

4.6 ANOTACE A RECENZE

Jsou stručné charakteristiky nějakého slovesného díla (dokument, kniha, sborník atd.). Přináší informace o jeho obsahu, autorovi, hlavním problému, tématu, době a místu děje.²⁷² Jde částečně o osobní názor poučené osoby, kterou autor zajisté je. Na začátku textu musí být uveden bibliografický záznam dokumentu.

²⁷⁰ Srov. VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*, s. 79.

²⁷¹ Srov. VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*, s. 76-78.

²⁷² Srov. VERNER, P. *Mediální výchova: průřezové téma*, s. 38.

4.7 ROZHOVOR NEBOLI INTERVIEW

Interview představuje přepsaný rozhovor autora článku převážně s nějakou slavnou osobností či někým, o kom se v současné době k určitému tématu hodně hovoří, další variantou je pak rozhovor s odborníkem. Názory jsou nám tlumočeny formou otázek a odpovědí, což je rozlišeno i grafickou podobou. V novinách se málokdy setkáváme s doslovným přepisem rozhovoru, většinou se jedná pouze o jeho zkrácenou podobu. Před otištěním každého rozhovoru je nutný souhlas dotazovaného s konečnou verzí textu.²⁷³

4.8 REPORTÁŽ

Reportáž nám názorně představuje prostředí místa se všemi jeho zvláštnostmi i lidmi. Můžeme tedy říct že *„reportér má nepsané pověření být očima a ušima, ale i hodnotícím komentátorem právě živých událostí. Novinář je buď aktivním účastníkem děje, nebo jev dodatečně zkoumá – na základě dodatečných zjištění a analýz.“*²⁷⁴ Jedná se především o analytický náhled na věc, ovšem text nám může také předložit autorův názor na věc, jeho subjektivní postoj a myšlenky. Autorovi jde především o atmosféru, kterou se snaží zachytit tak, aby byl čtenář naprosto vtažen do děje. Pro lepší představivost bývají často reportáže doplněny také o fotografie. Samostatnou kapitolu by nám pak mohly tvořit fotoreportáže, kdy obrazová dokumentace převažuje nad textem.

4.9 FEJETON

Novým neotřelým způsobem nám jsou podávány již známé informace. Fejetony jsou vtipné, zajímavé, s lehkou ironií, humorem, často až satirické. Jejich autoři si pohrávají s jazykem, využívají metafor i nápadité kompozice. Text často plyne tak, jak jim přichází na mysl, můžeme objevit i různé experimenty se slovy, obsahem i formou. Po grafické stránce bývají většinou psané kurzívou.²⁷⁵

²⁷³ Srov. VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*, s. 51-54.

²⁷⁴ VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*, s. 59.

²⁷⁵ Srov. OSVALDOVÁ, B.; HALADA, J.; a kol. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*, s. 71-72.

4.10 POZNÁMKA

Rovněž velice krátký útvar, který rozšiřuje již zmíněnou informaci o autorův názor, ovšem nepodsouvá ho čtenáři jasně formulován, ale pouze v náznacích.

4.11 ESEJ

„Zahrnuje hlubokomyslné studie na úzké, dokonce těžké a vysoce odborné téma i problematiku strhující, přehlednutelnou, zabývající se zpravidla dořešeným problémem, dílem osobnosti. Předpokládá čtenáře vzdělaného v oboru, který je schopen orientovat se v odborné terminologii. Význačuje se subjektivním přístupem pisatele, vědeckostí a úvahovostí, vysokou čistotou a odborností jazyka.“²⁷⁶ Autor nám předkládá různé úhly pohledu k danému tématu a zároveň i jeho optimální řešení.

4.12 REFERÁT

Jde o typ článku, který líčí určitou událost, na níž byl autor přítomen a zachycuje její průběh a všechna fakta bez jeho vlastních komentářů. Zároveň stručně popisuje i prostředí. V textu může být použita také parafráze, či celé znění projevu, který byl přednesen. Kompozice textu se opírá o ustálené textové schéma. Na začátku jsou uvedeny základní informace o předmětu komunikace, dále je vystižena celá událost, následuje objasnění jejího přínosu a významu, vše je pak zakončeno závěrem.²⁷⁷ Tento typ článků je velice typický pro sportovní rubriky, kde jsou zaznamenávány kompletní informace z utkání.

4.13 SLOUPEK

Již samotný název nám napovídá grafickou podobu tohoto textu a to uzavřenou do jednoho sloupce. Text je psán kurzívou a je umístěn na první straně novin. Přináší nám bezprostředně myšlenku či jednoduché sdělení. *„Sloupek stojí na vtipném anekdotickém nápadu, podnětem je zážitek nebo pozorování, jež se snaží dovést ke zevšeobecnění.“²⁷⁸*

²⁷⁶ VERNER, P. *Mediální výchova: průřezové téma*, s. 52.

²⁷⁷ Srov. MINAŘOVÁ, E. *Stylistika pro žurnalisty*, s. 246.

²⁷⁸ OSVALDOVÁ, B.; HALADA, J.; a kol. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*, s. 196.

ZÁVĚR

Jelikož na toto téma jsem nenašla sepsané žádné podobné práce jako je tato, není možné ji s ničím porovnávat, či ji jakkoliv doplňovat. Bylo tedy poměrně náročné stanovit si nějakou strukturu práce a její postup. Nejnáročnějším úkolem na celé práci však bylo nalézt jednotlivé texty v Lidových novinách, které by odpovídaly zvolenému tématu. Texty se nacházely v různých rubrikách, bez jakéhokoliv jednotného vzhledu či umístění. Jediné co mělo trochu jednotný vzhled i umístění byla oblast textů „...na síti“. Není dokonce ani pravidlem, kolik textů se v jedněch novinách nachází, některé byly dokonce i bez hledaných příspěvků. V průměru pak nevychází ani jeden text do všech výtisků. Vzhledem k nejednotnosti umístění textů pak bylo také velice obtížné vytvořit u jednotlivých témat určité časové osy, jak s postupem let, tak také během roku. Časový posun se tedy podařilo naznačit pouze u některých témat, a jde stejně spíše jen o nástin. Vzhledem k nepřehlednosti umístění většiny textů, pak můžeme říci, že jejich převážná většina slouží novinářům spíše k zaplnění prázdného prostoru. Ne všechny texty nám pak přináší skutečně důležité informace v danou aktuální dobu. Tyto texty nemají bližší časovou specifikaci, informace se pak například dostávají ke čtenářům později než z jiných zdrojů, popřípadě se texty vracejí k již řešeným tématům bez časového opodstatnění a nového informačního přínosu.

První část práce nám tedy ujasňuje téma volného času a náhled na problematiku, který je pro tuto práci potřebný. Také je zde nastíněn vztah médií k volnému času a jednotlivé funkce, které nám plní média i volný čas. Graficky jsou zde znázorněny nejčastější aktivity ve volném čase. Další části práce se již věnují konkrétním textům v Lidových novinách. Nejprve jsou texty řazeny podle témat, o kterých píší. Aby bylo tematické třídění přehlednější, jsou všechna témata rozdělena do pěti oblastí, kterými jsou práce s internetem, administrativní úkony přes internet, nelegální činnost, informace a zábava. Následující způsob třídění je ovlivněn umístěním textů v novinách. Všechny texty jsou rozřazeny dle rubrik, ve kterých se nachází. Jednotlivé názvy kapitol jsou tedy odvozeny od konkrétních rubrik v Lidových novinách. Poslední kapitola se pak věnuje žurnalistickému žánru, ve kterém jsou texty napsány. Je zde ukázán rozdíl v četnosti výskytu jednotlivých žánrů a následně jsou všechny stručně popsány.

Jako hlavní zdroj celé práce jsou použity výtisky Lidových novin mezi roky 2003 až 2011 a z nich vybrané texty vyhovující požadavkům této práce. Dále se

práce opírá o odbornou literaturu z oblasti pedagogiky volného času a žurnalistiky. Jak již bylo výše zmíněno, tato oblast práce není nijak blíže zmapovaná. Domnívám se, že je to ale velká škoda. Myslím si, že tato práce také trochu ukazuje to, jak některé texty v Lidových novinách čtenářům podsouvají informace, které ovlivňují jejich chování v běžném životě. Například u „chvalozpěvů“ na různé novinky z oblasti internetu se pak čtenář snadno nechá zlákat k jejich vyzkoušení. Myslím si, že by bylo poměrně zajímavé zjistit, jak tomu ve skutečnosti je, zda se čtenář skutečně nechá snadno ovlivnit kladnými výsledky v testu nebo i jen pozitivním názorem autora textu.

POUŽITÉ ZDROJE

Tištěné publikace

BAKIČOVÁ, H.; Ruß-MOHL, S. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Praha: Grada Publishing a.s., 2005. ISBN 80-247-0158-8.

BEČKA, J. V. *Sloh žurnalistiky*. Ostrava: Novinář, 1986.

DOLANSKA, N.; KALINA, V. *Žánry umělecké publicistiky*. Brno: Novinář, 1984.

HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7290-128-1.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

MINAŘOVÁ, E. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada Publishing a.s., 2011. ISBN 978-80-247-2979-4.

OPASCHOWSKI, H.W. *Einführung in die Freizeit – wissenschaft*. 5. vyd. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008. ISBN 978-3-531-16169-3.

OPASCHOWSKI, H. W. *Pädagogik der freien lebenszeit*. 3. vyd. Opladen: Leske und Budrich, 1996. ISBN 3-8100-1563-6.

OSVALDOVÁ, B.; HALADA, J.; a kol. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3 rozšířené vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.

PÁVKOVÁ, J.; HÁJEK, B.; a kol. *Pedagogika volného času*. 3. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 6. aktualizované vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.

SPOUSTA, V.; a kol. *Metody a formy výchovy ve volném čase*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1996. ISBN 80-210-1275-7.

VERNER, P. *Mediální výchova: průřezové téma*. Praha: Albra, 2007. ISBN 978-80-7361-042-5.

VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86723-88-4.

Seriálové publikace

Lidové noviny, 2003, roč. XVI, č. 1 - 303

Lidové noviny, 2004, roč. XVII, č. 1 - 303

Lidové noviny, 2005, roč. XVIII, č. 1 – 304

Lidové noviny, 2006, roč. XIX, č. 1 - 302

Lidové noviny, 2007, roč. XX, č. 1 - 302

Lidové noviny, 2008, roč. XXI, č. 1 - 304

Lidové noviny, 2009, roč. XXII, č. 1 - 302

Lidové noviny, 2010, roč. XXIII, č. 1 - 302

Lidové noviny, 2011, roč. XXIV, č. 1 - 304

Elektronické publikace

MANA, M. *Informační a komunikační technologie v domácnostech a jejich využívání v ČR v roce 2006*. [online] 10.10.2006 [cit. 23.12.2012]. Část II.1. Přístup domácností a jednotlivců k vybraným informačním technologiím. Dostupné na WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/FE002459B9/\\$File/970106k1c.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/FE002459B9/$File/970106k1c.pdf)>

ŠAFR, J.; PATOČKOVÁ, V. *Trávení volného času v České republice ve srovnání s evropskými zeměmi*. Naše společnost [online]. 2010 č.2 [cit. 27.2.2013]. Dostupné na WWW: <<http://cvvm.soc.cas.cz/2010-2/traveni-volneho-casu-v-ceske-republice-ve-srovnani-s-evropskymi-zememi>>

Jak trávíme svůj volný čas. [online] ppm factum. 21.05.2010 [cit. 27.2.2013]. Dostupné na WWW: <http://www.factum.cz/397_jak-travime-svuj-volny-cas>

Tabulka 27: Jednotlivci používající internet k vybraným činnostem, vývoj v letech 2007 – 2011. Český statistický úřad [online]. 4.12.2012 [cit. 27.2.2013]. Dostupné na WWW: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/BF00389674/\\$File/97011227.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/BF00389674/$File/97011227.pdf)

ABSTRAKT

OBSELKOVÁ, K. *Informace o internetu a možnostech jeho využití ve volném čase zveřejněné v Lidových novinách v letech 2003 - 2011*. České Budějovice 2013. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra etiky, psychologie a charitativní práce. Vedoucí práce A. Kříšťan.

Klíčová slova: internet, volný čas, trávení volného času, funkce médií, Lidové noviny, žurnalistické žánry, média ve volném čase

Práce se zabývá tím, jaké se v Lidových novinách mezi roky 2003 až 2011 nachází texty, které nám předkládají informace o internetu využitelné ve volném čase. Jednotlivé vybrané texty jsou následně tříděny podle tří kritérií. Nejprve jsou řazeny dle tématu, o kterém píše, následně dle rubriky, ve které se v textu nachází a na závěr jsou zmíněny žurnalistické žánry, kterými jsou nejčastěji texty psány a jejich stručný popis. Všem dělením předchází objasnění problematiky volného času, která je pro tuto práci podstatná a dále pak vztah médií a volného času. Naznačeny zde jsou také funkce médií, ale i volného času. Graficky zde jsou také znázorněny nejčastější aktivity ve volném čase.

ABSTRACT

Information about the internet and options of its use in the leisure published in Lidové noviny in years 2003 -2011.

Key words: The Internet, leisure, spending of leisure, function of media, Lidové noviny, Journalistic genres, media in leisure

Work is focused on texts, which were published in Lidové noviny between years 2003 – 2011 and which give us information about the internet useful in leisure. Individual chosen texts are then classified according to three criteria. Firstly, they are sorted according to the topic, which they are talking about. Secondly, texts are sorted according to sections in which we can find them in the text and finally there are mentioned journalistic genres in which texts are written and their brief description. All divisions precede to clarify the issue of leisure, which is essential for this work and then the relationship of media and leisure. There are indicated functions of the media and spare time too. The most common free-time activities are graphically illustrated.